

'İyi ki Türkiye var'

EMRULLAH Gülüşken, 47 yaşında. Koronaya yakalandı. İsveç Malmö'de yaşayan Gülüşken'in tedavisi yapılmadı, eve gönderildi. Kızları Türkiye'den yardım istedi.

Ambulans uçajımız, onu ve üç çocuğunu Türkiye'ye getirdi. Kızları, "Allah ülkemize zeval vermesin. Ne mutlu Türküm diyene. Herkese teşekkür ederim" dedi. 8'de

Üretimin görünmeyen emekçileri

MİLYONLUK göç başladı. Mevsimlik tarım işçileri ekmek parası için yola düştü. Fakat salgın nedeniyle sıkıntılı günler yaşıyorlar. 31 ile giriş çıkış yasak. İzin almak zaman kaybına yol açıyor. Hasat zamanı gelen ürünlerin dalda ve tarlada kalma riski artıyor. Beklentileri bir an önce merkezi düzenleme ile sıkıntıların giderilmesi. 5'te

Meralara yapılan saldırı

MERALARIN kontrolsüz otlatılması, onları yok ediyor. Ayrıca Büyükşehir Belediyesi Yasasıyla, meraların belediyeler eliyle imara ve rantta açılmaları kolaylaştı.

CENGİZ ÇAKIR'ın yazısı 7'de

Koronadan ölmezsek yoksulluktan öleceğiz

HIÇBİRİNİN güvencesi yok. Ne sağlık, ne emeklilik... Ulaşım masrafları arttı. Günlük yevmiye yola gidiyor. Alışveriş için şehre gitmeleri yasak. Çadırlar küçük. 10 kişiye bir tuvalet, 30 kişiye bir duş...

İSMET ÖZÇELİK'in yazısı 10'da

VATAN
EMEĞİ
NAMUS

Aydınlık

KURULUŞ: 1921

27 NİSAN 2020, PAZARTESİ

2.5 TL

26 yıl Denizaltı Filosu'nda görev yapan Emekli Tuğamiral Ali Çekiç:

DENİZİN ALTINDA KONTROL BİZDE

Hızırreis'in beyni olan Milli Komuta Kontrol Sistemi'nin Deniz Kuvvetleri'ne teslimini değerlendiren Çekiç, Türkiye'nin milli adımlarla deniz altında da tam bağımsızlık hedefine ilerlediğini söyledi. Çekiç, 'Mavi vatanımızda yerli atılımların süreceğini' belirtti

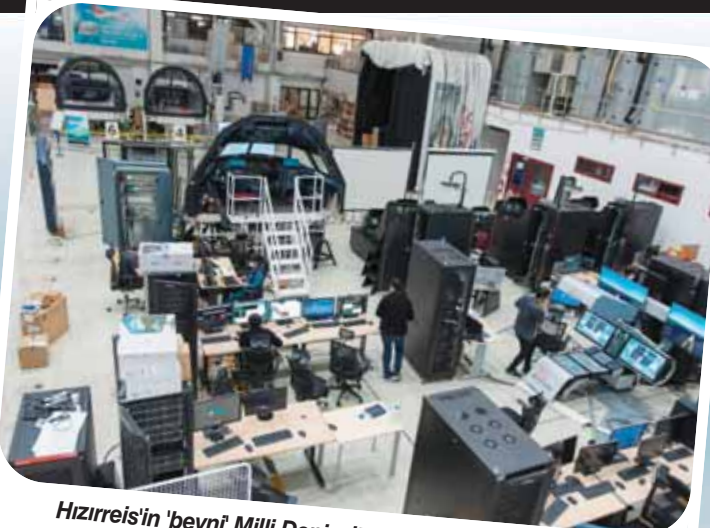
50 farklı sistemle bütünleşiyor

YENİ tip denizaltılardan Hızırreis'in kullanacağı sistemin yazılımı HAVELSAN tarafından geliştirildi. Sistem; Atış Kontrol Sistemi, Savaşabilirlik Analizi, Hedef Veri Yönetimi, Taktik Seyir ve Sensör Entegrasyon özellikleri barındırıyor. Ağ Destekli Veri Entegre Savaş Yönetim Sistemi, 50'ye yakın farklı sistemle bütünleştirilebiliyor. İçinde farklı görevlerde 500'e yakın uygulama bulunuyor. Altyapıda da Milli Coğrafi Bilgi Sistemi 'Kaşif' kullanılıyor.

Hedef nükleer denizaltı olmalı

ÇEKİÇ'e göre sistemin hem teknik hem de psikolojik kazanımları var. Yerli yazılımın ileride istediğimiz değişiklikleri yapabilme olanağı verdiğini belirten Çekiç, "Bu bizi diğer denizaltı inşa eden ülkelere göre çok daha güçlü konuma getirecek" dedi. "Büyük olmak için büyük düşünmeli" diyen Çekiç, Türkiye'nin ileride nükleer denizaltı üretmeyi de şimdiden hedef olarak önüne koymasının gerektiğini ifade etti.

» TEVFİK KADAN'ın haberi 11'de

Hızırreis'in 'beyni' Milli Denizaltı Komuta Kontrol Sistemi, Gölçük Tersanesi Komutanlığı'nda bulunuyor.

Kamuculuğa yönelim artar

İKTİSATÇI Cüneyt Akman, kapitalist devletlerin kriz dönemlerinde devletçi uygulamalara başvurduğunu belirtti. Akman, "Gerçek kamuculuk talep edilmeli. Bu da halkın kaynak tahsislerinde söz sahibi olmasıyla mümkün" dedi.

» RECEP ERÇİN'in haberi 6'da

Talat Paşa Komitesi soykırım yalanını bitirdi

FERİT İLSEVER'in yazısı 2'de

ULUSAL
KANAL

Krize karşı dayanışma kampanyası

HABERİ 10'da

İlahiyatçı yazar Nazif Ay: Diyanet'in bilime danışması önemlidir

Oruç tutmak için kişinin önce kendi sağlığına dikkat etmesi gerektiğini belirten Ay, Diyanet'in 'bilim insanlarına sorun' tutumunun örnek bir davranış olduğunu söyledi

RAMAZAN ayında vatandaşlar, salgın nedeniyle toplu halde camilerde ibadet edemiyor ve iftar yapamıyor. Salgın günlerinde daha dikkatli olunması gerektiğini vurgulayan Ay, "Önlemlere uymak başkalarına gelebilecek zararı önleme noktasında da gereklidir" dedi. Öte yandan Tüketici Hakları Derneği (THD) Genel Başkanı Turhan Çakar salgında ve ramazanda fiyat istismarının arttığına dikkat çekti.

» GÜKHAN BÜYÜK'ün haberi 10'da

Sokağa çıkma yasağı günlerinde Kızılay ekmek dağıtımına devam ediyor.

Aşı yaptırmaktan çekinmeyin!

SALGIN korkusu, aşı faaliyetlerinde tereddüte neden oldu. Fakat aile hekimleri devreye girdi. Dr. Emine Özden Gezer, "Tek tek arayıp, aldığımız önlemleri anlatıyor ve güvenli olduğuna ikna ediyoruz. Aşı-lama oranı değişmedi" dedi.

» ÖZLEM KONUR USTA'nın haberi 9'da

BİLİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. İLHAMİ ÇELİK: Gevşemeyelim!

65 YAŞ üstü vatandaşların haftasonu belli saatlerde dışarıya çıkma talebini değerlendiren Çelik, "Şu anda gevşemenin zamanı değil" dedi. Çelik, önlemlerin bir süre daha devam etmesi gerektiğini belirtti.

» OLCAY KABAKTEPE'nin haberi 8'de

Kemalist Devletin sağlık hizmetleri

KEMALİST Devrim, insanları "müşteri" olarak değil, "hasta" olarak gören devletçi bir sağlık hizmeti kurdu. 10 yılda 623 doktor sayısını 1.304 doktora çıkardı. 7.127 yatak 13.668'e çıkarıldı. 1925-1932 döneminde sıtma mücadelesinde 7.9 milyon kişi, frengi mücadelesinde 704 bin kişi muayene edildi.

YILDIRIM KOÇ'un yazısı 5'te

'ENGEL-SİZ' KÖŞEMİZDE BU HAFTA:

Aydınlık yazdı sorun çözüldü

YAŞLILAR ve engelliler, yalnızlar ve korkuyorlar. Yetkililerden sorunlarına dair çözüm bulamıyorlardı. Aydınlık gazetesiyle irtibata geçtik. Engellileri dinlediler, haberlerini yaptılar. İki gün sonra Bakanlık yetkilileri, arkadaşlarımızla iletişime geçerek sorunlarını çözüme kavuşturdular. Basın toplumun gözü, kulağı ve vicdanı olma sorumluluğuyla hareket ettiği takdirde toplumsal yaralara merhem olabilir.

BÜLENT İNCE'nin yazısı 4'te

Çocukluğumun 23 Nisan'ını özlüyorum

OKTAY EKŞİ yorumluyor

SAYFA 2

MELİH BAŞ
Fosilden temiz enerji uygarlığına

SEYYİT NEZİR
Kargalar ve insanlar

Talat Paşa Komitesi soykırım yalanını bitirdi

Başarıdan sonra Türkiye'nin çeşitli ülkelere talepleri üç noktada özetlenebilir: Ermeni soykırımını kabul etmeyenleri cezalandıran yasalar kaldırılmalıdır. Sözde soykırımı tanıyan parlamento kararları kaldırılmalıdır. Yalanlar okul kitaplarından ve her düzeydeki eğitim kurumlarının derslerinden temizlenmelidir

FERİT İLSEVER / Vatan Partisi MKK üyesi, Eski Talat Paşa Komitesi Sekreteri

TALAT Paşa Komitesi; "Ermeni Soykırımı" yalanlarına karşı, milli devletimizi savunmak, milli birlik ve beraberliğimizi güçlendirmek amacıyla, Türkiye'nin vatansever aydınlarının kurulan bir mücadele örgütüdür.

Emperyalist Batı yüz elli yıldır Türkiye'yi bölmeye çalışıyor. Bunun bir aracı da 1915'te kışkırttığı bazı Ermeni getelerinin bastırılmasını "soykırım" olarak suçlamasıdır. Avrupa Parlamentosu (AP), 18 Nisan 1987'de Türklerin Ermenilere soykırım uyguladığını bildiren bir karar aldı. Aynı Parlamento, benzer kararları 2000 ve 2002'de de aldı.

ABD İSTİKLAL SAVAŞI'MIZI HEDEF ALIYOR

29 Haziran 2005'te ise, ABD Temsilciler Meclisi Uluslararası İlişkiler Komitesi'nde aşağıdaki karar alındı: "Kongre 1915-1923 Ermeni soykırımını anmakta ve Türkiye Cumhuriyeti'ni, öncül devleti olan Osmanlı İmparatorluğu'nun işlediği Ermeni soykırımını suçunu tanımaya zorlamaktadır."

Suçlamanın konu olduğu tarih aralığı Türk milletinin Atatürk önderliğinde karşı bağımsızlık savaşı verdiği dönemdir. Böylece, başta Atatürk olmak üzere, Cumhuriyet'in kurucuları "soykırımcı" ilan edilmektedir.

Ankara'da Türkiye'yi savunma iradesi yoktu. Dönemin Ak Partisi "Soykırım" yalanlarına yol vermişti. Türkiye savunmasız kalmıştı. İş başa düştü. Vatan Partisi Genel Başkanı Sayın Doğu Perinçek, 7 Mayıs 2005'te İsviçre'ye gitti. Lozan Antlaşması'nın yapıldığı sarayın merdivenlerine çıkarak, "Ermeni soykırımı iddiası tarihsel bir yalandır, uluslararası bir yalandır, emperyalist bir yalandır" açıklamasını yaptı. Emperyalistlerin "soykırım" yalanına sarılmaları ve İsviçre'nin hukuk tanımazlığı vatansever aydınlarımızı harekete geçirdi. İşçi Partisi (şimdiki Vatan Partisi) Ulusal Strateji Merkezi, Atatürkçü Düşünce Derneği ve Ulusal Kanal, Lozan Antlaşması'nın 82. Yıldönümünde, İsviçre'nin Lozan kentinde Ermeni soykırımı yalanına karşı miting ve yürüyüş yapma kararı aldı. Lozan 2005 Eylemi 22 Temmuz 2005 günü başta KKTC Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş olmak üzere, 250 yurtseverin katılımıyla Zürich'te basın toplantısıyla başladı.

Eyleminin birinci toplantısı ise, 23 Temmuz 2005 günü yapıldı. Konuşmalardan sonra Doğu Perinçek İsviçre polisi tarafından gözaltına alındı ve Wintertur Savcılığında sorgulandı.

24 Temmuz 2005 günü Lozan'da beş binin üzerinde katılımla yürüyüş ve miting gerçekleştirildi.

Mitingten sonra Lozan Antlaşması'nın imzalandığı tarihi sarayda Lozan 2005'in ikinci toplantısı gerçekleştirildi. Lozan 2005 eyleminden

sonra, "Ermeni Soykırımı Tanıma" karar tasarısı, İsviçre Senatosu gündeminden çıkartıldı.

İsviçre'nin en büyük partisi SVP Genel Başkanı Ueli Maurer, 1 Ağustos 2005 günü, Doğu Perinçek'in suçlanmasına temel olan "İrkçılığa Karşı Ceza" diye anılan kanun maddesinin kaldırılması gerektiğini açıkladı. Adalet Bakanlığı da bu ceza maddesinin kaldırılması için komisyon kurdu. 18-20 Eylül'de Sayın Perinçek Bern ve Zürich kentlerine giderek konferansa katıldı. Soykırım yalanlarını yüzlerine vurduğu için hakkında dört ayrı soruşturma açıldı. Ancak mücadele sonuç verdi. Lozan Sorgu Yargıcı Jacques Antenen, Perinçek hakkında takipsizlik kararı verildiğini açıkladı. İsviçre devlet televizyonu, "Perinçek İsviçre Devleti'ni dize getirdi" başlığını kullandı.

Komite 18 Ocak 2006'da İstanbul Pera Palas'ta Sayın Rauf Denktaş başkanlığında yoğun katılımla, tarihi bir toplantı yaptı. Toplantıda Alman Meclisi'nin 16 Haziran 2005 tarihinde aldığı "Ermeni katliamını tanıma kararı"nın kaldırılması için yapılması gerekenler görüldü. Eylem kararı alındı. Talat Paşa Komitesi 18-19 Mart 2006 tarihlerinde Berlin'deydi. Talat Paşa'nın katledildiği yerde gerçekleştirilen eylem, Federal Alman Meclisi'nce kabul edilen "Ermeni Soykırımı" kararını hedef alıyordu. Yürüyüş ve miting, Alman ve Türk Hükümetlerinin bütün engelleme çabalarına rağmen on bin yurt-

taşımızın katılımıyla ve başarıyla gerçekleştirildi. Talat Paşa Komitesi Batı kamuoyunda etkisini arttırıyordu. Yanıt gecikmedi. 27 Eylül 2006'da AP Dış İlişkiler Komisyonu Talat Paşa Komitesi'nin Türk Hükümeti tarafından "ortadan kaldırılması" çağrısı yaptı. "Dağtın" kararıyla birlikte Batı'nın yalan merkezleri de faaliyetlerini hızlandırdı. İsviçre Doğu Perinçek'in yargılanmasına karar verdi. 13 Ocak 2007'de Talat Paşa Komitesi Rauf Denktaş başkanlığında Yıldız Teknik Üniversitesi Senato Salonu'nda toplandı ve "Doğu Perinçek'in Lozan'daki mahkemesine kitlesel katılma ve dayanışma" kararı aldı. 4 Mart 2007'de Doğu Perinçek Ermeni ve Rus arşivlerinden oluşan 90 kilo belgeyle Lozan'a hareket etti. Ayrıca 164 vatansever aydın Perinçek'e destek amacıyla İsviçre'ye gitti.

Lozan Polis Mahkemesi 9 Mart 2007 günü Doğu Perinçek hakkında 9000 Frank para cezasına, 30 gün süreyle hapis ya da buna karşılık 3000 Frank para cezasına ve 1000 Frank manevi tazminata karar verdi. Perinçek bunun üzerine İsviçre Devleti aleyhine AIHM'ne başvurdu.

Bu arada Türkiye'den giden aydınlarla, yurtdışındaki yurttaşlarımızın katılımıyla, 7 Mart 2007 akşamı Lozan 2007 Kurultayı toplandı. "Ermeni soykırımını inkar edenleri cezalandıran" yasa tasarısı, Fransa Meclisi'nin 12 Ekim 2006 tarihli gündemine alındı. Talat Paşa Komitesi Meclis'ten geçen yasanın Senatodan geçmesini engellemek amacıyla, 13-14-15 Nisan 2007 günleri Paris'te bir dizi eylem kararı aldı. Burada düzenlenen konferansta, "Fransa Dur! Beynini Hapsetme!" diye seslendirik.

Yasa 2012 yılında kesinleşti. Ancak Fransa Anayasa Konseyi tarafından "anayasaya aykırı" olduğu gerekçesiyle iptal edildi. Talat Paşa Komitesi 1-4 Kasım günleri KKTC'de gerçekleştirdiği kitlesel eylemlerden sonra, Almanya'da yapılacak "İrkçılık Değil Dostluk" etkinliklerine katılma kararı aldı. Bu etkinliklere katılmak üzere Almanya'ya gidecek olan Doğu Perinçek, Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu ve Ferit İlsever o gün sabaha karşı "Ergenekon kumpası" çerçevesinde gözaltına alındılar. AP'nin "dağtın" talimatı bu kez "Ergenekon tertibi"yle uygulanıyordu. 17 Aralık 2013'te AIHM 2. Daire Perinçek-İsviçre Davası'nda Doğu Perinçek lehine karar verdi. İsviçre karara itiraz et-

ti. 15 Ekim 2015 günü ise, AIHM Büyük Daire Doğu Perinçek lehine kesin kararını verdi.

Buna rağmen Alman Parlamentosu "Soykırım" tasarısını gündemine aldı. Bunun üzerine on binlerce Türk, 29 Mayıs 2016'da Alman Meclisi'nin kapısına dayanarak Almanya'yı uyardı. Bütün uyarılara rağmen Alman Meclisi 2 Haziran'da Soykırım Tasarısını kabul etti. Bir süre sonra ise, Eylül 2016 başlarında Almanya Başbakanı Angela Merkel bu tasarının hukuki bir geçerliliğinin olmadığını açıkladı.

AIHM KARARININ KAZANIMLARI

AIHM 2. Dairesi ve AIHM Büyük Dairesi, uluslararası hukuk açısından şu tarihsel saptamaları yapmıştır:

- "Soykırım suçunun varlığına yetkili mahkeme karar verir."
- "Soykırım suçunu, hükümetler veya kurumlar veya milletler, başka deyişle tüzel kişiler ve topluluklar işlemez. Aynı zamanda bu tür kurumlar "soykırım yapıldı" yargısında bulunmaya da yetkili değildir."

- "1915 olaylarında soykırım suçu işlendiğine dair yetkili mahkeme kararı yok."

- "1915 olayları Yahudi Soykırımından farklıdır."

- "Doğu Perinçek Ermenilere karşı bir aşağılama ve nefret söyleminde bulunmuyor."

- "1915 olaylarının tartışılması özgürlüğü güvence altındadır."

Böylece "Ermeni Soykırımı" yalanı, AIHM kararıyla yerle bir edilmiştir. Madem ki, "Ermeni soykırımı" suçunun işlendiği konusunda yetkili mahkeme kararı yok. Öyleyse "Ermeni soykırımı" yok.

En son İsviçre Federal Mahkemesi, 25 Ağustos 2016 günü, Doğu Perinçek'in AIHM kararlarına dayanarak yaptığı başvuruyu kabul etti ve Lozan Sulh Ceza Mahkemesi'nin verdiği 7 Mart 2007 günlü mahkumiyet kararını, Vaud Kantonu İstinaf Mahkemesi'nin 13 Haziran 2007 günlü onama kararını ve en yüksek temyiz mercii olarak 12 Aralık 2007 tarihinde kendi aldığı onama kararlarını kaldırdı.

Bundan sonra Türkiye'nin çeşitli ülkelere talepleri üç noktada özetlenebilir:

- Ermeni soykırımını kabul etmeyenleri cezalandıran yasalar kaldırılmalıdır.
- Sözde "Ermeni Soykırımı" nı tanıyan parlamento kararları kaldırılmalıdır.
- "Ermeni soykırımı" yalanları okul kitaplarından ve her düzeydeki eğitim kurumlarının derslerinden temizlenmelidir.

Oktay Ekşi'yle

3 SORU CEVAP

Soykırım suçu 1948 sonrası için geçerli

MUSTAFA İLKER ÜÇEL

1 Nasil bir 23 Nisan yaşadınız? Çevredeki evlerden İstiklal Marşı'na katılım yoğun muydu?

Bu yıl 23 Nisan'ı gönülümün istediği gibi yaşamadım, daha doğrusu yaşamadım.

Gerçi çocukluk günlerimizde yaşadığımız, Ankara'da Ulus Meydanında yapılan törene götürüldüğümüz ve orada göğsümüzü gere gere "Onuncu Yıl Marşı"nın:

*Çıktık açık alınla on yılda her savaştan;
On yılda on beş milyon genç yaratık her yastan.*

Basta bütün dünyanın saydığı Başkumandan;

Demir ağırlarla ördük Ana yurdu dört bastan.

Türk'üz Cumhuriyet'in göğsümüzün tunç siperi,

Türk'e durmak yaraşmaz, Türk önde Türk ileri.

dizelerini haykırduğumuz kutlamaları sadece son yıllarda değil uzun zamandır özlüyorum ama, hiçbir 23 Nisan'ın -benim açımdan- bu sonuncu kadar sönük geçtiğine tanık olmadım. Bunda gerçi koronavirüs salgının hepimizi -özellikle 23 Nisan Bayramı'nın gerçek sahibi olan çocuklarımız- evlere kapatması et-kisi çok büyük, ama bu bayramı kendisinin saymayan iktidarların (o bağlamda Adalet Partisi, Anavatan Partisi, Doğru Yol Partisi, Refah Partisi ve Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarlarını sayabilirim) bakış açısıyla da izah edebiliriz.

Bu yıl koronavirüsün etkisini sözde silmek için saat o gün saat 21.00'de halkımızın pence-relerini açarak hep birlikte İstiklal Marşını söylemesi gerekiyordu. Ben, şehrin tam içinde sayıl-mayacak bir yerinde ve müstakil evde oturduğum için çevrede ne bir İstiklal Marşı sesi duydum ne de bayram coşkusu anlamına gelecek bir etkinliğe rastladım. O akşam şehirde acaba havai fişek atarak bayramın resmen kutlandığını gösteren bir etkinlik var mı diye balkona çıkıp şehre baktım. İstanbul, üzerine ölü toprağı serpilmiş gibi sessizdi. Televizyonu açtım. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bazılarının torunları olduğunu sandığım yaklaşık 10 çocukla İstiklal Marşı söylerken gördüm. Onu da ses uyunu açıtsından vahim buldum. Bu yılın 23 Nisan'ını böylece kapattım.

2 Vatan Partisi lideri Doğu Perinçek, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'ın Ermeni Soykırımı iddialarına karşılık "ortak tarih komisyonu" çağrısına hukuki kazanımı yadsıdığı için tepki gösterdi. Elimizde ülkemiz lehine tapu gibi AIHM kararı varken bunun yok sayılmasının sebebi ne olabilir?

Vatan Partisi lideri Doğu Perinçek Cumhurbaşkanlığı sözcüsü İbrahim Kalın'ın Ermeni soykırımı iddialarına ilişkin "Tarihi gerçeklerden kaçınlar ve siyasi hesap peşinde koşanlar, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın 1915 olaylarını araştırmak için ortak tarih komisyonu kurulması çağrısına cevap vermekten hep kaçılar" şeklindeki sözüne itirazı son derece yerindedir. Çünkü "soykırım" (Bireşmiş Milletler Teşkilatının 1948 yılında kabul ettiği, 1951'de yürürlüğe giren "Soykırım Suçunun Önlenmesine ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme"den itibaren) bir "suç"tur ve onu hükme bağlama yetkisi parlamentolara değil "yargı"ya aittir. Ancak Perinçek'in -veya ülkemizin- elindeki "kapı" gibi AIHM karar, "soykırım olmamıştır" gibi bir hüküm ifade ediyor değildir. O karar "Soykırım yapılmış mıdır, yapılmamış mıdır konusu serbestçe tartışılmalıdır. Bu ifade özgürlüğü bağlamında herkesin -elbet Doğu Perinçek'in de- hakkıdır. O nedenle Ermeni Soykırımı emperyalist bir yalandır şeklindeki görüşü nedeniyle Perinçek'in İsviçre Mahkemesi tarafından cezalandırılması yanlıştır" demektedir. Kısaca o kararda ne Türkiye ne de Ermenistan lehine bir hüküm vardır. Hüküm sadece Perinçek'in ifade özgürlüğünü koruduğu için onun lehinedir. Hukukun temel ilkelerinden biri "kanunus suç olmaz" demektedir. O nedenle "soykırım" suçu, ancak 1948'den sonraki dönem için geçerlidir.

3 CHP İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrıkulu Ermeni soykırımı iddiaları yeniden gündeme getirildiği sırada "tarihimizle yüzleşelim" çağrısı yaptı. Nasıl yüzleşeceğiz?

Ben şahsen "Ermeni Soykırımı"na inanan biri değilim. Çünkü o olaylar sırasında hem Ermeniler Türkleri, hem de Türkler Ermenileri öldürmüştür. Yani onlar bir karşılıklı öldürmeler zinciridir.

Suriye'ye göçe zorlanan Ermeni kabilelerini de Güneydoğu'dan geçerken o yöre halkından oluşan geteler soyums ve öldürmüştür. Ancak itiraf edeyim ki 25 Nisan 1915'te devlet tarafından evlerinden toplanıp götürülenler konusunda ben bugüne kadar hiçbir resmi açıklamaya gözmedim ve okumadım.

Aydınlık'ın notu

AIHM kararının en önemli kazanımlarından birisi şöyledir: 1915 olayları "Holocaust" diye anılan Yahudi soykırımından farklıdır, aynı sınıflamaya konamaz. Bilindiği gibi Yahudi Soykırımı, yetkili mahkeme kararıyla hükme bağlanmış tek soykırım suçudur. Oysa 1915 olayları hakkında bir yargı kararı bulunmuyor.

Atatürk, köylüyü örgütleyerek zafer kazandı

UĞURCAN YARDIMOĞLU

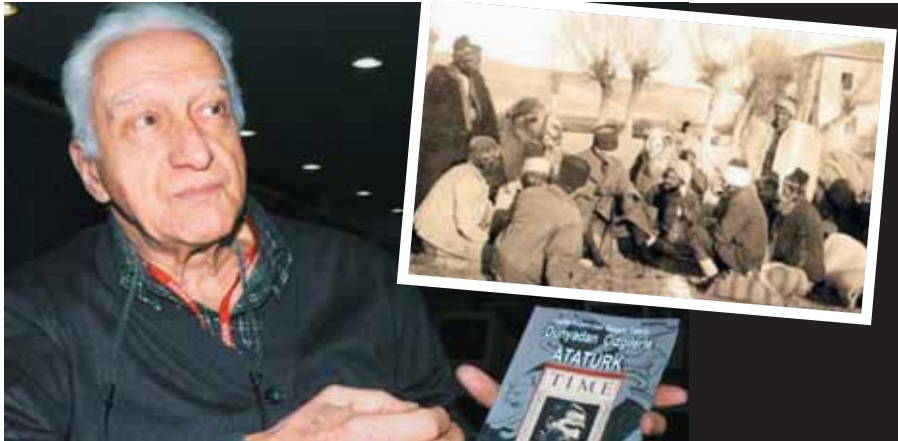
ORHAN Koloğlunu 17 Nisan'da kaybettik. 90 yıla 90 kitap sığdıran Koloğlu, araştırmalarıyla tarihimizi aydınlattı. Koloğlu'nu 19 Mayıs 2019'da kendisiyle yaptığımız söyleşiyi anıyoruz.

■ Atatürk 19 Mayıs'ta Samsun'a çıkmadan önce ne gibi hazırlıklar yapmıştır?

Atatürk Samsun'a çıkmadan önce 38 yıl boyunca bu devrime hazırlanmıştır. Gençliğinde teşkilatlar kurmuş, dönemim devrimci örgütü İttihat ve Terakki (İTC)'ye katılmıştır. Yalnız, İTC'ye yönelik eleştirileri de olmuştur. Ancak gerek örgüt içerisinde gerek ülke içerisinde bir kavga yaratmaktan da kaçınmıştır. Savaşın sonunda yenilgi aldığı-mızda kurtuluş çareleri tasarlıyor kafasında bir devrim planı yapıyor ancak bunu da padişah dahil kimseye belli etmiyor.

■ Atatürk Samsun'a çıkmadan önce orada kurtuluş çareleri aradı mı denemeler yaptı mı? Bu denemeler aydın çevre ve kamu oyunda nasıl yankı buldu?

Evet. Ama oradan da yapılacak bir şey olmadığını anladı. Çünkü Osmanlı İstanbul'a yerleşmiş bir imparatorluk. İmparatorluk mantığı var oradaki aydınlarda da. Bu mantık, ortaçağda gerekliydi, Osmanlı'ya kızmamak gerekçiydi. Osmanlı, küçük bir Türk beyliği olarak geldiği Anadolu'da büyümüş, İstanbul'u almış ve dünya çapında bir imparatorluk haline gelmiş. Bu müthiş bir başarı. Ancak 20. yüzyıla geldiğimizde artık çağ dışı bir yapıya dönüşüyor. Atatürk'ün derdi bu yapıya son vermek çünkü Osmanlı'yı yaşatmak ar-

tık mümkün değil. Atatürk'ün amacı yeni bir Türk Devleti olduğundan bu işi İstanbul'da yapamayacağını kısa sürede anlıyor ve Anadolu'ya çıkıyor. İttihatçıların büyük çoğunluğu Atatürk'ün liderliğini benimsedi Kurtuluş Savaşı sürecinde.

■ Atatürk Anadolu'ya geçtiğinde hangi adınımları attı ve hangi güçlere dayandı?

İstiklal mücadelesini başlattığını ilan ediyor. Öncelikle kongreleri topluyor ama o sırada da orduyla uğraşılıyor. 2 milyon 850 bin kişilik Osmanlı Ordusu'nun üçte biri savaşta kaybediliyor, kalan kısmı ya terhis edilmiş ya da ordudan kaçmış. Atatürk bu terhisleri önüyor kaçanları da topluyor. Burada köylüye dayanıyor. Ordunun temeli de köylü zaten. O köylüleri örgütleyerek Milli Mücadele'yi başarıyor. Daha sonra da "Köylü milletin efendisidir" diyor zaten. Devrimin sırrını burada aramak lazım. 4 yılda başarılı bir cumhuriyet devrimi söz konusu.

■ Sizin Türk-Arap ilişkilerindeki uzmanlığınızı dikkate alarak, Mustafa Kemal'in imparatorluktan ayrılan Araplara yönelik yaklaşımını Milli Mücadele bağlamında değerlendirmenizi isteyeceğiz. Atatürk'ün yaklaşımının kendinden önceki dönemlerden yani İttihatçılardan ve genel olarak imparatorluk yöneticilerinden farkları nelerdi?

Osmanlı'da ayrı ayrı onlarca cemaat vardı. Osmanlı uzun bir süre bu cemaatleri uyumla yönetti ancak köküne doğru hepsinden ayrı ses çıkmaya başladı. Araplar da elbette diğer milletler gibi bağımsızlık istiyordu. İmparatorluğun yöneticileri ve sona doğru da İttihatçılar hep birlikte yana oldu. Arapları tutmaya çalıştı. Daha sonra Türkçülüğe yöneldiği halde İttihatçılar Arap topraklarını imparatorluk sınırları içerisinde tutmaya çalıştı. Araplar dedikimiz zaman da tek bir Arap modeli anlaşılmasın. Şehirlerde yaşayanlar ile çölde olanların yani Bedevilerin yaşam tarzları ve

Dedesinin tahtadan parkuruyla çalışıyor

'Engelli koşu' sporcusu Zehra, Kovid-19 nedeniyle evde kaldığı için antrenman yapamıyordu. Dedesi uluslararası standartlarda, elleriyle tahtadan bir parkur inşa etti. Hedefi milli takım olan Zehra çalışmalarına devam ediyor

BURSA'nın Inegöl ilçesinde yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında çok sevdiği pistlerden ayrı kalan "400 metre engelli koşu" sporcusu Zehra Beyhan, dedesinin tahtadan yaptığı engel parkurlarıyla antrenmanlarına devam ediyor.

4 yıldır atletizmle ilgilenen Inegöl Spor Lisesi 1. sınıf öğrencisi Zehra Beyhan (15), koronavirüs tedbirleri kapsamında eğitime ara verilmesinin ardından kırsal Akbaşlar Mahallesi'nde yaşayan dedesinin yanına geldi. Burada çok sevdiği spordan uzaklaşmamak için antrenmanlarına koşu yaparak devam eden Beyhan'ın dedesi Alaaddin San, torununun branşına uygun çalışması için uluslararası standarttaki ölçülere uygun tahtadan engel parkuru yaptı.

HEDEF MİLLİ TAKIM

Dedesinin yaptığı engel parkurlarında çalışmalarını sürdüren Zehra Beyhan, milli takıma seçilip uluslararası başarı elde etmeyi hedefliyor. Beyhan, önceki yıllarda kros koştuğunu, bu sene ise antre-

nörü Mehmet Çetin'in tavsiyesiyle engelli koşturmayı başladığını anlattı.

Takım halinde Türkiye şampiyonluğu ve ikincilikleri yaşadığını belirten Beyhan, şöyle konuştu: "Inegöl merkezde yaşıyordum. Virüs salgınından sonra 1 hafta boyunca antrenman yapamadım. Apartmanda merdivenlerde çalıştım. Sonraki süreçte köye geldim. Burada koşu yaparak antrenmanlarıma devam ettim. Engel parkurum olmadığı için dedem bunu görünce bana engel yapmaya karar verdi. Engel platformu yapıldıktan sonra hocamın gönderdiği programa göre antrenmanlarımı sürdürüyorum."

VIDEOLARINI PAYLAŞIYOR

Beyhan, çalışmalarını videoya kaydettiğini ve sosyal medyadan paylaştığını ifade ederek, "Spor Hizmetleri Genel Müdürü Mehmet Baykan da benim videomu sayfasında paylaşmış, bu beni çok mutlu etti. Bu yıl için 16 yaş altı Türkiye şampiyonu olup ilerleyen zamanlarda da milli takıma girip en iyi şekilde ülkemizi temsil etmek istiyorum" ifadelerini kullandı.

Ölçüleri öğrendi inşa etti

Dede Alaaddin San da torunun sadece koşu yaparken gördüğünü ve engel parkuru olmamasına kayıtsız kalmadığını söyledi. Beyhan'ın antrenörüyle görüşüğünü ve engel parkurunun ölçülerini aldığını an-

latan San, "Ölçüleri aldıktan sonra bunları yaptım. Torunumdan beklentimiz büyük. Çalışkan ve hevesli. İsteddiği yere kadar gidebilir, biz arkasındayız. Torunumdan uluslararası başarı bekliyoruz" diye konuştu.

Damal Bebek Evi'nden dünyaya açılacak

ARDAHAN'ın sembollerinden Damal bebeklerinin üretim ve satışının daha hızlı yapılması için özel inşa edilen "Damal Bebek Evi" açılış için gün sayıyor.

Damal ilçesinin adıyla anılan, geleneksel giysili bebeklerin üretiminin yanı sıra satışının da yapılacağı tesis sayesinde bebeklerin Türkiye ve dünya pazarında yer alması amaçlanıyor. Ardahan Valiliğince, Valilik bahçesinde yapımı tamamlanan binanın önüne yerleştirilen Damal bebeğinin maketi ile Ardahan yazısı şimdiden ilgi görüyor.

"Damal Bebek Evi"nde üretim yapacak kursiyerler ise yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını sonrasında açılması planlanan testiste çalışmalara başlamak için sabırsızlanıyor. Türkmen kadınlarının kıyafetinden esinlenilerek yapılan ve Damal ilçesinde heykeli dikilen Damal bebeği için kentte ilk kez bir binada özel olarak faaliyet gösterilecek.

Ardahan Valisi Mustafa Masatlı, şöyle konuştu: "Damal bebeğimiz kendine ait binada daha çok çeşitli üretilecek ve daha geniş alanlara ulaşmış olacak. Bina bu manada çok önemli bir altyapı olmuştur."

Meke Gölü için eylem planı yapılıyor

KONYA'nın Karapınar ilçesinde bulunan ve 'Dünyanın nazar boncuğu' olarak bilinen Meke Gölü, kurudu. Neredeyse bir avuç kadar kalan suyun rengi de mikroorganizma nedeniyle kırmızıya döndü. Karapınar Belediye Başkanı Mehmet Yaka, Konya Havzası'nda yeraltı suyunun çekilmesiyle birlikte gölün güzelliğini oluşturan suyun da çekildiğini belirtti. Yaka, Meke Gölü'nün suyunun yeniden kazandırılması için yeraltı su seviyesinin yeniden gözden geçirilmesi ve bununla ilgili eylem planının yapılmasını gündeme getirdiğini ifade eden Yaka, havzanın tamamındaki su sorunu çözüldüğünde gölün eski güzelliğine kavuşacağını söyledi.

Meke Gölü, 5 milyon yıl önce volkanik patlamayla meydana gelen kraterin, zamanla suyla dolması, 9 bin yıl önce ise gölün ortasında ikinci patlamanın olması ve buranın da suyla dolması sonucu oluştu. Yeraltı su kaynaklarından beslenen ve suyu tuzlu olan Meke'nin ortasında, 50 metre yükseklikte volkan konisi bulunuyor. Daha önce 12 metre derinliğinde su bulunan Meke Gölü, yıllardır süren kuraklık ve bilinçsiz tarımsal sulama sonucu kurudu.

'Düden Gölü' kurumaya yüz tuttu

KONYA'nın Kulu ilçesinde, çoğu flamingo olmak üzere 180 kuş türüne evsahipliği yapan Düden Gölü'nün, kontrolsüz sulama ve küresel ısınma nedeniyle kurumaya yüz tutması canlının yaşam alanını daralttı. Kulu Doğal Hayatı Koruma Derneği Başkanı Murat Uludağ, kuruyama yüz tutan Düden Gölü'nün, Kızılırmak Nehri'nden yapılacak su kaynağı desteğiyle canlandırılabilceğini ve ilçenin de simgesi olan flamingoların yaşam alanlarının daha iyi konuma gelebileceğini söyledi.

Uludağ, Düden Gölü'nün göç yolu üzerinde olması nedeniyle de flamingoların ana yerleşkesinden bir tanesi olduğunu belirtti. Bir an önce önem alınması gerektiğini ifade eden Uludağ, şöyle konuştu: "Su an flamingoların da gelmesiyle bu bölgede çok güzel ortam oluştu. Fakat bu ortam yaz aylarına doğru suların çekilmesiyle flamingoların da bu bölgeden kaçmasına sebep oluyor. Bu değerlere sahip çıktığımız müddetçe hem Kulu'muz hem Türkiye'ye değer kazanacaktır. Biz bütün yetkililerden Düden Gölümüze eski haline tekrar döndürülmesi için gerekli çalışmaların yapılmasını ve gölün sürekli beslenmesini sağlayacak projelerin yapılmasını istiyoruz."

Ormanı köylü kadınlar yeşertecek

KÜTAHYA'nın Tavşanlı ilçesinde geçen yıl çıkan orman yangınında zarar gören 92 hektar alan, orman köylerinde yaşayan kadınların dikeceği 300 bin karacım fidanıyla yeniden yeşerecek.

Yaylacık ormanlarının Eğriöz ile Şenlik köyleri arasındaki bölümünde 12 Ağustos 2019'da çıkan yangında zarar gören alanlarda ağaçlandırma çalışmaları sürüyor. Kütahya Orman Bölge Müdürü Hasan Keskin, "Soğutma çalışmalarımız tamamlandıktan sonra ekiplerimiz sahayı temizleyerek dikime hazır hale getirdi. Sonbaharda 20 bin fidan dikimi yapılmıştı. Daha sonra sahanın yeşillendirilerek eski görünümüne kavuşması için toprak işlemleri yapıldı. Koronavirüs tehdidi ortaya çıktıktan sonra gerekli tedbirleri alarak sahadaki dikim çalışmalarını arameden sürdürüyoruz" diye konuştu.

MASKEYLE ÇALIŞIYORLAR

Yanık sahanın işlenmesi ve dikim işlemlerinin orman köylüleri tarafından yapıldığını anlatan Keskin, "Onlar için

hem nakil esnasında hem de çalışma esnasında Kovid-19 riskine karşı gerekli koruyucu tedbirleri alıyoruz. Açık alan olması nedeniyle sosyal mesafede sıkı tutulması gerekiyor. İşçilerimiz her türlü ihtimale karşı maskelerini takarak dikim çalışmalarını sürdürüyor" ifadelerini kullandı.

ÜRETİME VE BÜTÇELERİNE KATKI

Keskin, ağırlıklı olarak orman köylüsü olan kadınların dikim çalışmalarını yürüttüğünü belirterek "Bu köylülerimiz hem üretime hem de aile bütçelerine katkı sağlıyor. İlkbahar sonuna kadar yanık sahaya dikeceğimiz 300 bin fidanla inşallah burası eski görünümüne yeniden kavuşacak" dedi. Kadın işçilerden Fatma Alagöz de uzun yıllardır fidan dikim çalışmalarına katıldığını söyledi. Hatice Yazar ise ağaç dikerek aile ekonomisine katkı sağladığını dile getirerek, "Biz ormanda çok rahat çalışıyoruz. Fidan dikmeye devam edeceğiz" diye konuştu.

Macarlı ekmekler TOPRAK FIRINDA

DÜZCE'nin Akçakoca ilçesinde, her Ramazan ayı başlangıcında bir Osmanlı geleneği olarak köylü kadınlar tarafından üretilen "macarlı ekmek" toprak fırınlarda pişirilme-ye başlandı.

Osmanlı beylerinden Orhan Gazi'nin emir eri olan ve ilçeye ismini veren Akçakoca Bey'in yaşadığı belirtilen köy olan Çayağzı köyünde ramazan ayında Osmanlı geleneği olarak yapılan macarlı ekmekler toprak fırınlarda üretiliyor. Bölgede "macar" olarak bilinen kara lahana yaprakları, köylü kadınların bir araya gelerek, kendi mayalarını kullanıp hazırladıkları hamurla pişirilmeye hazır hale getiriliyor.

PIŞMESİ UZUN SÜRÜYOR

Ekmekçi yapan köy kadınlarından Birdan Şen, pide ve ekmeğin yapım işleminin uzun sürdüğünü belirterek, "Sabah kalkıyoruz, hamurumuzu yoğuruyoruz. 2-3 saat hamurumuzu olgunlaşmasını bekliyoruz. Sonra akabinde fırınımızı yakıyoruz. Malzemelerimizi hazırlıyoruz, pidelerimi-

zi hazır hale getiriyoruz. Kız kardeşim de bana yardıma geldi. Bir de pide hazırlığını kendisi yaptı. Fırına koyduktan sonra 2-3 saat pişmesini bekliyoruz" dedi.

BAHÇEDEN FIRINA

Ekmek ve pideleri kendi bahçelerinde ürettikleri malzemelerle yaptıklarını ifade eden Birdan Şen, "Pidenin içine koyduğumuz macarlar kendimizin. Virüsten dolayı macarlarımızı kendi bahçemizden temin ediyoruz. Akçakocaya tanıdıklarımıza, pideleri ve ekmekleri gönderiyoruz. Ekmeklerimiz pişmeden önce altına macar kanadı koyuyoruz. Bizim macar kanadı koymak eski adetlerimizden biridir. Ekmekte macar kanadı mis gibi koku yapar" diye konuştu.

Bülent
İNCE

bulentincebaskan@gmail.com

Aydınlık'ın gücü

YAKLASIK bir ay önce yaşı bir vatandaşımız 65 yaş üzeri kişilere bağlanan yaşlılık maaşını almak için bir PTT şubesine gider ve henüz daha kuyrukta iken yanına yaklaşan tanımadığı bir genç fatura borcu olduğunu söylediği bir kağıt imzalatarak vatandaşın cebinde ki son parası olan 15 lirasını alır. Bir süre sonra vatandaşın dolandırıldığı ortaya çıkınca virüs sebebiyle evine geleme-yen oğlu tarafından suç duyurusunda bulunulur. Daha bu şoku atlattıktan sonra aynı vatandaşın birlikte yaşadıkları engelli oğlu ile evlerinin zili çalınır kapısına bu defa bir kadın evin kirasını istemeye gelir Allah'tan baba yaşlılık oğlu da engelli maaşını henüz almadıkları için sahtekar kadına para veremezler. Böyle bir olayın yaşanması yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın zor zamanlarda durumunun ne kadar vahim olduğunu ortaya koyuyor. Her gün eve gelen akrabaları, yakın dostları koronavirüs yüzünden gelemediği için yalnızlar ve korkuyorlar. Bu süreç ekonomik zorluğu da aşarak tam bir güvenlik sorunu haline gelmiş durumda, maddi durumu iyi olan engelli yurttaşla kötü olan aynı dertten, sınırsızlıktan muzdarip. Engelliğin bazı grup ve seviyeleri var ki, bu kişilerin yalnız başına güvenli bir şekilde yaşamaları mümkün değil. Bu insanların temizlik, yemek, ilaç, market ve ihtiyaçlarının giderilmesi yardımcı kişilerle ancak mümkün olabilmektedir. Seslerinin mutlaka yetkililer tarafından duyulması gerekiyor. Çözüm çok basit: Engellilerin bütün verileri devletin elinde, engelli yurttaşlarımız ulaşılabilir ve en azından bu zor zamanlarda bir görevli tahsis edilerek bu ve buna benzer sorunlar bir nebze de olsa çözüme kavuşur. Yaşadıkları sorunlar karşısında bizi arayan yurttaşlara devletin verdiği telefonları aramalarını söylüyoruz fakat yetkililerin verdiği bütün telefonları aradıklarını bir sonuç alamadıklarını, son çare olarak bizi aradıklarını söyleyince biz de yapacağımız en iyi şeyi yaptık. Aydınlik gazetesiyile irtibata geçtik. Başta gazetenin Genel Yayın Yönetmeni M. İlker Yücel olmak üzere konuştüğümüz bütün kişiler büyük bir heyecan ve istekle engelli arkadaşlarımızla konuştular, onların sorunlarını dinlediler ve bunun haberini yaptılar. Çok değil iki gün içinde bakanlık yetkilileri ar-

kadaşlarımızla irtibata geçerek sorunlarını çözüme kavuşturdular. Bu yaşadığımız tecrübelerden sonra basının gücü, önemi bir daha anlaşılmış oldu. Basın toplumun gözü, kulağı ve vicdanı olma sorumluluğuyla hareket ettiği takdirde toplumsal yaralara merhem olabilir. Sahte mutluluk haberleriyle yalancı cennetler yaratmak hafif tabiriyle bu sorumluluğa ihanettir. Aydınlik'a gösterdiği duyarlardan dolayı bütün arkadaşlarımız adına şükranlarını sunuyor, bu olayın çözümüne yönelik ortaya koydukları etkin çabayı alkışlıyorum.

İsrail sağlık bakanlığının Covid-19 hastalığının yayılması durumuna özel önlem olarak ağır solunum sıkıntısı yaşayan hastalar ile engellilere solunum cihazı verilmesi yönünde bir karar aldığına dair haber konuşuluyor. Bu durum karşısında İsrail'de engelli haklarını savunan sivil toplum kurumlarının büyük tepkisinden bahsediliyor. Bu haber doğruysa sorumlularını şiddetle lanetliyorum, buna tepki gösteren bütün kişi ve kurumları alkışlıyorum. 2014 yılında da Filistin'de İsrail askerlerinin attığı bombadan en çok etkilenen bir engelli merkezi olmuş, bölgede tek olma özelliği taşıyan merkez kullanılmayacak şekilde tahrip edilmişti. Üstün bir askeri teknolojiye sahip olup da attığı bombanın etkisini hesap edemeyecek (ya da bu etkiyi görmezden gelecek) kadar aymaz (ya da gözü dönmüş) olan böylesi bir zihniyeti ayrıca lanetliyorum. İtalya'da, malum, yaşlıların Covid-19 mücadelesinde bir nevi "savaş zayiatı" mantığıyla feda edildiği söylendi. İspanya'da bir huzurevinde insanların kaderlerine terk edildiklerine, hatta bir kısmının yataklarımda çoktan ölmüş olduklarına dair korkunç haber hepimizi şok etti. En azından, İspanya'nın sosyal devlet onuruna yaraşır şekilde olaya tepki verdiğini öğrendik.

Bunlar, doğru yanlış, görebildiklerimiz, duyabildiklerimiz... Bilmediğimiz kim bilir neler var. Bu bela dünyayı fena vurdu, bir şeyleri yerinden oynatacak ya, hadi hayırlısı.

Twitter: @Bulent06975228
Instagram: engelsz_yasam

İLETİN YAYIMLAYALIM

Tüm engellilerin, engelli yakınlarının, engellilerin sorunlarına çözüm arayan kişi ve kurumların katkısını bekliyoruz.

halkiliskiler@aydinlikgazete.com

Doç. Dr.

Şehime G. TEMEL

Kovid-19 vücuda giriş için iki burun hücrelerini kullanıyor

BİLİM insanları, bulaşmayı önlemeye ve bir aşı geliştirme hedefiyle SARS-CoV-2'nin tam olarak nasıl yayıldığını anlamak için yarışıyor. SARS-CoV-2'nin insan hücrelerini enfekte etmek için SARS-CoV ile benzer bir mekanizma kullandığı bilinmesine rağmen - 2003 SARS salgınının nedeni - burunda yer alan kesin hücre tipleri daha önce tam olarak tespit edilmemişti. Groningen Üniversitesi Tıp Merkezi Wellcome Sanger Enstitüsü, Cote d'Azur Üniversitesi ve CNRS'den bir grup araştırmacı, virüsün olası giriş noktaları olarak burunda iki spesifik hücre tipi belirledi.

Çalışma saygın bilim dergilerinden Nature Medicine'de "SARS-CoV-2 giriş faktörleri, doğal bağışıklık genleriyle birlikte nazal epitel hücrelerinde yüksek oranda ifade edilir" başlığıyla yayımlandı. Bu, Akciğer Biyolojik Ağı ile İnsan Hücre Atlası verilerini enfeksiyon ve hastalığı anlamak için kullanma konusunda devam eden uluslararası çabanın bir parçası olan ilk yayın.

Önceki araştırmalar, semptomatik veya asemptomatik COVID-19lu hastalardan gelen nazal sürüntülerin, boğaz sürüntülerine göre daha yüksek viral konsantrasyonlar sergilediğini ve bu da burnun ilk enfeksiyon ve bulaşma için potansiyel bir geçit olduğunu gösteriyor. Mevcut çalışma, burundaki goblet ve siliyer hücrelerin, SARS-CoV-2'nin hücrelerimize girmek için kullandığı yüksek seviyede giriş proteinlerine sahip olduğunu gösterdi. Ayrıca gözdeki hücrelerin ve diğer bazı organların da viral giriş proteinleri içerdiğini gösteriyor. Çalışma aynı zamanda giriş proteininin diğer bağışıklık sistemi genleri ile nasıl düzenlendiğini ve bulaşmayı azaltmak için tedavilerin geliştirilmesi için potansiyel hedefleri ortaya çıkarıyor.

SARS-CoV-2 girişinde hangi hücrelerin yer alabileceğini keşfetmek için araştırmacılar, sağlıklı insan donörlerinden alınan çoklu dokulardan elde edilen tek hücreli RNA sekanslarına verilerinde viral girişle ilişkili genlerin dışı varlığını araştırdılar. Enfekte olmamış kişilerin 20'den fazla farklı dokusundan tek hücreli RNA dizilemesinin birden fazla İnsan Hücre Atlası (HCA) konsorsiyum veri kümesini analiz ettiler. Bu hücreler arasında akciğer, burun boşluğu, göz, bağırsak, kalp, böbrek ve karaciğer hücreleri bulunur.

İKİ ANAHTAR PROTEİN

ACE2 ve TMPRSS2, SARS-CoV-2 viral girişinde yer alan iki moleküldür. Araştırmacılar, hangi hücrelerin, hücrelerimizi enfekte etmek için Kovid-19 virüsü tarafından kullanılan iki anahtar giriş proteininin her ikisini de ifade ettiğini araştırdı.

Araştırmacılar, burun epitelinde goblet ve mukus üreten siliyer hücrelerde yüksek ACE2 ve TMPRSS2 ifadesini gösterdiler. Bu durum, iki hücrenin orijinal viral enfeksiyonun yeri olduğunu ve muhtemelen insanlar içinde ve arasında yayılma kaynağı olduğunu göstermektedir.

Wellcome Trust Sanger Enstitüsü Teichmann laboratuvarında bulunan Doktor Warattan Sungnak, SARS-CoV-2 girişini aktive edebilen reseptör proteini -ACE2 ve TMPRSS2 proteazın farklı organlardaki hücrelerde ifade edildiğini bulduklarını ifade etti. Sungnak, mukus üreten goblet hücrelerinin ve burundaki siliyer hücrelerin bu SARS-CoV-2 proteinlerinin her ikisinin de hava yollarında bulunan tüm hücrelerde en yüksek seviyelerde olduğunu or-

taya çıkardıklarını belirtti. Bu bulgu, bu hücreleri virüs için en olası ilk enfeksiyon yolu haline getiriyor.

Hollanda'daki Üniversite Tıp Merkezi Groningen'de doçent olan Dr. Martin Nawijn burunda bulunan bu özel hücrelerin ilk kez olarak Kovid-19 ile ilişkilendirildiğini ifade etti.

BAŞKA OLASI YOLLAR: GÖZ VE BAĞIRSAK

İki anahtar giriş proteini olan ACE2 ve TMPRSS2 ayrıca gözün korneasındaki hücrelerde ve bağırsağın astar epitelinde de gösterildi. Bu durum, göz ve gözyaşı kanalları yoluyla başka bir olası enfeksiyon yolunu gösterir ve ayrıca fekal-oral bulaşma potansiyelini ortaya çıkarır.

Hücreler hasar gördüğünde veya bir enfeksiyonla savaştığında, çeşitli bağışıklık genleri aktive edilir. Bu çalışma, burun hücrelerinde ACE2 reseptör üretiminin muhtemelen diğer bağışıklık genlerini aktive ettiğini gösterir.

Bu bilgi, koronavirüsün nasıl yayıldığını daha iyi anlamak için kullanılabilir. Virüs bulaşması için hangi kesin hücre tiplerinin önemli olduğunu bilmek, virüsün yayılmasını azaltmak için potansiyel tedavilerin geliştirilmesine de temel oluşturur.

BURUN İÇİ AŞILAR YAYILMAYI SINIRLANDIRILABİLİR

Bu çalışma, insan sağlığını ve hastalığını anlamak için tüm insan hücrelerinin referans haritalarını oluşturmayı amaçlayan küresel İnsan Hücre Atlası (HCA) konsorsiyumu kapsamında gerçekleştirilmiştir. HCA topluluğuna 70 ülkeden Bin 600'den fazla kişi katılmakta ve veriler dünya çapında tüm bilim insanlarına açıkça sunulmaktadır.

Bu bilgi, koronavirüsün nasıl yayıldığını daha iyi anlamak için kullanılabilir. Virüs bulaşması için hangi kesin hücre tiplerinin önemli olduğunu bilmek, virüsün yayılmasını azaltmak için potansiyel tedavilerin geliştirilmesine de temel oluşturur.

Küresel HCA Akciğer Biyolojik Ağı, COVID-19'da yer alması muhtemel hücrelere ve hedeflere daha fazla bilgi vermek ve bunları hasta özellikleriyle ilişkilendirmek için verileri analiz etmeye devam etmektedir.

Wellcome direktörü Profesör Sir Jeremy Farrar "İnsan Hücre Atlası, bilim insanlarının hastalıklardan tamamen yeni bir şekilde teşhis etmelerine, izlemelerine ve tedavi etmelerine yardımcı oluyor. Dünyanın dört bir yanında ki araştırmacılar, Kovid-19 hakkındaki anlayışımızı derinleştirmek için benzeri görülmemiş bir hızla çalışmaktadır. Yeni araştırma bunun açık kanıtıdır. Sınır ötesi işbirliği yapmak ve araştırmayı açıkça paylaşmak, etkili teşhis, tedavi ve aşılarda hızlı bir şekilde geliştirilmesi ve hiçbir ülkenin geride kalmamasını sağlamak için çok önemlidir" dedi.

Daha fazla ayrıntı için araştırmacılar verilerini www.covid19cellatlas.org adresinde kapsamlı, açık ve kullanıcı dostu bir şekilde sundular.

Bu gibi keşiflerin tedaviye ve korunmaya yönelik dönüşleri olabilir. Örneğin, burun içinden uygulanan (nazal spreyler gibi) ilaçlar / aşılarda yayılmayı sınırlandırmada etkili olabilir.

Özgün makale için: <https://www.nature.com/articles/s41591-020-0868-6.pdf>

Çölyak hastaları için karabuğday üretecek

Çölyak hastaları glutensiz un bulmakta zorlanıyor. Oğlu çölyak hastası olan Servet Yüksel, yaşadığı bölgede de karabuğday ihtiyacı olduğunu farkettiler. Yüksel, karabuğday üretimine başladı. Çiçeklenen buğdaylara oğluyla birlikte bakıyor

KİRSAL Çiçek Tepe Mahallesi'nde yaşayan çiftçi Yüksel, 3 yıl önce oğlu Bülent Yüksel'in (13) çölyak hastası olduğunu öğrendi. Bunun üzerine oğlunun sağlıklı beslenmesi için araştırma yapan baba Yüksel, yaşamı boyunca glutenden uzak durması gerektiğini öğrendi. Zaman zaman glutensiz un bulmakta zorlanan baba Yüksel, Sıruç Çölyak Yaşam ve Farkındalık Derneğinin "Doğadan Kapıma Projesi" kapsamında hareket geçerek gönüllü olarak kendi arazisinde karabuğday yetiştirmeye karar verdi. Bu kapsamda oğlu ve ilçe'deki diğer 119 çölyak hastası için 5 dönümlük arazisine karabuğday eken

Yüksel, ilk ürününü haziran ayında hasat etmeyi planlıyor.

OĞLUMLA BAKIYORUZ

Servet Yüksel, karabuğdayda gluten olmadığını öğrendiğini ve oğlu için tarlasında bu ürünü yetiştirmeye karar verdiğini anlatarak, şunları söyledi: "Oğlumun glutensiz ekme ihtiyacını ve diğer gıdalarını şehir dışından getirmek zorundayız. Zor oluyor. Ben de oğlumun ekme ihtiyacını karşılayabilmek için 3 ay önce karabuğday tohumu ektim. Şu anda buğdayımız çiçekleme döneminde. Tamamen doğal bir üründür. Herhangi bir ilaç kullanmadık. Bakımını oğlum Bülent ile yapıyoruz. İyi bir verim

elde edersem ekim alanımı genişletmeyi düşünüyorum. Şanlıurfa'daki ve Sıruç'taki bütün çölyak hastaları için bu buğdayı üretmeyi düşünüyorum. Bu 5 dönümlük arazide elde edeceğim ürünü ilçedeki diğer çölyak hastalarına da dağıtacağım."

Sıruç Çölyak Yaşam ve Farkındalık Derneği Başkanı Mehmet Emin Ergüven da ilçedeki çölyak hastalarının yiyeceklerine daha kolay ulaşabilmeleri için "Doğadan Kapıma Projesi" başlattıklarını ifade etti. Çölyak hastalarının diğer bireylerden farklı beslenmesine dikkati çeken Ergüven, Servet Yüksel'in arazisine karabuğday ekerek kendilerine destek verdiğini söyledi.

YÜZ KORUYUCU SİPERLİK

39^{TL} +kargo

Koronavirüse karşı

100 % 'e yakın

KORUMA

SAĞLAR

Yüksek Koruma
Buğu Yapmaz
Sıvı Temasını Önler

www.tink.com.tr
#EVDEKAL

SİPERLİĞİN KAPINA GELSİN
KAPIDAN ÖDEME SEÇENEĞİ MEVCUTTUR

Siparişleriniz için
0212 912 30 39

**TÜRK SANAYİCİLERİ KORONAVİRÜS
PANDEMİSİNE KARŞI
VERİLEN MÜCADELEYE
ÜRETİM GÜCÜ İLE DESTEK OLUYOR**

3 BAŞLIK 6 KORUMA SİPERLİK

Doğum izni ve kıdem tazminatı

■ 16 haftalık doğum iznim bitikten sonra iki ay da ücretsiz izin kullandım. Kıdem tazminatım hesaplanırken bütün bu süreler de kıdemimden sayılır diye biliyorum. Doğru mudur?

Kadın işçilerin doğumdan önce ve sonra çalıştırılmasının yasak olduğu toplam 16 haftalık (çoğul gebelikte 18 haftalık) süre, kıdem tazminatının hesaplanmasında

kıdemden sayılır. Bu süre yıllık ücretli iznin hak edilmesi bakımından da çalışılmış gibi sayılan haller arasında yer almaktadır. Yargıtay kararları, ihbar önelini 6 hafta aşmayan raporlu sürelerin kıdem tazminatına esas hizmet süresinin hesabında dikkate alınması gerektiği yönündedir.

Öte yandan, yine Yargıtay kararlarında, iş sözleşmesinin askıda olduğu süreler gibi çalışılmayan ya da kanun gereği ça-

alışmış sayılmayan süreler kıdemden sayılmamakta, kıdem tazminatına esas hizmet süresinin, ücretsiz izin süreleri düşüldükten sonra kalan süre olduğu belirtilmektedir. Buna göre, 16 (ya da 18) haftalık iznin bitiminden sonra 4857 sayılı İş Kanunu madde 74'e göre kadın işçinin talep etmesi durumunda işverenin vermek zorunda olduğu ücretsiz izin kıdemden say-

ılmayacaktır.

Özetle; 16 haftalık doğum izni kıdem sürenize dahil olacak, doğum izninin ardından kullandığınız 2 ay ücretsiz izin süresi ise kıdem tazminatına esas süreye dahil edilmeyecektir.

Sorularınızı calismahayati@aydinlik.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

ONLAR OLMASA MEYVE DALINDA, ÜRÜN TARLADA KALACAK

Koronavirüs nedeniyle tarımsal üretim depolarının da bulunduğu illere giriş çıkış yasağının olması mevsimlik tarım işçileri açısından da çiftçiler açısından da soruna neden oluyor. İşçilerin üretim bölgelerine gidebilmek için izin almak zorunda olması zaman kaybına yol açıyor. Hasat zamanı gelen ürünlerin daldaki ve tarlada kalma riski var

Bir milyon işçi göç hazırlığında

İçin göç yolunda. Mevsimlik işçilerin en çok olduğu iller arasında Şanlıurfa, Mardin, Diyarbakır, Adıyaman, Bitlis, Van öne çıkıyor. Bunları Adana, Hatay, Konya gibi illerin topraksız ve yoksul köylüleri izliyor.

Bunların dışında çay için Gürcistan'dan, ot için Nahçıvan'dan, diğer işler için de Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinden gelenler var.

SAYI ARTIYOR

Koronavirüs nedeniyle zor durumda kalan işletmeler nedeniyle işsiz kalanlar da mevsimlik tarım işçiliğine yönelmiş durumda. Şanlıurfa'dan Muhammed Yanmaz, Şanlıurfa'nın mevsimlik işçi açısından en kalabalık il olduğunu söyledi. Yanmaz, "Yoksul ve topraksız köylüler mevsimlik tarım işçiliği ile geçimlerini sağlamaya çalışırdı.

Havalar ısınır ısınmaz Batı illerine göçe başlardı. Bu yıl koronavirüs nedeniyle sorunlar yaşanıyor. Ama sayı da artıyor. Artık işsiz kalan seyyar satıcılar, garsonlar, taksiciler, çıraklar, inşaat işçileri de mevsimlik tarım işçisi olarak göçe hazırlanıyor" dedi.

'ÜRÜNÜN TARLADA KALMA RİSKİ VAR'

Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO) Yönetim Kurulu Başkanı Baki Remzi Suçmez de mevsimlik tarım işçilerinin tarımsal üretimdeki önemine dikkat çekti. Akdeniz, Ege ve diğer bölgelerde ekimlerin yapıldığını, bazı ürünlerde hasadın başladığını belirten Suçmez, şöyle konuştu: "Bazı ürünlerin çapası geldi, bazı ürünlerin hasadı. Artık bundan sonra hasat zamanı. Güneyden başlayarak devam edecek.

Mevsimlik tarım işçileri üretim için çok kritik görevler yapıyorlar. Şu anda sorunlar yaşanıyor. Getirilen önlemler var. Ancak bu kararları alanlar tarlalardaki durumu tam bilmiyorlar. Yetki valiliklere bırakılmış. Oysa ki bu konuda merkezi karar alınmalıdır."

Önümüzdeki dönemde karpuz, pamuk, buğday, pancar, fındık üretiminin başlayacağını hatırlatan Suçmez, "Eğer mevsimlik işçilerin sorunları bir an önce çözülmeyezse tarımsal üretimde ciddi sıkıntılar yaşanır. Onca masraf edilerek ekim yapıldı. Mevsimlik tarım işçilerinin sorunu çözülmeyezse ürünün tarlada kalma riski var. Şu anda çayda üretim başladı. Daha önce Gürcistan'dan mevsimlik işçiler geliyordu. Bu yıl Gürcistan'la giriş çıkışlar kapalı. çay üreticileri zorda" uyarısı yaptı.

İşsizlik tsunamisi!

AYDINLIK / ANKARA

MEVSİM etkilerinden arındırılmış güven endeksinin, bir önceki aya göre hizmet sektöründe yüzde 50, inşaat sektöründe yüzde 42, perakende sektöründe yüzde 26 oranında düşmesi ekonomide alarm zillerinin çaldığının göstergesi. Tüm bunlar çok büyük bir sorunu da beraberinde getiriyor: İşsizlik.

Koronavirüs salgınının Türkiye'de ekonomik bir krizin yaşandığı dönemde patlak verdiğini belirten CHP Genel Başkan Yardımcısı Aykut Erdoğan, "Zaten derin bir ekonomik kriz içindeydik, yeni açıklanan sayısal veriler, ekonomide alarm zillerinin daha güçlü çaldığını gösteriyor. Maalesef Hazine tamtakır, Merkez Bankası'nda ise rezerv kalmadı. Ekonomideki bu gidişat nedeniyle pandemi sonrası büyük bir işsizlik tsunamisi de üzerimize geliyor" dedi.

Erdoğan, son açıklanan kapasite kullanım oranları ve güven endekslerine ilişkin yaptığı değerlendirmede, imalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranının, bir ayda yaklaşık 14 puan düştüğünü kaydederek, şunları söyledi: "Kapasite kullanımı bir önceki aya göre 13.7 puan azalarak yüzde 61'e kadar gerilemiş. Bu çok yüksek bir oran. İmalat sanayinde 24 alt

sektör grubunun 22'sinde aylık bazda kapasite daraldı. Özellikle motorlu kara taşıtları, giyim eşyaları, tekstil ürünleri ve mobilya imalatında ciddi düşüşler gözleniyor. Oysa bu sektörler bizim en önemli ihrac kalemlerimiz oluşturuyor."

EKONOMİDE ALARM

Rakamların, salgın nedeniyle öncelikle hizmet sektöründe başlayan krizin, imalat sektöründe de sert bir biçimde yaşandığını ortaya koyduğunu, 2009 krizinin de ötesinde kötü bir durumla karşı karşıya olduğumuzu dikkat çeken Erdoğan, şunları söyledi:

"Sektörel güven endekslerinin de tarihi düşük seviyelerine gerilemiş durumda. Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksinin, bir önceki aya göre hizmet sektöründe yüzde 50, inşaat sektöründe yüzde 42, perakende sektöründe yüzde 26 oranında düştü. Bunların hepsi ekonomide alarm zillerinin çaldığının göstergesi. Bütün bunun nedeni hem içeride hem dışarda talep yetersizliği. Tüm bunlar çok büyük bir sorunu da beraberinde getiriyor. Büyük bir işsizlik tsunamisi üzerimize geliyor. Pandemi öncesi resmi rakamlara göre 4.4 milyon ama gerçek rakamlara göre 8.5 milyon işsizimiz vardı. Turizm sektörü salgından en bü-

yük darbeye alan sektör, 1 milyon 800 bin kişi oradan işsizler ordusuna katılacak. Esnafımızın yüzde 80'i kepenk kapattı, ulaştırmada büyük sorunlar var oralarından da ciddi bir işsiz sayısı ortaya çıktı, onlar da ne yazık ki işsizler ordusuna katıldı."

KRİZİN ÜSTÜNE SALGIN DARBESİ

Ekonomide yaşanan krizin, koronavirüs salgını ile daha derin ve sert şok yaşattığını ifade eden Erdoğan, şu görüşleri savundu:

"Hazine tamtakır. Geçen yıl salgın olmadığında bütçe 200 milyar TL açık vermiştik. Merkez Bankası'ndaki rezervler de Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın kendisini başarılı göstermek için dolar satarak döviz kurunu düşük tutma hevesi ne-

deniyle eridi. Dünya da hiç görülmemiş bir şekilde hem faizi hem döviz düşüş tutmak için 50 milyar dolar sattılar. Merkez Bankası'nın net döviz pozisyonu 13.7 milyar dolara kadar düştü. Bunun içinde 17 milyar dolar swap var. Bu eksi rezerv demek. Yani Merkez Bankası bugün eksi rezervdedir. 169 milyar dolar kısa vadeli borcumuz var. Rezervimiz kalmadı, nasıl ödeyecekler bu borcu? Hangi cesaretle ülkenin Merkez Bankası'nın kefen parasına kadar bütün rezervlerini eritirsiniz? İktidarın kredibilitesi kalmadığı için özel bankalara, yurtdışından döviz getirmeleri için talimat verdi. Bankalara döviz getirin ben size TL vereyim siz de onu kredi olarak dağıtın diyor. Bu, 'Ben batırm siz de batın' demektir."

AK PARTİ Manisa Milletvekili Mehmet Ali Özkan, Soma'daki Covid-19 tedbirlerine ilişkin, "Tüm maden ocaklarında çalışan işçilerin yüzde 75'i izne çıkarılmıştır" dedi.

Özkan, gazetecilere yaptığı açıklamada, CHP Grup Başkanvekili ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in bazı basın yayın organlarındaki Soma ile ilgili açıklamalarının gerçekten tamamen uzak olduğunu söyledi. Özkan, Türkiye'de salgının başlamasıyla ve Soma'da Covid-19 vakası görülmenden önce ildeki tüm maden işletmelerinin süratle esnek çalışma modeline geçtiğini ifade etti. Özkan, ilçede üç yeraltı ocağı, üç de açık ocak bulunduğunu belirterek, şunları kaydetti:

"Tüm maden ocaklarında çalışan işçilerin yüzde 75'i izne çıkarılmış, tüm çalışmalar minimum düzeye indirilmiştir. Üç yeraltı ocağında da şu anda toplam işçi sayısının yüzde 25'i ile üretim amaçlı çalışma yapılmamakta, sadece tarama, su çekimi, drenaj ve tamir bakım işleri yürütülmektedir. Aynı şekilde işçi servislerinde de seyrek oturma düzenine dikkat edilmektedir. İldeki tüm maden işletmeleri gerek İl Hıfzıssıhha Kurulu gerekse İlçe Hıfzıssıhha Kurulu kararlarına titizlikle uymaktadır."

Özgür Özel, Soma'da madenlerde üretimin devam ettiğini, salgın konusunda kırmızı alarm noktasında olduğunu, acil olarak önlem alınmasını gerektiğini söylemişti.

Smif Gözliği

Yıldırım KOÇ

y.yildirimkoc@gmail.com

Kemalist Devletin sağlık hizmetleri

SAĞLIK hizmetlerinin devlet veya özel sektör tarafından sağlanmasının sonuçlarını, koronavirüsle mücadelede Çin Halk Cumhuriyeti'nin başarılarında ve ABD'nin sağlık sisteminin çöküşünde somut olarak görüyoruz. Sağlık hizmetlerini devlet sağlarsa, insanların hastalanmaması ve hastalanırlarsa da onlara en az zarar verecek ve tasarruflu yönetmelerle tedavisine çalışır. Sağlık hizmetlerini özel sektör sağlarsa, hastayı yolunacak bir müşteri olarak görür.

Kemalist Devrim, insanları "müşteri" olarak değil, "hasta" olarak gören devletçi bir sağlık hizmeti kurdu.

OSMANLI'DAN DEVRALINAN SAĞLIK YAPISI

Cumhuriyet yönetimi, Osmanlı'dan perişan halde bir sağlık yapısı devraldı.

1909 yılında Osmanlı ülkesinde toplam 2656 hekim vardı ve bunların 773'ü yabancı uyruklu. Ülkede 3 devlet hastanesi, 6 belediye hastanesi, 45 özel idare hastanesi ve 32 özel, yabancı ve azınlık hastanesi vardı. Toplam 6437 yatağın yalnızca 950'si devlet hastanelerindeydi. Ülkede bulaşıcı hastalıklara karşı ciddi bir önlem alınamıyordu. Verem yaygındı. Yaklaşık 3 milyon kişi trahoma yakalanmıştı (Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 80. Yılda Tedavi Hizmetleri (1923-2003), Ankara, 2004. Cumhuriyet yönetiminin çevre sağlığı, bulaşıcı hastalıklarla (çipek, kolera, kuduz, frengi, cüzzam, tifüs, veba), sıtma, veremle ve trahomla mücadelesi konusunda bkz. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Sağlık Hizmetlerinde 50 Yıl, Yay.No.422, Ankara, 1973, s.71-133).

Devlet, sağlık sorunlarını devletçilikle ve merkezi devlet örgütü eliyle çözme girişimini 1925 yılında başlattı. Sıtma, verem, trahom, frengi ve kuduz gibi önemli hastalıklarla mücadeleye girişti. Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü ve Hıfzıssıhha Okulu kuruldu. Devlet, çok sınırlı maddi olanaklara rağmen, temel sağlık sorunlarının çözümünü için çok büyük çaba gösterdi ve önemli başarılar elde etti.

KEMALİST DEVRİM'İN BAŞARILARI

Cumhuriyet kurulduğunda devlet olanakları son derece kısıtlıydı. Hele 1925 yılında aşarın kaldırılması sonrasında olanaklar daha da daraldı. Milileştirme ve devletleştirmeler, yeni sanayi ve madencilik yatırımları, demiryolu seferberliği, eşkıyalıkla mücadele, eğitim seferberliği, Osmanlı borçlarının ödenmesi, yaklaşmakta olan savaşla hazırlık gibi harcamaların yanı sıra, sağlık alanında da büyük bir seferberlik gerçekleştirildi. Osmanlı'dan devralınan nüfus azdı. Savaşlardaki kayıplar ve Ermeni tehciri ile İstanbul belediye hudutları dışındaki Rumların Yunanistan'a gönderilmesi sonrasında nüfus iyice azalmıştı. Sağlık hizmetlerinin devlet eliyle ve koruyucu hekimlik anlayışıyla sürdürülmesi, doğum kontrolünün yasaklanması ve çok çocuklu ailelerin teşvik edilmesi temel politikalarla biriydi. Ayrıca, millet kimliğinin oluşturulması ve güçlendirilmesinin sağlık hizmetlerinin devlet eliyle sağlanmasının da büyük rolü vardı.

Cumhuriyet'in 10. yıldönümü vesilesiyle devletimiz tarafından Türkiye Cumhuriyeti, 10, 1923-1933 isimli bir kitap yayımlandı. Bu kitapta bazı bölümleri aşağıda veriyoruz.

"On sene evvel hükümet teşkilatında vazife almış 623 doktor ve eczacı ile 566 sıhhat memuru vardı. Bugün 1.304 doktor ve eczacı, 888 sıhhat memuru ve ebe vardır. Ve bu adet açılan yurtlar sayesinde her sene artarak mesmi müessesat ve teşkilatın mesleki memur ihtiyacını temin edecektir." (s.139)

"On sene evvel memlekette ancak 7127 yataklı 712 hastane ve sıhhi müesseseler varken 1933 senesinde bütün memlekette mevcut hastane, dispensar ve doğum evleri yatak sayısı 13.668'e çıkmış ve bu müesseselerden yalnız umumi ve hususi idarelerle belediyelere ait olanlarda on sene içinde 4.582.944 hasta ayakta ve 553.798 hasta da yatırılarak tedavi edilmiştir. Ankara nümune hastanesi ve diğer nümune hastanelerinin ihtiyacı ilmi, fenni tesisatı her sene biraz daha tekmil ettirilmektedir. Ankara'da yapılan hıfzıssıhha müesseseleri cumhuriyetin ikinci on yılı başlarında aş, seromların her türlü tahlil ve fenni araştırmaları hazırlayacak bir hale gelmiştir. Şimdiden Ankara ve diğer vilayetlerdeki müesseselerde seroloji mesaisi yapılmaktadır. Vilayetlerde de tatbikine başlanan kuduz aşısının tam zamanında tatbiki sayesinde yollarda vakit geçirmek tehlikesinin de önü alınmıştır." (s.140)

Kitapta 1925-1932 döneminde sına mücadelesinde 7.9 milyon kişinin, frengi mücadelesinde 704 bin kişinin muayene edildiği belirtilmektedir. Trahom hastası 1.9 milyon kişinin ayakta, 5.4 bin kişinin de yatarak tedavi edildiği ve 37.3 bin kişinin de ameliyat edildiği anlatılmaktadır.

Kemalist Devrim'in en önemli mücadele alanlarından biri, son derece kıt kaynaklara rağmen, sağlık oldu. Bu devletçi sağlık anlayışının günümüzde de uygulanması, ülkemizin sağlık sorununun en etkili ve düşük maliyetli biçimde aşılabilesini sağlayacaktır.

'Soma'daki madencilerin yüzde 75'i izinde'

6.6884

dolar

7.5536

avro

2538TL

Cumhuriyet altını

98.788

BİST - 100

8.80

faiz

\$ 21.37

b. petrol

Prof. Dr. MELİH BAŞ

Fosilden temiz enerji uygarlığına

PETROL fiyatındaki düşmenin nedenleri ni genel ekonomik etki (Kovid-19 ile yaşanan ekonomik), sektörel etki (başta ABD'de olmak üzere arz artışı, ABD'nin Suudi Arabistan, Irak ve Rusya gibi ülkeler karşısında maliyet rekabetini yitmesi, Suudi Arabistan ile Rusya arasındaki gerilim kaynaklı arz artışı vb.), finansal piyasaların etkisi (türev piyasası işlemlerinde alım yapan oyuncuların satmak için üste para ödemesi durumu vb.) biçiminde sıralayabiliriz. Fosil yakıtla enerji üreten bu fosilleşmiş ka(n)pitalizm can geçiriyor ama yerine temiz bir uygarlık geliyor mu?

SKA 7: ERİŞİLEBİLİR FİYATLI VE TEMİZ ENERJİ

Birleşmiş Milletler (BM) 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (17 SKA) içindeki SKA 7 şöyle tanımlanmış: Herkese göre makul fiyatlı, güvenilir, sürdürülebilir ve çağcıl enerji sağlanması.

Bu SKA'da vurgulanan iki kavram var: Enerji Etkinliği (EE) ve Yenilenebilir Enerji (YE). Ayrıca SKA 7'nin SKA 13 İklim Eylemi vd. SKA'larla birlikte ele alınmalıdır.

BM'in SKA'ların gelişimine ait son (2019) raporunda SKA 7 ile ilgili bulgulardan yenilenebilir enerji konusuna ilişkin çarpıcı bulgular alınmalıdır:

"Enerji etkinliğinde ve yenilenebilir enerjide gelişme var. Ancak dünyada mutfak elektrikliğine sahip olmayan 800 milyon kişi var. SKA 7'ye diğer SKA'larla birlikte yönelinirse bu sorun çözüleceği gibi, yenilenebilir enerjinin ulaştırma ve ısıtımada da kullanılabilir.

Enerji tüketiminin içinde yenilenebilir enerjinin payı 2010'da yüzde 16,6 iken 2016'da 17,5'a çıkmış. İklimsel hedefler için yetersizse de 2012'den beri yenilenebilir enerji tüketimindeki artış hız, toplam enerji tüketiminden daha fazla.

Küresel birincil enerji yoğunluğu (GSYH eşdeğışı gayrisafi yurtici hasıların bir birimi başına kullanılan enerjinin oranı) 2010'da 5,9 iken 2016'da 5,1'e düşerek yüzde 2,3'lük bir gelişme olmuştur da yıllık yüzde 2,7 düşüş gerekli!

Temiz ve yenilenebilir enerjiyi desteklemek için gelişmekte olan ülkelere doğru uluslararası akışlar 2010'da 9,9 milyar ABD doları iken, 2016'da 18,6 milyar ABD dolarına yükseldi."

Ayrıca BM'in SD21 (21. Yüzyıl için Sürdürülebilir Kalkınma) adlı dokümanında da "yenilenebilir enerjinin 2010'daki miktarının 2050'de 3,1 kat arttırılmış olması" hedeflenmiştir.

ULUSLARARASI YENİLENEBİLİR ENERJİ AJANSI (IRENA) RAPORU

"Küresel Yenilenebilirler Görünümü" raporunda şunlar belirtilmiş:

"Yenilenebilir enerji temelli enerji dönüşümünde ilerlemek için yapılacak 130 trilyon dolarlık bir yatırım hem iklimsel amaçlara (sıcaklık artışının 2 derecenin altında tutulmasına), hem ekonomik büyüme (2050'ye dek 98 trilyon dolar ek GSYH artışı), hem de sosyal amaçlara (42 milyon yenilenebilir enerjide, 21 milyon enerji etkinliğinde, 15 milyon sistem esnekliğinde ek istihdam) hizmet eder.

Hükümetler hem ekonomik, hem sosyal ve hem de ekolojik (iklimsel) yararlar için Kovid-19 önlemleri kapsamında esnek enerji yolları, enerji etkinliği çözümleri, elektrikli taşıt araçları kullanımı, enerji depolaması, yeşil hidrojen vb. yenilenebilir enerjiye odaklanmalıdır. Fosil yakıtlar keskinde oluşacak yitimlere karşın hem ulusal hem bölgesel hem de dünya çapında net kazanç olacağı açıktır..."

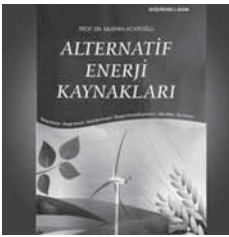
Raporda Türkiye'nin de yer aldığı Asya'nın Geri Kalan Bölgesi grubunda yenilenebilir enerjide (jeotermal, hidro, rüzgar, fotovoltaik güneş enerjileri) arz miktarının oranı 2017'deki yüzde 8'den 2050'de yüzde 22'ye çıkacağı kestirilmiştir de gereken yüzde 58'e çıkması!

TÜRKİYE ?

SKA 2019 Ülke Değerlendirme Raporu'nda yenilenebilir enerji ve enerji etkinliği konusunda yayınlar doyurucu ve iç açıcı değil. Yenilenebilir enerji tüketiminin oranı 1990-2014 dönemindeki düşüşün ardından 2014 yılında yüzde 12'ye inmiş! Enerji yoğunluğunu azaltma oranımız da birincil enerjide yüzde 1,7 ve sonasal enerji tüketiminde yüzde 1,5 olmuş. Her iki göstergeniz de AB ve OECD oranlarının altındaymış! SKA 7 bölümünün bitiş tümcesine bakan hele: "Türkiye'de sistematik bir enerji verimliliği envanteri tutulması, sektörel bazda enerji yoğunluğunun daha ayrıntılı seviyede izlenmesi, yapılan yatırımların sağladığı enerji tasarrufu ve emisyon azaltımının belirlenmesi öncelikli konulardır."

SONSÖZ

"Şaka çok ciddi bir sanattır!" demiş Bernard Shaw!

TAYSAD YÖNETİCİLERİ DEĞERLENDİRDİ

Otomotiv tedarik sanayisinin diğer sektörlerle ihtiyaç halinde destek verebileceğinin görüldüğünü ifade eden TAYSAD Başkanı Kanca, 'İsviçre çakısı gibi nerede ihtiyaç olursa orada kullanılabilecek bir yetkinliğimiz var' dedi. TAYSAD Başkan Yardımcısı Yazıcı da, tedarik sanayinin ciro kaybının üç milyar dolar olacağını belirtti ve 'Sektör ayakta kalacak' diye konuştu

RECEP ERÇİN

KORONAVİRÜS pandemisi tedbirleri kapsamında üretimlerine arıveren otomotiv firmalarının birçoğu yeniden kontak açtı. Ancak üretimini eski düzeyine çıkması zaman alacak. Otomotiv yan sanayi firmaları da büyük üreticilerin aşamalı üretime geçmesiyle birlikte kapılarını açmaya başladı. Taşıt Araçları Tedarik Sanayicileri Derneği (TAYSAD) Yönetim Kurulu Başkanı Alper Kanca ve TAYSAD Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Kemal Yazıcı, gelişmelere ilişkin otomotiv editörlerinin sorularını yanıtladı. Kemal Yazıcı'nın verdiği bilgiye göre, geçen yıl dünyada 90,3 milyon adet olan araç satışının bu yıl 72 milyona düşmesi bekleniyor. Üretim bunun biraz üzerinde olacak. Büyük markaların hepsi yüzde 17-20 arasında düşüş öngörüyor. Avrupa'da iyi senaryoda yüzde 26, kötü senaryoda yüzde 35 düşüş olacak.

NİSAN KAYBI YÜZDE 70

Türkiye'de de 250-300 bin adet arası bir üretim kaybı olacağını belirten Yazıcı, "Önümüzdeki en kritik konu araç üretimindeki bu düşüş olacak. Aynı zamanda otomotiv tedarik sanayi firmalarının önemli bir geliri de parça ihracatından geliyor ve bu alanda da kayıplarımız mart ayında yüzde 19 seviyesindeyken, nisan ayında ihracattaki kaybın yüzde 70'lere çıkacağını öngörüyoruz" dedi.

Üretimde nisan ayındaki kapasite kullanım oranının yüzde 20 civarında olduğunu kay-

Kemal Yazıcı

Alper Kanca

Özel araçlara yönelim olabilir!

UZAKDOĞU'ya çalışan üyelerinin işlerinde neredeyse bir kayıp olmadan çalıştığını anlatan Alper Kanca, "Ya da farklı farklı sektörlerde hizmet eden üyelerimiz var" bilgisini verdi. Kanca ayrıca, "Araç almak eskiden çok akıllıca bir şey değildi, çünkü Avrupa'nın pek çok şehrinde ya da Çin'de toplu ulaşım imkanları vardı. Ama şimdi görüyoruz ki, Çin'de özellikle, araç alanların büyük bir kısmı toplu ulaşım araçlarını kullanmak istemediklerinden araç alıyolar.

Bu travma uzun bir süre kalacak gibi" dedi. Kemal Yazıcı da, lojistiğe ilişkin şunu söyledi: "TAYSAD üyesi yaklaşık 10 firmayı bir araya getirdik, maliyetleri düşürmek için firma sayısını daha da arttırmak istiyoruz. Tren yolu alternatif çıktı. Belirli ülkelere tren yolu üzerinden sevkiyat yapma imkanımız var. Onu da hayata geçirmeye çalışıyoruz."

AVRUPA'DAN İYİ YÖNETTİK

Avrupa'da hiçbir fabrikanın düzgün düşünülmüş bir salgın ile mücadele planı olmadığının görüldüğünü ifade eden Alper Kanca da, "Herkes, önce bir iki hafta kapatalım ve sonra bir daha düşünelim gibi bir süreç izlediler" bilgisini verdi. Üretim açısından artık çarkların yeniden dönmeye başlayacağını düşündüklerini ifade eden Alper Kanca, "Türk firmaları, İtalyan veya Fransızlara göre bu işi daha iyi yönettiler. İşler açıldıktan sonra da otomotiv sektörü olarak çok iyi bir sınav verdiğimizizi düşünüyorum. İşler açılıyor mu? Evet, açılıyor. Açılmak da zorunda aslında" diye konuştu.

ÇALIŞANLARA KORUMA

Alper Kanca, yaklaşık 30 üye fir-

manın, doğrudan veya dolaylı olarak sağlık ekipmanı üretim seferberliğine katıldığını açıkladı. Otomotiv tedarik sanayisinin hem savunma hem sağlık hem de diğer sektörlerle ihtiyaç halinde destek verebileceğinin bir kez daha görüldüğünü ifade eden Kanca, "İsviçre çakısı gibi nerede ihtiyaç olursa orada kullanılabilecek bir yetkinliğimiz var" dedi.

Üretime başlanmasıyla hastalığın yayılarak ikinci bir salgın dalgasına neden olmayacağını çünkü tedbirleri artırarak üretim yapacaklarını anlatan Kanca, "Servislerde, iş yerine giriste, üretim alanlarında, molalarda, yemeklerde sosyal mesafeye uyuluyor. Çalışanlarımıza koruyucu malzemeler dağıttık, bilgilendirdik, çalışma şekillerimizi değiştirdik. İyi bir koruyucu önlemler mekanizmamız var" derken, Kemal Yazıcı da, "Çalışan yerler, en emniyetli yerlerdir aslında. Biz, insanları servise aldığımız andan itibaren kontrol ediyoruz. İş yerinde ve geri evelerine varana kadar emniyet içerisinde" ifadelerini kullandı.

KAYIP BEŞ MİLYARI BULACAK

Krizin kalıcı etkisi anlamında otomotivde iş yapış tarzında çok radikal bir etkisi olmayacağını belirten Kemal Yazıcı, "Üretim düşüşlerinin bir bedeli olacak bize. Tedarik

Çin'e alternatifler konuşuluyor

KRİZ ilk Çin'de çıktığında Avrupalı ve Türkiye OEM'lerin (orijinal ürün üreticisi), "Çin'den parça alamazsak tedarik zinciri nasıl toparlanacak?" endişesine kapıldığını bunun sonucunda Türkiye'yi alternatif olarak görmeye başladığını anlatan Kemal Yazıcı, "Türkiye'nin Avrupa'ya yakınlığı, Türk insanının sorunlara çözüm üretebilme kabiliyeti bizim için belki ileride bir fırsat olacak" dedi.

Avrupa'daki tedarikçiler arasındaki tartışmaların, "Acaba İtalyan tedarikçileri Çin'e karşı bir üstünlük sağlayacaklar mı, Fransızlar sağlayacaklar mı?" şeklinde olduğunu belirten Alper Kanca, şunları söyledi: "Bir İtalyan bir Fransız kesitinden bu anlamda daha avantajlıyız, daha esnekiz. ...Uluslararası büyük bir zincirin Avrupa'daki birkaç fabrikasının getirdiği baskı ile oturmuş yapılar, bir anda salladı. Bu krizin belki en fazla etkisi bu yerleşmede olacak. Hiç kimse 20 değişik ülkede bir şey üretip, sonra toplayıp, getirme cesaretini kısa zamanda kolay kolay bulamaz gibi geliyor bana." Kemal Yazıcı da, "Tabi ki bu değişim Türkiye'ye bir fırsat veriyor ama bu arada teknolojik olarak da eksiklerimizi gidermemiz gerekli" uyarısı yaptı.

sanayi açısından baktığımızda çok basit bir hesap yaparsak; yaklaşık üç milyar dolarlık bir ciro kaybı olacağını söyleyebiliriz. Ama para her şey değil sonuçta, bu yıl böyle geçecek. Önümüzdeki yıllara bakacağız, sektör hala ayakta kalacak ve hayata devam edecek" bilgisini verdi. Yazıcı bu tutarın tüm sektör için beş milyar doları bulacağını belirtti. Alper Kanca da, işsizlikte artışa işaret ederek, bunun etkilerinin nasıl olacağını kestiremediğini vurguladı.

İKTİSATÇI YAZAR DR. CÜNEYT AKMAN SÜRECİ DEĞERLENDİRDİ (2)

Kamuculuğu savunurken kumanda ekonomisine dikkat

RECEP ERÇİN

İKTİSATÇI, yazar Dr. Cüneyt Akman ile koronavirüs sürecinde neoliberal düzenin sancılarını ve kapitalist sistemdeki kırılmaları tartışmayı sürdürüyoruz. Dr. Akman, söyleşimizin ikinci bölümünde, "Kamuculuk zannıyla kapitalist kumanda ekonomisine kayışa karşı destek vermeye karşı uyanık olunmalı. Gerçek kamuculuk talep edilmeli" uyarısı yaptı.

■ Gerçek kendini dayatır. Kamucu eğilimlerde artış var. Biz de Aydınlık'ta 'Koronavirüs Atlantik'te kamucu rüzgarlar estiriyor' başlığı altında Batılı ekonomistlerin görüşlerine yer verdik. Kamuculuğa yönelim daha da artar mı?

Artar bence de. Fakat iki şeyi birbirinden ayırmak lazım... Kamuculuk ile her şekilde devletçilik birbirinin aynısı değil. Kapitalist devletler daha önceleri de savaş veya ekonomik kriz dönemlerinde devletçi uygulamalara ve kumanda ekonomisi diyebileceğimiz yöntemlere başvururlar. Mesela daha 1870-79 arası Büyük Depresyon'da ilk ciddi devlet müdahaleleri başladı. Sonra 1914'te piyasaya değil merkezî kumandaya dayalı "savaş ekonomisi" başladı. O zaman daha az önce "asla serbest piyasaya müdahale edilmez" diyen İngiltere her şeyi müdahale etti. Fabrikalara el koydu; üretime belirdi. Zorunluluk ortaya çıkınca kimse "kurallara uyalım da varsın batalım" demez. Bütün "o piyasa her şeyi kadirdir; başka hiçbir mekanizmaya gerek yoktur; en etkin ve etkili mekanizma piyasadır" bir günde unutulur.

SAVAŞ EKONOMİSİ DEVREDE

Bu da bir nevi virüse karşı savaş... Dolayısıyla eski savaş ekonomisi yöntemlerinin bir dereceye kadar ortaya çıkması şaşırtıcı olmuyor. Fakat bunun tehlikelerine de dikkat çekmek isterim. Bu tür yöntemlerden sonra "normal"e dönmek de kolay olmuyor ve işler aşırıya da gidebiliyor. Örneğin 1914-18'den sonraki kumanda ekonomisi uygulamalarının bakiyeleri kaldı. Yani eskiye dönmek istediler ama tam dönemmediler. 1918'de İspanyol gribi oldu sonra Alman hiperenflasyonu derken bir bakıldı ki Hitler o kumanda ekonomisini, o merkezi ve demokrasi dışı planlı devletçiliği sistemleştirirmiş. Nasyonel Sosyalizm demelerinin bir nedeni de bu tür bir planlamanın ilk bakışta "sosyalizm"e benziyor olması.

KAMUCULUK BUNLARDAN FARKLI

Özetle kamuculuk başka kumanda devletçiliği, savaş ekonomisi başka... Bazı yöntemleri ilk bakışta benzese de özləri çok farklı. O nedenle kamuculuk zannıyla kapitalist kumanda ekonomisine kayışa karşı destek vermeye karşı uyanık olunmalı. Gerçek kamuculuk talep edilmeli. Bu da ancak sendikaların demokratik kurum ve kuruluşların, ezümler halkın o planlarda, o kaynak tahsislerinde söz sahibi olmasıyla mümkün. Biraz da o zamanki SSCB'nin korkusundan, 1945 sonrası Avrupa'da filizlenen "sosyal devlet" uygulamalarının, kumanda devletçiliğinden ayrıcı vasfı buydu

GÜNEY KORE HAYRANLARINA MESAJ

■ Güney Kore'nin de temelleri esasen öyle...

Bir cins kumanda ekonomisi olarak evet... Omanın da başında bir dönem öyle biri, bir cins diktatör vardı. Fakat işin öncesi de var. Yine orada da 1945 sonrası büyük başarılarından biri o zaman komünizmin yayılmasın diye toprak reformu yaptılar.

Bizim "bir gecede cahil kaldık"çıların arasında şu son sıralar epeyce bir Kore hayranı var malum. Onlara kötü haber. Kore'nin başarısının altında okuma yazma oranında hızlı yükseliş; onun da altında alfabelerini değiştirmiş olmalarının önemi var. Bu pek bilmez...

DEVLET KİM VE NE İÇİN SAHADA?

■ 1980'lerden sonra geri gidış başlıyor... Tabii, o neoliberal dönem tam bir felaket. Ama şimdi kamuculuğa gidiyoruz diye... İşte bir zamanlar Aydınlık'ta yazdığım birkaç yazı da vardı 1980'lerin başında bu özelleştirmelerle ilgili... En stratejik KİT'lerin yönetiminde Sabri Yirmibeşoğlu ile Tuğrul Türkeş gibi isimler vardı. Bugün de devlet bankalarının yönetimindeki isimlere bakın mesela... K a m u olsa ne olacak,

özel olsa ne olacak? O kamunun kamu olması ancak öyle bir siyasi iktidarın olması ve o yönetiminde sendikaların, işçi sınıfının gücünün olması ile mümkün... Devletin elinde ama devlet faşistlerin elinde ise o kamu özelden daha zararlı olabilir... Bazen solcu arkadaşlarda da görünüyor, bu meselelere sadece alet bakımından bakıyorlar. Bir yerde planlama varsa bu soldur; bir yerde devlet mülkiyeti varsa bu soldur diye ama hayır, devletin özelliği onu sol hale getirir yoksa birçok asırı sağcı rejimin de devletçi eğilimi vardır.

SERMAYENİN ÇIKARINA DOKUNANA KADAR...

■ Yine de bırakınız yapısınlar, bırakınız geçsinler anlayışından; daha kurallı, denetimli bir döneme evriliyoruz...

Zaten o "her şey herkese serbest" söylemi, liberalizmin söylemidir. Fakat bu söylem hiçbir zaman gerçeği yansıtmadı. Şirket kurarken sorun yok ama bir de sendika kurmaya, örgütlemeye kalk; onlarca yasa ve yasak var pratikte, karşına çıkar. Sermayedarların çıkarına dokunan işlerde "hiç bırakınız yapısınlar" denmiyor.

Zorlu yolculuğa 'Kovid-19' molası

Havaların ısınmasıyla hayvanlarını yüksek kesimlere götürmek için zorlu yolculuğa çıkan göçerler bu yıl Kovid-19 nedeniyle yolculuğu ertelediler. Göçerler, 1 Mayıs'tan sonra yolculuğa çıkacaklar, şimdilerde yaylaya kavuşma hayali kuruyorlar

GÖÇERLER, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında İçişleri Bakanlığınca yayımlanan genelge doğrultusunda yolculuklarında 1 Mayıs'a kadar mola verdi.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde her yıl nisan ayında havanın ısınmasıyla kışlaklardan çıkardıkları hayvanlarını yüksek kesimlere götürmek için günler süren yolculuğa başlayan göçerler, bu yıl Kovid-19 engeline takıldı. Koronavirüsle mücadele kapsamında İçişleri Bakanlığınca yayımlanan genelgeyle mevzuatta belirlenen izinleri alan göçerlerin yolculuğuna 1 Mayıs'tan sonra müsaade edileceği açıklandı.

Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman ve Mardin'deki kışlaklardan çıkardıkları hayvanlarla yaz boyunca konaklayacakları Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki yaylalara gitmek için yola çıkan göçerler, hem kendi hem de toplum sağlığı için bulundukları yerlerde hayvanlarını otlatarak bu sürecin geçmesini bekliyor.

Şanlıurfa'dan Bingöl'ün Karlıova ilçesindeki yaylalara giderken güzergah olarak, hayvanlarının su ihtiyacını karşılamak için Murat Nehri havzasını seçen göçerler, Elazığ'ın Palu ilçesinde 1 Mayıs'ı bekliyor. Göçerlerden 34 ya-

sındaki Bayram Dağ, "Anadan doğar doğmaz bu işe başladım" diyerek ailece göçer yaşam sürdürdüklerini belirtti. Geçmişte bir süre bölgede yaşanan terör olayları nedeniyle yayla yolculuğuna ara verdiklerini ifade eden Dağ, son yıllarda huzur ve güven ortamının sağlanmasıyla bu işi sürdürdüklerini söyledi. Dağ, "Yayla hayatımız ve kışlak dönemimiz var. Belirli aylarda yollardayız. Gece dağdayız, gündüz dağdayız. Ev şartlarımız yok, hayatımız bu şekilde devam ediyor" dedi. "Normalde her yıl nisan ayının başında mevsimsel şartlara göre yola çıkıyorduk. Bu zamanda yolda olmamız gerekiyordu fakat iller arası hastalığın taşınmaması için geçiş yasak getirildi, bekliyoruz" diyen Dağ, tedbirlere uyulması gerektiğini ifade etti.

Göçerlerden 44 yaşındaki Kemal Özcan da koronavirüs salgını nedeniyle yola geç çıktıklarını dile getirerek salgının bir an önce son bulmasını istediklerini belirtti. "İnşallah bir an önce yaylalara doğru gideriz. Bekleyiş bizim için biraz sıkıntılı. Gelip geçtiğimiz bir güzergah olduğu için bölgeyi tam olarak bilmiyoruz" ifadelerini kullanan Özcan, bu süreç geçtikten sonra yolculuklarına devam edeceklerini sözlerine ekledi.

Bilecikli çiftçilerin karpuz fidesi mesaisi

MARMARA Bölgesi'nin önemli karpuz üretim merkezlerinden Bilecik'in Osmaneli ilçesinde çiftçiler, fide ekimine başladı.

Ulaştığı her toprağa bereket taşıyan Sakarya Nehri kıyısındaki, adını da nehirten alan vadide yaklaşık 7 bin dönümlük arazide ekime başlayan üreticiler, bu yıl yaklaşık 110 bin ton ürün hasat etmeyi planlıyor. Tarım ve Orman Bakanlığının "İyi Tarım Uygulamaları" ve İl Müdürlüklerine gönderilen genelge kapsamında çiftçiler, tarlalarında yeni tip koronavirüs tedbirlerine ve sosyal mesafe kurallarına uyarak çalışıyor.

HEM MÜCADELE HEM ÜRETİM

Osmaneli Üretim ve Pazarlama Kooperatifi Kurucular Kurulu Başkanı Ertuğrul Ünver, bölgede karpuz üretim sezonunun mart ayında başladığını ve ağustos sonuna kadar sürdüğünü söyledi.

Osmaneli ilçesinin verimli topraklara sahip

olduğunu vurgulayan Ünver, şöyle konuştu: "Tarımla çalışan üreticilerimiz eskiden beri salgınları gördüğü için gereken tedbirleri alıyor. Tabii ki devletimizin uyarılarına karşı daha güzel tedbirler alıyor, mesafelerini koruyorlar. Hijyen olmasına özen gösteriyorlar. Akşam eve gittikleri zaman eve girmeden önce çalışma elbiselerini çıkarıp kendilerini dezenfekte ediyorlar. Zarar da etsek, sıcağa, soğuğa ve çamura rağmen üretmeye devam etmek zorundayız. Hem salgınla mücadele edeceğiz hem de üretmeye devam edeceğiz."

Türkiye'de yeni endemik çiğdem türü keşfedildi

EGE Üniversitesinden (EÜ) yapılan açıklamaya göre, üniversitenin Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Botanik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hasan Yıldırım ile İstanbul Üniversitesi (İÜ) Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Botanik Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Osman Erol tarafından literatüre kazandırılan endemik bitkiye, "Karacaoğlan çiğdemi", bilimsel olarak ise "Crocus asymmetricus Erol" ismi verildi.

Açıklamada görüşlerine yer verilen Doç. Dr. Yıldırım, dünyada 220-230 türü bulunan çiğ-

demlerin çeşitlilik merkezinin Anadolu toprakları olduğunu belirtti. Yıldırım, Türkiye'de ise 143 çiğdem türü bulunduğunu ve bunların 120 kadarının sadece Anadolu'da yayılış gösteren endemik türler olduğuna dikkati çekti.

Yıldırım, şunları kaydetti: "17. yüzyılda Anadolu'nun önemli aşklarından Karacaoğlan'ın doğduğu ve yaşadığı yer hakkında birçok rivayet olsa da bu yerlerden en muhtemeli Osmaniyec-Kahramanmaraş sınırı civarındaki Düziçi beldesidir. Osmaniyec'de faaliyet gösteren Mali Müşavir Mehmet Çelik ve Düziçi'nde öğretmenlik yapan doğasever Öcal Derin'in fotoğrafladıkları çiğdem, diğer çiğdemlere benzemediğini fark edip bitkinin fotoğraflarını Prof. Dr. Osman Erol ve şahsına ulaştırmasıyla bitkinin bilimsel tanımlama sürecine başladı. Konunun uzmanı Prof. Dr. Osman Erol hocam bu türün şu ana kadar hiçbir çiğdem türünde görülmemiş asimetric bir toprak altı gövdesine sahip olduğunu ve köklerinin ilk kez bu türde görülen bir özellik olarak tek bir bölgeden çıktığını fark ederek yeni bir tür olduğu kanaatine vardı." Bitkinin, özellikleri itibarıyla farklılıklar gösterdiğini ve bir an önce koruma altına alınması gerektiğini vurgulayan Hasan Yıldırım, "Şu ana kadar çok az sayıda bireyi saptanabilen ve çiğdemler arasında oldukça farklı özellikleriyle dikkati çeken bu türün neslinin tehlikeye atılma riski nedeniyle acilen koruma faaliyetlerinin başlatılması gerekmektedir" değerlendirmesinde bulundu.

Pamuk üreticimizi yabancıya ezdirmeyelim!

AYDINLIK/ANKARA

TÜRKİYE'nin ABD çiftçisinin pazarı olduğuna, Türk pamuk çiftçisinin yabancılarla ezdirildiğine dikkat çekiliyor.

CHP Adana Milletvekili Dr. Müzeyyen Şevkin, filmlere, romanlara konu olan, bir dönem çiftçinin vazgeçilmez ürünü pamukta tam anlamıyla hüsran yaşandığını söyledi. Dr. Şevkin, üreticiye ve Türk tarım dünyasına ekonomik katkısı nedeniyle 'Beyaz Altın' olarak adlandırılan ancak prim, mazot ve gübre desteğinin yetersizliği, var olan desteklerin de zamanında ödenmemesi nedeniyle üretim alanları daralan pamuk üreticisinin kara kara düşünür hale geldiğini vurguladı.

Pamukla ilgili olarak Meclis'e bir de araştırma önergesi veren Dr. Şevkin, geçen yıl Türkiye genelinde lif pamuk üretiminin 976 bin ton iken bu yıl 700 bin tonluk tahmini üretim beklendiğini ifade etti. Üç yıl önce açıklanan destek primine dayanarak pamuk üreticisi, 2019 yılında 2016 ve 2017 yıllarına göre yaklaşık 200 bin ton daha fazla üretim gerçekleştirmişti. Dr. Şevkin, "Ancak üç yıldan bu yana uygulanan 80 kuruşluk primde herhangi bir artış yaşanmadı. Pamukta prime esas verimin 500 kilogramla sınırlandırılmasının da büyük bir hata" dedi. Üretim ve girdi maliyetlerindeki artış nedeniyle bu yılki ekim alanlarında yüzde 30'a yakın düşüş bekleniyor.

ESKİ ÜRÜNÜN PRİMİ HÂLÂ ÖDENMEDİ

Pamuğun 2019 satış fiyatlarının 2018 yılının da altına düştüğünü belirten Dr. Şev-

kin, üreticinin 2019 yılı primlerinin de henüz ödenmediğini söyledi.

Pamukta yeni ürün ekiminin başladığını da hatırlatan Dr. Şevkin, şöyle sürdürdü: "2019 yılı pamuk destek primlerini alamayan çiftçimiz yeni ürün ekimine başladı ama 2020 yılı için ton başına ne kadar prim alacağını da bilmiyor. Çiftçinin büyük maliyetini oluşturan zirai ilaç fiyatları döviz kurlarındaki yükselişin de etkisiyle oldukça arttı. Bu durumda büyük özveriyle Türk ekonomisine katkı sunan, tekstil ve hazır giyim sektörünü besleyen pamuk üreticisinin daha fazla üretim yapmasını bekleyemeyiz. Bu sonuç bizi daha çok ithalata yönlendirir."

AMERIKAN ÇİFTÇİSİ KAZANIYOR!

Türkiye'nin 2018 yılında 767 bin ton pamuk ithal ettiğini, 2019 yılında bu oranın 800 bin ton çıktığını vurgulayan Dr. Şevkin şunları söyledi:

"Türkiye'nin ithal ettiği pamuğun yüzde 70'i Amerika Birleşik Devletleri'nden (ABD), geri kalan bölümü de Brezilya, Yunanistan, Türkmenistan ve Azerbaycan'dan. Türkiye ABD pamuk çiftçisinin pazarı haline getirildi. Yerli pamuk üreticisinin desteklenmesi yerine ithalatın önünü açıldı. Pamuk başta tıp, barut, küspe ve yağ olmak üzere 50 farklı sanayi sektöründe hammadde olarak kullanılan bir endüstri bitkisi. Yani dünyada stratejik bir ürün. Türk pamuk üreticisinin yabancı üreticiye ve maliyetlere ezdirilmesi gerekir."

Meralara yapılan saldırı

Doğal kaynakların başında gelen çayır-mera, yaylak ve kışlaklar hayvancılığın gelişmesi ve toprak erozyonunun önlenmesinde büyük katkıda bulunur. Meralar yaklaşık olarak dünya karasal alanının yüzde 24'ünü kaplar. Alan bakımından ormanlardan sonra ikinci sırada yer alır. Ülkemizde 14,6 milyon hektar mera alanı olup toplam kara alanımızın yüzde 8,8'ini kaplamaktadır.

Meraların yararları

a) Hayvanlar için gerekli kaba yemlerin önemli bir kısmını karşılarlar: Tür çeşitliliği nedeniyle besin içeriği yönünden dengeli yem üretirler. Merada otlayan hayvanlarda vitamin ve mineral açığına da rastlanmaz. Yeşil mera otu yüzde 12-20 protein içermekte olup sindirime oranı yüzde 60 - 70 arasında değişmektedir. En ucuz kaba yem kaynağıdır.

b) Anacılıta en kaliteli ballar mera alanlarından elde edilir.

c) Pek çok bitkisel ve hayvansal canlılara yaşam alanı oluşturur.

ç) Özümlerle ile karbondioksitin sera gazı etkisini azaltır.

d) Toprak yüzeyini bitki örtüsü ile kapladığı için erozyonu önler.

e) Yağışın akışını önleyip suyun toprağın içine işlemesini sağlar.

f) Baklagil yem bitkileri köklerindeki bakteriler yoluyla toprağa azot bağlarlar.

1970 yılından 2019 yılına kadar mera alanların yüzde 33 oranında azalmıştır. Yani bu sürede meraların üçte biri yok olmuştur.

Meraların büyük bir kısmı tarımsal alana çevrilmiştir. Çayırın sulak ve ağır topraklı yerler olduğundan öküz, at gibi çeki hayvanlarının gücüyle kolay sürülemez. Marshall yardımı ile gelen traktörler kullanılarak çayır - meraların sürülmesi mümkün olmuştur. 1945 yılında çıkarılan Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu çerçevesinde 9 milyon hektar mera alanı tarlaya dönüştürülmüştür. Bu miktar Van Gölünün 24 katı, Marmara Denizi'nin sekiz katı büyüklükte bir alandır.

Bazı meralar orman sınırları içine alınmıştır. 1969 yılında Orman Bakanlığı'nın kurulmasıyla 7,5 milyon hektar çalılık alan, orman - fundalık arazi kapsamına alınmıştır. Bu da Van gölünün 20 katı büyüklükte bir alana eşittir. Keçilerin yararlanabileceği bu alanlar yasaklanıp, keçilerin ormana zarar vereceği izlenimi yaratılmıştır.

Meralar aşırı otlatma baskısı altındadır

Devlet meraları yüzyıllardır kontrolsüz olarak otlatılmaktadır. Meraların önemli bir kısmı yüzey topraklarını kaybetmiş ve başka amaçlar için kullanılmıştır. Türkiye'de hayvan varlığı 1970 yılından 1980 yılına kadar artmıştır. 1980'den 2001 yılına kadar azalmıştır. Hayvan varlığının 2001 yılından beri düzenli olarak artmasına karşılık hayvan birimi başına düşen mera alanlarında sürekli olarak azalma olmuştur. Artan otlatma yoğunluğu bitki örtüsünün zarar görmesine neden olmaktadır. Türkiye'de meraların sadece yüzde 12,4'ü hayvanlar için yeterli nitelikte yem üretebilmektedir.

4342 Sayılı Mera Kanunu 28 Şubat 1998'de, bu yasaya göre hazırlanan Mera Yönetmeliği 31 Temmuz 1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Böylelikle meraların korunması ve idaresi ile ilgili yasal boşluk büyük ölçüde giderilmiştir. 2018 yılına kadar tespiti yapılan mera alanı 11,1 milyon hektardır. Mera alanının tespiti 22 yılda tamamlanmamış olup geriye kalan 3,5 milyon hektar Belçika'nın toplam yüzölçümüne eşittir.

Mera Kanunu ve yönetmelikle meraların kullanımına ilişkin sınırlamalar mevcuttur. İllerde otlatmaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. Bunların hayvan başına asgari otlatma bedelinin üç katı bedel ödemeleri gerekmektedir. Birçok bölgemizde bu uygulamaya başlama ve bitiş tarihleri belirlenip çiftçilere tebliğ edilmektedir. Otlatma mevsiminde meralara, otlatma kapasitesinin üzerinde hayvan sokulmaması gerekmektedir. Kurallara uymayanlara ceza verilmesi öngörü

Bilim Kurulu Üyesi Çelik: Gevşemenin zamanı değil!

OLCAY KABAKTEPE / ANKARA

KORONAVİRÜS Bilim Kurulu Üyesi ve Kayseri Şehir Hastanesi Başhekimi Prof. Dr. İlhami Çelik, 65 yaş üstü vatandaşların haftasonu belli saatlerde dışarıya çıkma talebine karşılık "Buna karar vermek de bunu idare etmek de çok zor olur. Şu anda gevşemenin zamanı değil" dedi.

Prof. Dr. İlhami Çelik, Aydınlık'ın sorularını yanıtladı. Son günlerde koronavirüsten iyileşenlerin sayısının arttığına, vaka sayısında da test sa-

yısına göre düşüş olduğuna dikkat çeken Prof. Dr. Çelik, "Şu anda vaka sayısında ani bir artış beklemiyorum. Böyle gideceğini tahmin ediyorum" dedi ve ekledi: "Tabi önlemlere uyulursa böyle olumlu şekilde devam eder. Önlemler gevşetilmezse tablo iyiye doğru gidecektir. Umarım amacımıza ulaşırız. Önlemlere uyulduğu takdirde Haziran ayı başı gibi hayat normale dönebilir."

'SOKAĞA ÇIKMA YASAKLARI ETKİLİ OLDU'

Son günlerde ortaya çıkan tablo-

nun umut verici olduğunu kaydeden Prof. Dr. İlhami Çelik, şöyle sürdürdü: "Sokağa çıkma yasakları, tablonun iyiye gitmesinde önemli rol oynuyor. Şu durumda insanların bir araya gelmesini engellemek lazım. Bunu yaptığımız sürece başarılı oluruz. Diğer türlü başarı mümkün değildir. Biraz daha dişimizi sıkmamız lazım. İnsanlar bunalıyor, sıkılıyor, bunu biliyoruz. Kolay olmuyor tabi, evde kalmak hapis hayatı yaşamak gibi ama bugün yapılacak en doğru şey evde kalmaktır. Mümkünse bunu yapmalıyız."

'KARAR VERMEK DE İDARE ETMEK DE ZOR OLUR'

Çelik, 65 yaş üstü vatandaşların, haftasonu belli saatlerde dışarıya çıkıp sosyal mesafe kuralına uyarak yürüyüş yapabilmelerine izin verme fikrine ilişkin de şunları söyledi:

"Hakikaten sıkıntılı bir durum. Bunu nasıl ayarlayacaksınız? 65 yaş üstü popülasyon sayısına bakmak lazım, kaç milyon kişi vardır... Buna karar vermek de bunu idare etmek de çok zor olur. Şu anda gevşemenin zamanı değil."

YARDIM ÇIĞLIĞI KARŞILIK BULDU

İsveç tedavi etmedi yurda getirildi

AYDINLIK/ANKARA

İSVEÇ'in Malmö kentinde yeni tip koronavirüs (Kovid-19) yakalanan ancak tedavisi yapılmayıp Evine gönderilen 47 yaşındaki Emrullah Gülüşken'in yardım çağrısına Sağlık Bakanı Fahrettin Koca yanıt verdi. Bakan Koca sosyal medya hesabından seslenerek, "Ambulans uçağımız saat 06.00'da havalanıyor, İsveç'e gelyorum" dedi. Türkiye'den ambulans uçak gönderildi, aile İsveç'ten Türkiye'ye getirildi.

İsveç'te yaşayan Türk vatandaşı Emrullah Gülüşken'in koronavirüse yakalanması üzerine kızları Leyla ve Samira, sosyal medya üzerinden yardım çağrısında bulunmuştu. Samira Gülüşken, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, Türkiye'den yardım istedi: "Ailemle birlikte İsveç'te yaşıyoruz. Babam 11 gün önce ateşi yükselip nefes darlığı yaşamaya başladı, endişe edip has-

İsveç'te tedavi edilmeyen Emrullah Gülüşken, üç çocuğu ile birlikte dün Türkiye'ye getirildi. Gülüşken, Ankara Şehir Hastanesi'nde tedavi altına alındı. Sosyal medyadan babası için çağrı yapan Leyla, sesini duyan Türk yetkililere teşekkür etti, 'Başka hiçbir devletin bunu yapabileceğini düşünmüyorum' dedi

taneyi aradık ama maalesef gelmediler ve bizleri çıştirdiler. Her gün defalarca aradık ama bize dönüş sağlamadılar." Leyla Gülüşken de kayda aldığı bir video ile yardım çağrısında bulundu, paylaştığı görüntüler kısa sürede sosyal medyada gündem oldu. Babasının durumu ciddileşmeye başlayınca tekrar hastaneyi aradıklarını kaydeden Leyla Gülüşken, şöyle seslendi: "Eve doktor gelip babamı kontrol ettikten sonra ambulans arayıp hastaneye kaldırılmasını istedi. Hastaneye kaldırıldıktan sonra Kovid-19 teşhisi konuldu. Buna rağmen babamı eve gönderdiler."

'HEKİMLERİMİZ HAZIR'

Samira ve Leyla'nın yardım çağrısına yanıt veren Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Emrullah Gülüşken'in, dört çocuğuyla birlikte Türkiye'ye getirilmesi için ambulans uçak gönderilmesi talimatını verdi. Konuyla ilgili olarak Twitter sayfasından bir paylaşım yapan Bakan Koca, şu ifadeleri kullandı: "Sevgili Leyla, sesini duyduk. Ambulans uçağımız saat 06'da havalanıyor, İsveç'e gelyorum. Tüm Türkiye, böyle bir dönemde, uzakta olmanıza üzüldük. Baban için hastanemiz, hekimlerimiz

hazır. Cumhurbaşkanımızın, bütün halkımızın geçmiş olsun dileklerini iletiyorum. Çok sevgiler."

Emrullah Gülüşken ve çocuklarını taşıyan ambulans uçak, dün saat 13.30'da Ankara Esenboğa Havalimanı'na indi. Uçağın iniş yapmasının ardından koruyucu kıyafetli sağlık görevlileri uçak içerisine girdi. Emrullah Gülüşken ve çocukları Esmâ, Samira ve Mahmut, yapılan kontrollerin ardından havalimanında bekletilen ambulanslarla Ankara Şehir Hastanesine sevk edildi.

'NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE'

Emrullah Gülüşken'in kızları Samira ve Leyla, yardım çağrılarında ses veren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya, sosyal medya hesaplarından teşekkür ettiler. Leyla Gülüşken, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya, sosyal medya hesabından yanıt verdi: "Her koşulda ülkemizin destek olacağına içten inanıyordum. Bu zor zamanımızda bizim yanımızda olup, her koşulda her yardımda bulundular. Sayın Sağlık Bakanımız Fahrettin Koca'ya çok teşekkür ediyorum. Allah ülkemize zeval vermesin. Ne mutlu Türküm diyene."

'İÇİM RAHAT'

Leyla Gülüşken, AA'ya verdiği demeçte "Şu an babamın sağlık durumundan dolayı üzgün hissediyorum ancak bir yandan da içim rahat çünkü ülkem götürülüyor, emin ellerde. Türkiye'de daha güvende olacağımı ve iyi bakılacağımı biliyorum, o yüzden mutluyum" dedi. Gülüşken, seslerinin duyulmasından dolayı mutlu olduklarını belirterek şöyle devam etti: "İnsanlar tweetimizi gördü, sesimiz duyuldu. Sesimizi duyurduk. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve Sağlık Bakanımız Fahrettin Koca duruma el koydu. Onlara da çok teşekkür ediyorum. Onlar olmasaydı babam bu şekilde Türkiye'ye götürülüyor olmazdı. Hiçbir devletin bunu yapabileceğini düşünmüyorum. Tek bir devlet bunu yapabiliirdi, o da kendini gösterdi, o devlet Türkiye."

Meslek lisesi öğretmenlerinden 'İzole Numune Alma Ünitesi'

Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınıyla mücadelede yerli üretimi artırmak için yürüttüğü Ar-Ge çalışmaları kapsamında, sağlıkçıların numune aldıkları sırada hastalarla temas etmelerini önlemek için "İzole Numune Alma Ünitesi" cihazı üretildi.

MEB'den yapılan yazılı açıklamaya göre, sağlık çalışanlarının koronavirüsten korunması ve izolasyonunun sağlanması için tasarlanan "İzole Numune Alma Ünitesi", Konya/ Mehmet Tuza Pakpen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğretmenleri tarafından üretildi. Ünite, sağlık personelinin önerileri doğrultusunda, 2 metre

yükseklik ve 1 metre genişliğinde, sigma profil ve şeffaf kırılmaz pleksiglas malzemeden üretili.

Kabin içerisine hasta ile iletişimi sağlayan ses sistemi, fan ile havalandırma sistemi ve aydınlatma sistemi monte edildi. Kilitli teker sistemiyle seyyar olarak da kullanılabilen şekilde tasarlanan kabinin önünde, numuneleri koymak için bir kutu da bulunuyor.

'HERGÜN MÜJDELİ HABER GELİYOR'

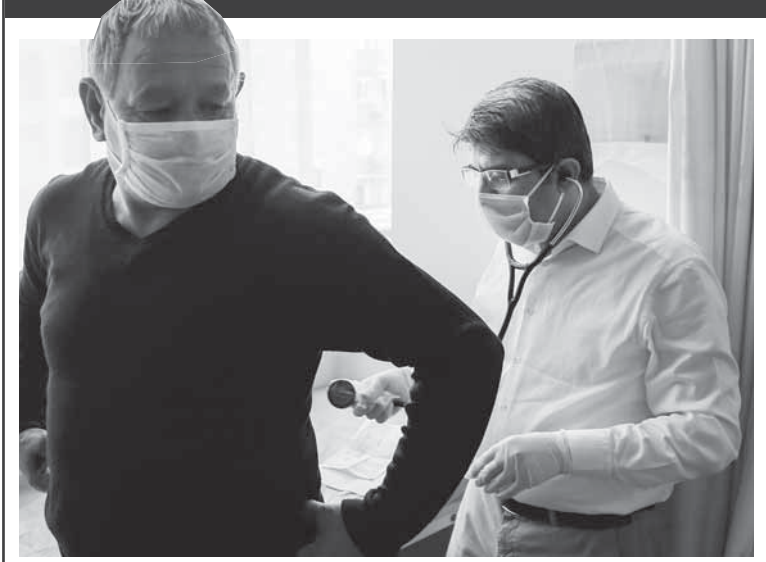
Açıklamada, Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un konuya ilişkin değerlendirmelerine

de yer verildi.

Bakan Selçuk, "Ülkemizin farklı noktalarında oluşturduğumuz AR-GE merkezlerinde görev yapan öğretmenlerimizden her geçen gün yeni bir müjdeli haber almanın heyecanını yaşıyoruz. Bu süreçte 'Kara gün dostu mesleki eğitim' sözünün toplum hafızasında yer edinmesinden büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Ülkemiz insanının sağlığı için canı pahasına, gece gündüz demeden çalışan sağlıkçılarımızın gereksinimleri için 'şifa veren ele vefa' anlayışıyla üretime odaklanan tüm öğretmenlerimize ve çalışanlarımıza şükranlarımı sunuyorum" ifadelerini kullandı.

Kovid-19'u yendi hastalarına koştı

İZMİR Katip Çelebi Üniversitesi (İKCÜ) Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Ana Bilim Dalı Başkanı olarak görev yapan 45 yaşındaki Prof. Dr. Bünyamin Sertoğulları'nın ailesi ve yakın çevresinin istirahat etmesini önerdiğini belirten Sertoğulları'nın, "Evde kaldığım sürede doktorluğun çok kutsal bir meslek olduğunu biz kez daha anladım. Arkadaşlarımı yalnız bırakmayarak hastalarımıza dönmem lazımdı. Tüm riskleri göze alarak hastaneye döndüm. Bir daha dünyaya gelsem yine doktor olurum. Türkiye'nin sağlık sistemi, Avrupa ve ABD'den çok iyi, bunu bu süreçte gördük. Tüm sağlık çalışanları bu hastalıkla mücadele konusunda insanüstü mesai harcıyor. Hastalarının iyileşmesi için evlerine gitmiyor, çocuklarını görmüyorlar" diye konuştu.

Test sonucunun pozitif çıkması üzerine Sertoğulları'nın evinde karantina altına alındı. Sertoğulları'nın, evinde dinlendiği 14 gün boyunca hastanede görev yaptığı doktor arkadaşlarına sosyal medya aracılığıyla deneyimlerini aktardı, hastalara uygulanacak tedavi yöntemleri konusunda meslektaşlarına destek oldu. Son iki testin negatif çıkmasının ardından izin kullanmadan İKCÜ Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ndeki mesaisine geri dönen Prof. Dr. Sertoğulları'nın, çalışma azmiyle tüm meslektaşları ve hastalarının takdirini kazandı.

'ATES VE ÖKSÜRÜK YAŞAMADIM'

Sertoğulları'nın, gördüğü tedavinin ardından yeniden hastaneye ve hastalarına döndüğü için çok mutlu olduğunu söyledi. Hastalığın ilk çıktığı anlardan itibaren kişisel koruma önlemlerini aldığını anlatan Sertoğulları'nın, "Kovid-19 hızlı ve çabuk bulduğumuz için yapılan tetkik sonucunda bende de olduğunu öğrendiğimde şa-

şırmadım. Bende de semptomları ise halsizlikle başladı, sonra eklem ağrıları oldu, ateş ve öksürük yaşamadım" dedi. Tedavi olup sağlığına kavuşmasının ardından ailesi ve yakın çevresinin istirahat etmesini önerdiğini belirten Sertoğulları'nın, "Evde kaldığım sürede doktorluğun çok kutsal bir meslek olduğunu biz kez daha anladım. Arkadaşlarımı yalnız bırakmayarak hastalarımıza dönmem lazımdı. Tüm riskleri göze alarak hastaneye döndüm. Bir daha dünyaya gelsem yine doktor olurum. Türkiye'nin sağlık sistemi, Avrupa ve ABD'den çok iyi, bunu bu süreçte gördük. Tüm sağlık çalışanları bu hastalıkla mücadele konusunda insanüstü mesai harcıyor. Hastalarının iyileşmesi için evlerine gitmiyor, çocuklarını görmüyorlar" diye konuştu.

Sertoğulları'nın, yeniden göreve başlamasının ardından serviste tedavi gören 6 Kovid-19 hastasını taburcu ettiklerini, onlar servisten aileleriyle mutlu bir şekilde ayrılırken hayli duygulandığını dile getirdi.

Kovid-19'un çok dikkat edilmesi gereken bir hastalık olduğuna işaret eden Sertoğulları'nın, "Özellikle de 40 yaş üzerindeki vatandaşlarımız çok dikkat etmeli. Bu hastalık karşısında rahat olmaması lazım. Bazen çok genç yaşta hastalarımız için bile yoğun bakım ihtiyacı doğabiliyor" dedi.

'Gebelik ve doğum riski artırmıyor'

Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı Op. Dr. Demet Dikmen, eldeki kısıtlı bilimsel verilere göre gebelik ve doğumun Kovid-19 kapma riskini artırmadığını söyledi.

Kovid-19'un hamileliğe etkilerini değerlendiren Dikmen, gebeliğin ilk 3 ayında gebenin ateşinin yükselmesinin bebekte doğumsal anomalilere yol açabileceğini anlattı. Gebeliğin bu safhasında Kovid-19 geçiren gebeler henüz doğum yapmadıkları için bu sonuçları gözlemlemeye imkan vermiyor. Dikmen, gebelikte ateşle mücadelede kullanılacak güvenli ilaçların bulunduğunu dile getirdi.

Dikmen, gebelikte sadece yüksek ateşe bağlı ciddi bir sorun beklemediklerini aktararak, "Kısıtlı bilimsel verilere dayanarak, gebelik ve doğum Kovid-19 kapma riskini artırmaz ve gebe olmayan aynı yaşta ki risklere göre hastalık seyrini daha ağırlaştırır. Ayrıca birçok gebe doğurtulmaya ge-

rek kalmadan da iyileşmektedir" diye konuştu.

'HENÜZ KANITLANMADI'

Kovid-19 ile enfekte olup zatürre geçiren gebelerde erken doğumun biraz daha sık görüldüğü bilgisini veren Dikmen, şöyle devam etti: "Bu gebelerin bazılarında sancılar erken başlayarak, bazılarında ise sularının erken gelmesi söz konusu. Bir kısmında da gebelerin acilen doğurtulmaları durumlarında düzelleme sağlayacağı düşünülmüş. Doğumların büyük kısmı da sezaryen ile gerçekleşiyor. Kovid-19 enfeksiyonu olan gebelerin vaktinden çok erken doğurtulmaları beklenirken prematürelite ilgili sorunlar yaratılabilir. Burada anedeki enfeksiyonun dolaylı olarak bebeği etkilemesi söz konusu. Bebeğin direkt etkilenmesi ise virüsün plasenta yoluyla bebeğe geçmesi ile olur ki bu henüz tam olarak kanıtlanmamış. Yenidoğan bebeklerden pozitif saptanmış olanlar var. Ancak burada hangi testlerin hangi zamanda yapıldığı ile ilgili bazı şüpheler söz konusu, dolayısıyla şu an için bilim çevrelerinde en çok kabul edilen görüş virüsün anne karnındaki bebeğe geçmediği yönünde."

Aile hekimlerinden aşı için üstün çaba

Kovid-19 korkusu aile sağlığı merkezlerindeki aşı faaliyetinde tereddütlere neden oldu. Dr. Gezer, 'Tek tek arayıp, aldığımız önlemleri anlatıyor ve güvenli olduğuna ikna ediyoruz. Bu özveri sayesinde salgına rağmen aşılama oranı değişmedi' dedi

AİLE hekimleri, salgın döneminde de aşıların aksatılmaması gerektiğini savunuyor. Aile Sağlığı Merkezleri'nden koronavirüs kapma endişesi aşı konusunda tereddütlere neden oldu.

Aile hekimleri, takip ettikleri bebek, çocuk, gebe ve erişkin hastaları tek tek arayarak ikna ediyor. Aile hekimi Dr. Emine Özden Gezer, Aydınlik'a yaptığı açıklamada "Aile hekimlerinin özverisi sayesinde aşılama oranları salgına rağmen değişmedi" dedi. Dr. Emine Özden Gezer, Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu basın komisyonu üyesi, İstanbul Aile Hekimliği Derneği'nde de Aşı Çalışma Grubu üyesi. Gezer, 26 yıllık hekim. Meslek hayatında hep birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışmış. Sağlık ocağı, ana çocuk sağlığı merkezi, aile sağlığı merkezi... Bunların hepsinde hekim olarak yer almış. Kartal'da Cumhuriyet Aile Sağlığı Merkezi'nde (ASM) aile hekimliği görevini yürütüyor. Gezer, "Salgın döneminde ailelerde endişe arttı. Aileler, randevuya gelmiyor. Aşı zamanı gelenleri tek tek arıyoruz. Bu dönemde, 'Bebeğimi ASM'ye getirirsem hastalık kaparmı?', 'Daha sonra getirsem olur mu?', 'Gelmeksek'

gibi yanıtlar alıyoruz" dedi.

'GÜVENLİ ALANLAR OLUŞTURDUK'

Başka salgınların gündeme gelmemesi için aile hekimleri aşılama oranlarının düşmesine özen gösteriyor. Aile hekimleri, telefonla tek tek konuşarak aileleri ASM'lerin güvenli olduğuna ikna ediyor. Gezer şöyle konuştu: "Sağlık Bakanlığı, genelge yayımladı. ASM'lerdeki işleyiş salgın dönemine uygun şekilde planlandı. Aile hekimleri, hastaları takip edebilmek amacıyla güvenli alanlar oluşturdular. Maskesiz içeriye almıyoruz. Girişte triyaj uygulaması yapıyoruz. Yüksek ateş şikayeti olanları ayrı bir odaya alıyoruz. Bazı ASM'ler haftanın belli günlerinde belli saatleri aşı ve izleme faaliyetlerine ayırdı. O saatte sadece aşılama yapılıyor. Ailelere bunları anlattığımızda ikna oluyorlar. Bu çabanın sonucu olarak salgının yoğun olduğu nisan ayında aşı oranları düşmedi. Bunda ebe ve hemşirelerimizin emeği de büyük."

10 YILDA İKİ BEBEK AŞISIZ KALDI

On yıldır aynı ASM'de çalışan Gezer, bu on yıl içinde iki bebeğe aşı yapamamış. "Aileleri reddetti. Bunlar halen takibimizde olan hastalar. Aşı takvimine göre her aşı sırası geldiğinde yeniden arayıp soru-

İkna etmeye çalışıyoruz. Aşı reddi, aşı tereddüdü salgın öncesi gibi değil. Artık herkes aşının önemini farkında. Aşı olmadığı zaman ne tür sonuçlarla karşılaşabileceğimizi canlı canlı yaşıyoruz."

Aşılama oranı ne kadar yüksek olursa toplum o kadar korunuyor. Gezer, "Aşılama oranlarımız yüksek olduğu için aşırı dedenler de korunuyor. Ama bu oran düşerse, hastalıklar baş gösterir, salgınlarla karşı karşıya kalırız" dedi.

'Koruyucu ekipman dağıtımı düzensiz'

AİLE hekimleri salgının ilk günlerinden bu yana koruyucu ekipman sorunu yaşıyor. Dr. Gezer, "Geliyor ama düzenli değil. Ne zaman geleceğini bilemediğimiz için kullanırken de tereddüt ediyoruz. Maske satış yasak olduğu için alma imkanımız da yok. Elimizdeki malzemeyle idare etmeye çalışıyoruz. Ben, maskeleri 5 gün havalandırarak sırayla yeniden kullanıyorum" dedi.

Emine Özden Gezer

'Altı üniversite aşı için çalışıyor'

SAĞLIK Bilimleri Üniversitesi (SBÜ) Öğretim Üyesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Kadriye Kart Yaşar, "Ülkemizde hali hazırda 6 üniversitemizde aşı ile ilgili çalışmaların başlatıldığını biliyorum. Geçmiş yıllarda kendi aşısını üretebilmiş bir ülke olarak, Kovid-19 pandemisiyle ilgili de sonuç alınacağına inanıyorum" dedi.

Prof. Dr. Yaşar, SBÜ öğretim üyelerinin, sahada ve hastanelerde Kovid-19 salgınına yakalanan hastaların tanı ve tedavisinde aktif olarak çalıştığını belirterek, Kovid-19 ile ilgili çeşitli bilimsel çalışmaların planlandığını söyledi: "Ülkemizde hali hazırda 6 üniversitemizde aşı ile ilgili çalışmaların başlatıldığını biliyorum. Geçmiş yıllarda kendi aşısını üretebilmiş bir ülke olarak Kovid-19 pandemisiyle ilgili de sonuç alınacağına inanıyorum. Ancak aşı ve ilaç çalışmaları zor ve zaman alan çalışmalardır. Kısa sürede olmasa da inşallah eylül ayından sonra iyi haberler alabiliriz."

'ERKEN ÖNLEM ALDIK'

Yaşar, koronavirüs salgınının önlemek için verilen mücadelede Türkiye'nin Avrupa ülkelerine kıyasla büyük bir başarı elde ettiğine işaret ederek, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Salgınla mücadelede en önemli unsur pro-aktif yani erkenci davranabilmektir. Türkiye Avrupa ülkelerine kıyasla oldukça erken bir dönemde tedbirlerini alarak salgına hazırlıklı girdi. Türkiye ilk vakanın görülmüşünden 15-20 gün kadar öncesinde salgında nasıl davranılacağı, olası vaka tanımları, hastaya yaklaşım, şüpheli vakaların yatırılacağı hastaneler, sağlık çalışanlarının kullanacağı koruyucu ekipman olan maske, önlük, göz-lük, siperlik ve benzeri malzeme dahil pek çok konuda 'Salgın Eylem Planı' adı altında hazırlıklar yaptı. Avrupa ve Amerika'nın hatası, tedbirler için erkenci davranamamış olmasıdır. Bizden çok daha fazla yaşlı nüfusa sahip bu ülkelerdeki yüksek ölüm oranları, geç alınan tedbirler sebebiyle vaka sayılarının yüksek olmasıyla doğrudan ilişkilidir."

KORONADAN 1500 YIL ÖNCE YAŞANAN SALGIN

Justinian Vebasında da evlere kapanılmış

ÖNDER EGE

"YURTDIŞINDAN gelen ve enfekte olmuş yolcuların geldiği limanlardan hızla yayılan bir pandemi - semptomsuz ya da değil - durdurabilecek herhangi bir tıbbi ilaç olmadan... Tüm sakinler bulaşmaları önlemek için evlerine hapsedildi, ekonomi berbat, sokakları kontrol eden ordu, ayakta kalmaya çalışan enfekte olmuş doktorlar, binlerce günlük ölüm..."

Yukarıdaki satırlar 2020'de dünyayı etkileyen koronavirüs ile ilgili değil, tarihçi Caesarea Procopius'un MS 541 ile 544 arasında gerçekleşen ve dünyayı harap eden "veba salgını" ile ilgili notlarından alınmıştır.

Aydınlık gazetesinin 4 Nisan 2020 tarihli baskısında, Kovid-19 ile 1918 İspanyol Gribi salgınında yaşananları karşılaştıran ve El Pais gazetesinde yayımlanan ilginç bir yazıdan söz etmiştik. (bkz. www.aydinlik.com.tr/haber/ispanyol-gribi-ile-kovid-19-arasindaki-ilginç-benzerlikler) Bahsettiğimiz yazıdaki ilginç saptamalar, okurun ilgisini çekmiştir.

Günümüzde popüler soru, koronadan sonra dünya nasıl olacak? Bilim adamları ve entelektüeller bu soruyu yanıtlamaya ve bir gelecek öngörüsü koymaya gayret ediyorlar. Kim bilir? Belki de yanıt yarında değil dündür. Ne derece doğrudur bilmiyoruz ama "Geçmiş geleceğin aynasıdır" diye bir söz de vardır. İşte sanıyoruz İspanyol El Pais gazetesi de bu düşüncelerle salgının izini tarihin derinliklerinde aramaya karar vermiş. El Pais, bizleri önce İspanyol Gribi ile yüz sene kadar geriye götürdü, şimdi de bin 500 yıl öncesine bir yolculuk yapıyor.

Barcelona Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma, 541'de dünyayı tahrip eden, Justinian (Justinian) dönemindeki veba ile koronavirüs pandemisi arasındaki çarpıcı benzerlikleri vurguluyor.

AFRİKA'DAN TAŞIYIP AVRUPA'DA YAYDILAR

Madrid merkezli El Pais gazetesi, Barcelona'da yayımlanan "Procopio'nun tanıklığına göre Justiniano Vebası" isimli bu ilginç makaleyi geçenlerde sayfalarına taşıdı. Popüler tarih yazarı Vicente G. Olaya inzasiyla, 11 Nisan 2020 tarihli gazetede yayınlanan yazıda, Barcelona Üniversitesi,

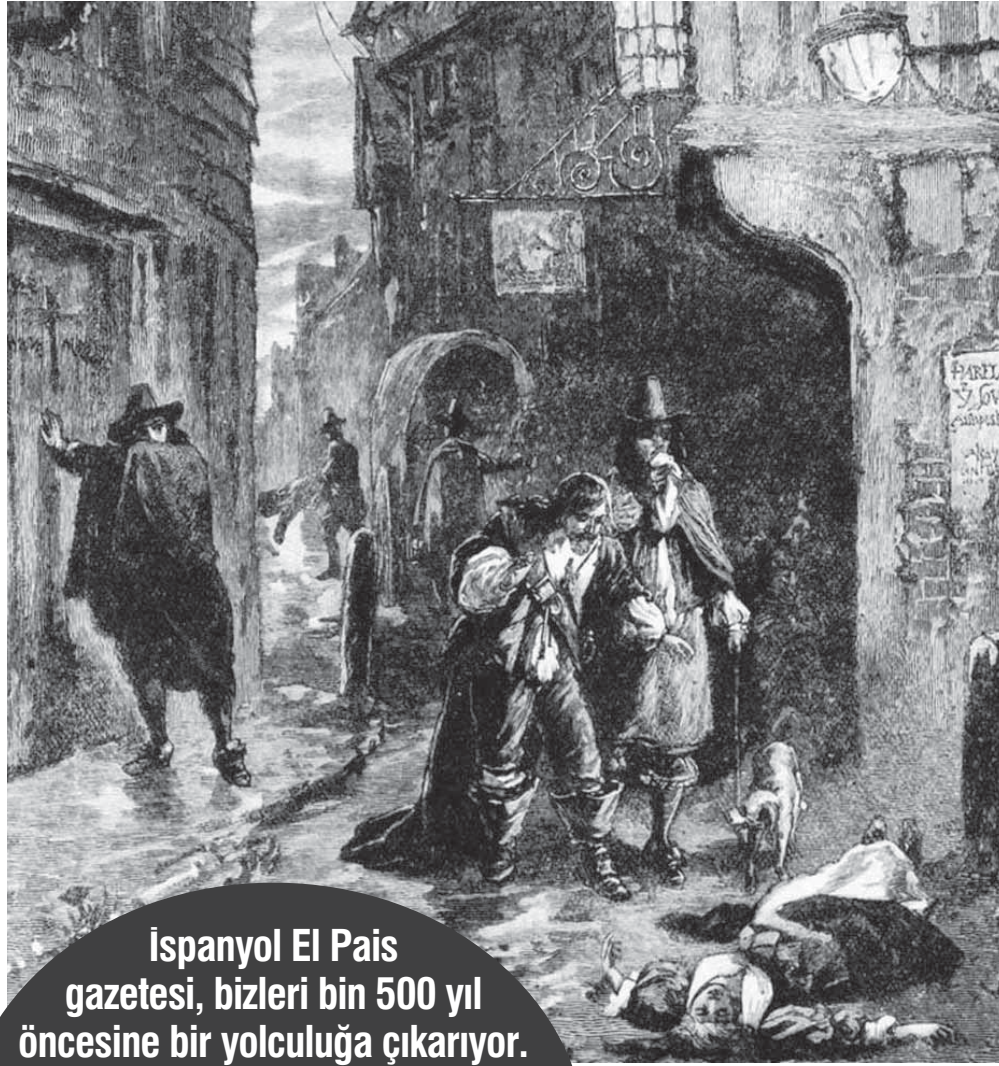
si, Kültürleri Araştırma Enstitüsü üyesi, Jordina Sales Carbonell'in ilginç saptamalarından bahsedildi.

Orta Çağ'da MS 541 yılında, Bizantium'da (Constantinopolis-İstanbul) İmparator Justinian (MS 527-565) döneminde "bubonik veba" (kara veba) salgını patlak verdi. O tarihlerde başkente, Habeşistan kaynaklı bir enfeksiyonun Mısır'da, hızla ve ölümcül bir şekilde yayıldığı bilgisi gelmişti. Tarihçi Procopius, İmparatorun Mısır ve Kuzey Afrika'daki askerlerinin, pandemiyi Afrika'dan taşıyıp, Avrupa'nın farklı limanlarında nasıl yaydığını ve salgının kısa sürede İstanbul'a ve tüm İmparatorluk topraklarına, sonra da Perslere ve oradan Çinlilere kadar yayıldığını günlüklerine yazmıştı.

Caesarea Procopius, muhtemelen 490 ve 507 arasında Filistin'de doğmuş (ölümü: MS 565), eserleri o dönem için vazgeçilmez bir kaynak olan Bizans tarihçisidir. (bkz. www.britannica.com/biography/Procopius-Byzantine-historian)

'TECRİT' O ZAMAN DA TEMEL ÖNLEMDİ

Procopius, Bizans generali Belisario'nun danışmanı olarak askeri kamplarda takip ettiği, Justinian vebası adını alan bir pandeminin başlangıcından itibaren "yakın tanı" oldu. Procopius, neredeyse tüm insan ırkını yok eden bir salgın ilan edildiğini, kelimelerin herhangi bir açıklama yapmakta yetersiz kaldığını, Tanrı'ya dua etmek dışında düşümenin bile mümkün olmadığını... " notlarına yazmıştı. Bizans tarihçisi şöyle sürdürüyor: "Bu salgın, dünyanın sınırlı bir bölümünü veya belirli bir grup insanı etkilemedi veya yılın belirli bir mevsiminde azalmadı, sürekli yayıldı ve statü ya da yaş ayırt etmeksizin, bazı insanlar diğerlerinden ne kadar farklı olursa olsun, can aldı. Böylece hastalık hiçbir sınır tanımadı. Artık, dünyanın sonuna geldik, diye düşünmeye baş-

İspanyol El Pais gazetesi, bizleri bin 500 yıl öncesine bir yolculuğa çıkarıyor. Barcelona Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma, 541'de dünyayı tahrip eden, Justinian (Justinian) dönemindeki veba ile koronavirüs pandemisi arasındaki çarpıcı benzerlikleri vurguluyor

ında, Procopio'ya göre, "Umuma açık yerlerde, en azından İstanbul'da sokakta birisini görmek hiç de kolay olmadı. Sağlıklı olan herkes evde kaldı. İstanbul halkı bunun yanında, hastalara bakarken ölen doktorlara ağladı."

'İŞLERİ VE İŞYERLERİNİ TERK ETTİLER'

Bu arada ekonomi çöküyordu: "Faaliyetler sona erdi ve zanaatkarlar ellerindeki tüm işleri ve işyerlerini terk ettiler. Ekmek ya da başka bir yiyecek elde etmek çok zor görünüyordu, bu yüzden bazı hastalar için ölüm, şüphesiz ki temel gereksinimlerin temin edilememesinden ötürü erken oldu." İmparator Justinian, kara veba karşısında çaresizdi, sadece "saray muhafızlarının" sokaklara dağıttı ve insanların so-kağa çıkmamaları için önlemler aldı. So-

kak gözetimi noktaları oluşturdu. Halka ekonomik destek vermeye çalıştı ancak hazine böyle bir olayın altından kalkacak durumda değildi. Bunun üzerine, Procopius'un belirttiğine göre imparator, hastalar ve tedavileri için cebinden dahi para verdi. Bu arada, İmparatorun kendisi de enfekte oldu ve hastalığın üstesinden geldi.

Ölüm sayısı, ani artışlarla günde 5 binden 10 bin kurbana, hatta daha fazlasına yükseldi. Öyle ki, "Çöküş ve kaos kaçınılmaz hale geldi ve cesetler de gizlice veya şiddetle baskalarının mezarlarına atıldı. Bazı cesetler, günlerce gömülmeden, herhangi bir şekilde yığılmış halde kulelerin veya surların dibinde dışarıda kaldı ve onlar için hiçbir cezaze töreni olmadı."

Pandemi, ancak karantina ve tecrit ile kontrol altına alınabilmişti. Halk evlere kapandıktan sonra yayılma hızı azalmıştı. Nihayet ölümcül dram aşıldığında, Procopius, vebanın politik yaşam için olumlu etkileri olduğunu da hatırlıyor: "Çeşitli siyasi grupların taraftarları salgın döneminde karşılıklı eleştiri ve kınamalardan vazgeçtiler. Ancak ne yazık ki, kısa bir süre sonra tekrar eski çizgilerine geri döndüler."

İKİ YILDA 25 MİLYON HAYATINI KAYBETTİ

Procopius'un anılarında bahsettiği MS 541-543'teki Justinian Vebası, tarihte kaydedilen ilk pandemidir. Çok geniş bir alanda meydana gelmiş ve çok sayıda insanı etkilemiştir. Salgın Habeşistan'da doğdu ve imparatorluğa yayıldı. MS 541'den sonraki iki yüz yıl boyunca salgın dönemler halinde tekrarladı. Sonunda Avrupa'dan Akdeniz'e, İran'dan Çin'e kadar 100 milyondan fazla insanın ölümüne neden oldu. Sadece MS 541-543 yılları arasında 25 milyon insanın hayatını kaybettiği belirtilmektedir. Bu da o tarihteki yerküre nüfusunun beşte birine karşılık geliyordu. Vebaya, fareler ve sincaplar gibi küçük kemirgenler enfekte eden 'Yersinia Pestis' adı verilen bir bakterinin neden olduğu biliniyor.

Bin 500 yıl öncesinde yaşananlar ve ölümcül bir virüse karşı insan ve iktidar davranışları ile günümüzdekiler arasındaki benzerlikler ve paralellikler, bizim için o kadar yakın ve güncel görünüyor ki bir kez daha "tarih tekrardan mı ibaret" diye düşündürüyor.

İsmet
ÖZÇELİK

Mevsimlik tarım işçileri: Koronadan ölmezsek; Yoksulluktan öleceğiz

MEVSİMLİK tarım işçileri. Tarımsal üretimin vazgeçilmezleri. Görünmez kahramanlar. Ama en yoksul kesim. Hiçbirinin güvencesi yok. Ne sağlık, ne emeklilik... Çok zor şartlarda yaşıyorlardı. Pandemi, daha da zora soktu.

GÖÇ BAŞLADI

İzmir, Konya, Adana, Hatay, ... Havalara ısındı, üretim zamanı. Doğu, Güneydoğu illerinden; Göç başladı. Mevsimlik işçiler izin kuyruğunda. Merkezi planlama yok. Her ilin valiliği; Kendine göre kararlar alıyor.

SADECE ULAŞIM 45 YEVMİYE

Eskiden kamyonla giderlerdi. Sonra az da olsa düzeldi. 3 aile bir minibüs tutardı. Pandemi nedeniyle izin verilmiyordu. Bir minibüste bir aile. Urfa Konya arası bin 800 liraydı. Şimdi 2 bin 250 lira. Eskiden aile başına bin 200 lira düşerdi. 600 TL gidiş, 600 TL dönüş. Şimdi bir ailenin ulaşım masrafı; 2 bin 250 +2 bin 250 = 4 bin 500 TL. Bu yıl günlük 90-100 TL. Bir kişi 45-50 günlük yevmiyesi.

ÖNLEMLER

Koronavirüs önlemleri devrede. Şehirlerden çıkışta ateş ölçülecek. Ya ateşi çıkmamış bir hastaysa? Yanıtı yok. PCR testi yapılamaz mı? “Çadır bölgelerinde ihtiyaçları bir kişi karşılayacak” deniliyor. Bu nasıl olacak? İşçilerde nakit para yok ki! Hepsini veresiye alışveriş yapıyor. Patrona havale işi de olmaz. Farklı patronlara çalışıyorlar. Karmaşık bir durum.

ÇADIRLAR

Çadırlar arasında iki metre mesafe. Çadırdaki kişi başı 3 metrekare alan. Mevcut çadırlarda 15-20 metrekare. 7-8 kişi kalıyor. Mutfak da çadırın içinde. İlave çadır şart.

TUVALET, DUŞ

“10 kişiye bir tuvalet. Çadırlara 30-50 metre uzaklıkta. 30 kişiye bir duş.” İstenen bu. Bunları kim yapacak? Maliyetini kim karşılayacak?

EK MALİYETLER

Koronavirüs ortaya çıkarsa; Karantina uygulanacak. 10 gün kimse ayrılamayacak. Pekli çalışamayan işçinin yevmiyesini; Kim ödeyecek? Alınan önlemler; Ek maliyetler getiriyor. Hem işçiye, hem çiftçiye.

YA VİRÜS, YA YOKSULLUK

Mevsimlik işçiler; Sağlıklı olmak da istiyor; Üretim yapmak da... Ama kimse sahip çıkmıyor. Urfalı mevsimlik işçinin dediği gibi; “Virtüs öldürmezse; Yoksulluk öldürecek.”

UZMANLARIN UYARISI

Konu ile ilgili çalışan uzmanlar var. Onların önerisi özetle şöyle: “İllerin ihtiyaçları belirlenmeli. Geçmiş yıllarda aynı illerde çalışanlarla; Temasa geçilmeli. Mevsimlik işçilerin ek maliyetlerini; Gıda güvenliği için; Devlet üstlenmeli. Vakit geçiyor; Hızla planlama yapılmalı.”

Geçmiş yıllarda yapılan bir toplu iftar etkinliği

GÖKHAN BÜYÜK

RAMAZAN ayında vatandaşlar, toplu halde camilerde ibadet edemiyor ve toplu halde iftar yapamıyor. Koronavirüs nedeniyle, oruç tutup tutmamak konusunda da kafalar hâlâ karışık. Diyanet İşleri Başkanlığı 'bilim insanlarına sorun' demişti.

Aydınlık'a konuşan İlahiyatçı Yazar Nazif Ay, Diyanet İşleri Başkanlığının bu tutumunun çok değerli olduğunu söyledi.

Nazif Ay, orucun hangi şartlar altında tutulması, hangi durumlarda tutulmaması gerektiği konusunda aydınlatıcı bilgiler verdi. İslam dini insanların beş hususta korunmasını istiyordu. Ay, şöyle sıraladı: nefsin korunması, aklın korunması, malın korunması, neslin korunması, dinin korunması. Başrolde nefsin korunması, yani insanın kendisini koruması olduğunu belirten Ay, insanın kendisini koruyamadığı bir durumda oruç tutmasının zararlı olacağını ifade etti. Ay şöyle konuştu:

“Çünkü insan öz varlığını iyi koruyamazsa akıl sağlığını da koruyamaz. İnsan kendi varlığına özen göstermezse malını, mülkünü de muhafaza edemez. Yine çünkü insan kendine ilgi ve dikkat göstermezse, insanlığa ve ailesindeki bireylere de gereken özeni gösteremez. Ve en son çünkü insan kendisine mukayyet olamazsa, kendisine gerekli önemli gösteremezse dine de sahip olamaz. Dolayısıyla koronavirüs günlerini yaşadığımız bu günlerde önlemlere daha fazla dikkat et-

meliyiz.”

'BAŞKALARINI DA KORUMAKLA YÜKÜMLÜYÜZ'

“Pek çok kişi farz kavramını bazen yanlış anlıyor. Farz Allah'ın emri demektir ve insanlarımız farz kavramının bize gereklilik olarak bir şey söylemesi için mutlak Kuran'da geçmesi gerektiği gibi bir anlayışa sahip. Halbuki farz illa Kuran'da bizzat ismi zikredilerek oluşan bir emir değildir. Genel kural-lara bağlıdır. Bakara suresinde 'Ey iman edenler. Kendinizi kendi elinizle tehlikeye atmayın' deniliyor. Bu emir yaşamda karşılaştığımız pek çok olayın şifresidir. Yani bir kişi, 'Trafikte kırmızı ışıkta geçmek Kuran'da geçmiyor, böyle bir ifade yok. Bu nedenle bunu ihlal etmek normaldir' diyemez. Koronavirüs olayının yaşandığı bugünlerde de önlemlere riayet etmek hem farzdır hem de bizden dolayı başkalarına gelebilecek zararı önleme noktasında da gereklidir. Çünkü kul hakkı denilen bir kavram vardır. Biz sadece kendimizi değil başkalarını da korumakla yükümlüyüz. Bundan dolayı gerekli önlemleri alma noktasında hem kendimize, hem de kendi var-

İlahiyatçı Yazar
Nazif Ay

lığımızın dışındaki insanlara, hayvanlara, bitkilere karşı sorumluluğumuz vardır. Bu sorumlulukları yerine getirmek hepimiz için dini vebicedir, yani sorumluluktur.”

'SAĞLIKLI KİŞİLER DE DİKKATLİ OLMALI'

Diyanet İşleri Başkanlığının bilim insanlarına işaret etmesinin çok değerli olduğunu söyleyen Ay konuşmasını şu sözlerle sürdürdü: "Bilim insanlarının uyarlarına baktığımız zaman, durumu pozitif çıkan hastaların zaten oruç tutmaması gerektiğini, hatta durumu kritik olanların da tutmaması gerektiğini ifade ediyorlar. Ben de şöyle söylüyorum. Diyanet İşleri Başkanlığının Bilim Kurulunu bu konuda otorite görmesi çok önemli bir husus. Çünkü bizim birebir ne yapmamız gerektiğini, metabolizmamızın ne kadar etkilenebileceğini, bağışıklık sisteminizin ne kadar zarara maruz kalıp kalmayacağını bilen en etkin kurum, sağlık kurulusudur. Bunların genelinin görüşü, evet pozitif hastalar veya durumu kritik olan hastalar oruç tutamaz. Zaten İslam dini de bunu 'Hasta olan, mazereti olan kişi oruç tutamaz' diye söylüyor. Yalnız benim burada en çok ilgilendiren taraf şu: Biliyorsunuz koronavirüs bağışıklık sisteminin zayıflatıyor ve bağışıklığı zarar veriyor. Eğer böyle bir tehlike varsa sağlıklı kişilerin de dikkatli olmaları gerekiyor. İnsanların kafasında sağlıklarına zarar verecek

'Milli basını korumak görevimiz'

DÜNYA koronavirüs ile mücadele ederken ekonomik darboğaz da vatandaşları ve kurumları çıkmaza soktu. Bu kritik süreçte asıl mesele ayakta kalabilmek. Türkiye'nin milli basınının amiral gemisi Ulusal Kanal krize karşı dayanışma kampanyası başlattı. Dayanışma kampanyası toplumun geniş kesimlerinde karşılık buldu.

'MİLLİ BASINI KORUMAK GÖREVİMİZDİR'

olarak görüyorum açıkçası. Çünkü haksızlıklara karşı kahramanca direnç gösterdiğiniz yıllarca. Her konuda aynı düşünmek zorunda değiliz ama milli meselelerde buluşmayı insanların anlaması lazım. Zor zamanlarda aileler her zaman bir olur birlikte olur. Ve Ulusal Kanal'ın milli hassasiyeti kimse tarafından sorgulanamaz. Sizler ve izleyicileriniz benim ailemdir. Ulusal Kanal'ın dayanışma çağrısına katılmak için 0212 245 81 81'i arıyoruz. Hangi siyasi partiden, hangi siyasi dünyadan olduğunuzun önemi yok. Özgür basını, ba-

ğımsız basını, ama hepsinden önemlisi milli basını korumak bizim görevimizdir.”

'ULUSAL KANAL'İ GÜÇLENDİRMEK BOYNUMUZUN BORCU'

Türkiye'nin vatan savışı sürecini hatırlatan Vatan Partisi Genel Sekreteri Utku Reyhan da propaganda savaşına değindi. Reyhan "Bu korona virüs döneminde de büyük bir savaş yaşanıyor ve bu kez belki harp cephelelerinde değil de propaganda cephesinde oluyor. O yüzden bütün milli propaganda araçlarımızı güçlendirmek, yaşatmak, büyütmek ve geliştirmek bizim görevimiz. Propaganda ordumuzun temel ihtiyacını karşılamak da bizlerin boynunun borcudur. Ben herkesi Ulusal Kanal kampanyasına destek vermeye çağırıyorum” diye

konuştu.

'ULUSAL KANAL VE AYDINLIK İHMAL EDİLMEMELİ'

Araştırmacı Yazar

Ulusal Kanal kendini ispat etti

AMİRAL Cem Gürdeniz: Öncelikle bu zorlu süreçte Ulusal Kanal'ı tebrik ediyorum. Her türlü kısıtlı şarta rağmen Türk kamuoyunu aydınlatma görevine devam ediyor. Herkesi Ulusal Kanal'a destek olmaya davet ediyorum. Buna ihtiyacımız var. Çünkü zor günlerden geçiyoruz. Doğru bilgiye, doğru kişilere, doğru mesajlara ihtiyacımız var. Ulusal Kanal bu görevi her zaman yapmanın ve bu alanda kendini ispat etmiş olmanın gücünü taşıyan bir kanal. Bunu kumpas dalavale sürecinde gördük. Türkiye'nin geçirdiği zor dönemlerde de gördük. Şimdi de görüyoruz. Ulusal Kanal'a teşekkür ediyoruz. Ulusal Kanal izleyicilerini de çevreleriyle birlikte desteğe davet ediyoruz.

Ulusal Kanal ve Aydınlik gazetesinin kesinlikle ihmal edilmemesi lazım. Az veren candan çok veren maldan. Herkesi bu dayanışmaya davet ediyorum.”

ULUSAL KANAL

'MEDYA KURULUŞLARI AYAKTA KALMALI'

Ulusal Kanal'ın dayanışma çağrısına sendikalar da destek geldi. Hak-İş Genel Başkanı Vekili Osman Yıldız, "Biz bu zor süreçte konfederasyon olarak hepimizin daha gayretli, daha istikrarlı ve daha düzenli olarak ve bütün önlemlere uyarak mücadelemizi sürdürmemiz gerektiğine inanıyoruz. Biz kurallara uyarak bu süreçten geçtiğimiz gibi yarınlara da hazırlanmamız gerektiğini düşünüyoruz. Burada bütün kurumlarımızın ayakta kalması gerekiyor. Nasıl biz sendikalar olarak ayakta kalacaksak medya kuruluşlarının da ayakta kalması gerekiyor. Ulusal Kanal önemli bir görevi görüyor. Önemli bir sürece eşlik ediyor” dedi.

Usta gazeteci Raşit Gürdilek vefat etti

TÜRKİYE'de bilim gazeteciliğinin duayen ismi, TÜBİTAK'ın Bilim ve Teknik Dergisi'nin

tam 9 yıl yayın yönetmenliğini yapan, Koç Üniversitesi'nin popüler bilim sitesi kuriosus.ku.edu.tr'nin kurucusu ve ilk editörü, uluslararası Reuters haber ajansının eski Türkiye ve savaş muhabirlerinden, basın camiasının sevilen üyesi Raşit Gürdilek yaşamını yitirdi. Gürdilek, çalışmalarını sürdürdüğü Muğla'ya bağlı Marmaris ilçesinin Söğüt köyündeki evinde, 24 Nisan'da kalp krizi sonucu vefat etti. Gürdilek, dün eşi ve çocukları tara-

findan defnedildi.

ÇOK DEĞERLİ BİR ARKADAŞIMIZDI

Prof. Dr. Cüneyt Akalın, Raşit Gürdilek hakkında şunları ifade etti: “Raşit Gürdilek, Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirmiş diplomat bir arkadaşımızdı. Aynı zamanda 12 Mart'ta Doğu Perinçek'i evinde sakladığı için yakalanmış ve örgüt üyeliğinden de yargılanmıştı.

Daha sonra uzun seneler gazetecilik yaptı. TÜBİTAK'ın çıkardığı Bilim Teknik Dergisi'nin Genel Yayın Yönetmenliğini de yaptı. Bilim Teknik Dergisi Raşit Gürdilek'in çalıştığı zaman Türkiye'nin en başarılı dergilerinden biriydi. Aynı zamanda uluslararası haber ajanslarından Reuters için de çalıştı. Sağlam karakterli, çalışkan ve çok değerli bir arkadaşımızdı. Son yıllarını Marmaris'te geçirdi ve orada hayata veda etti.”

REİS sınıfı Havadan Bağımsız Tahrik (HBT) sistemli denizaltılar 50 güne kadar sualtında seyir yapabiliyor; sessizliği ve silah sistemleri ile tam bir caydırıcılık unsuru olarak gösteriliyor.

Türk Donanmasının en büyük güç çarpanlarından olan yeni tip denizaltılardan HIZIRREİS'in kullanacağı Milli Komuta Kontrol Sistemi, Deniz Kuvvetlerine teslim edildi. 26 yıl Denizaltı Filosunda görev yapan Emekli Tuğamiral Ali Çekiç, sistemi ve denizaltılarımızı Aydınlik'a anlattı

TEVFİK KADAN

YENİ Tip Denizaltı Projesi kapsamında inşa edilecek REİS sınıfı ikinci denizaltı HIZIRREİS'in 'beyni' olarak nitelendirilen ve yazılımı HAVELSAN tarafından geliştirilen Milli Denizaltı Komuta Kontrol Sistemi, MSB Tersaneler Genel Müdürlüğüne bağlı Gölcük Tersanesi Komutanlığına teslim edildi.

Türk mühendisler tarafından milyonlarca satır kod yazılarak geliştirilen bu sistem; içinde Atış Kontrol Sistemi, Savaşabilirlik Analizi, Hedef Veri Yönetimi, Takтик Seyir ve Sensör Entegrasyon gibi pek çok özellik barındırıyor.

Yalnızca Ağ Destekli Veri Entegre Savaş Yönetim Sistemi (ADVENT) için bugüne kadarki geliştirme süreçlerinde 10 milyon satır kod yazıldığı biliniyor. 50'ye yakın farklı sistemle bütünleştirilen ADVENT'in içine ise farklı görevleri olan 500'e yakın uygulama eklenmiş.

Komuta Kontrol Sisteminin altyapısında Milli Coğrafi Bilgi Sistemi 'Kasif' kullanılıyor.

Yeni tip denizaltıların kalbi olarak nitelendirilen Denizaltı Bilgi Dağıtım Sistemi (DBDS) ise gerçek zamanlı çalışan gömülü yazılım teknolojisi kullanılarak üretilmiş. Bu sistemin de denizaltı bünyesindeki 105 farklı birimle kesintisiz entegrasyonu sağlanıyor.

PAKİSTAN DA KULLANACAK

Denizaltılarımızda kullanacağımız milli sistemlerin ilk ihracat anlaşması Ekim 2019'da yapıldı. Pakistan'a ait üç adet Agosta 90B sınıfı denizaltının ikisi için imzalanan modernizasyon projesi kapsamında; geminin tüm sonar, periskop, komuta kontrol sistemi ile radar ve elektronik destek sistemleri modernize edilecek. Mevcut silah konfigürasyonunun değiştirilen sistemlerle entegrasyonu sağlanacak. Projenin ilk gemisi PNS Hamza, modernizasyonun ardından 2020 yılında tekrar denize çıkacak.

İNİSYATİFİ ELE ALIYORUZ

26 yıl Denizaltı Filosunda gemi komutanlığı dahil hemen her kademede görev yapmış, eski Deniz Harp Akademisi ve Ak-saz Deniz Üs Komutanı Emekli Tuğamiral Ali Çekiç, yeni tip denizaltılarımıza entegre edilecek Milli Komuta Kontrol Sistemlerinin hem teknik hem de psikolojik kazanımları olduğunu belirtiyor. Yazılımsal olarak dışı hiçbir şekilde bağımlı olmadan seyir imkanı kazandığımız bu denizaltılarımızla birlikte Denizaltı Filosunun çok daha güçleneceğini kaydeden Amiral Çekiç, şunları söylüyor:

"REİS sınıfı denizaltıların inşası, altı denizaltılık bir proje. Bu denizaltılarımız Tip 214 TN olarak adlandırılan ve diesel elektrik tahrik sistemine ilave olarak Havadan Bağımsız Tahrik Sistemi ile de işletilebilecek. Bu denizaltıların ilki olan PİRİREİS, geç-

Ali Çekiç

milerimizden dördüncüsü olan TCG KINALIADA'ya uygulanmış, müteakiben TCG BURGAZA'ya da uygulanacaktır. Halihazırda envanterimizde mevcut 209 sınıfı Preveze ve Gür sınıfı denizaltılarımızda Komuta Kontrol Sistemi olarak Alman sistemlerini kullanıyoruz. Bu yeni yazılım ile birlikte ilk kez denizaltıda da yabancı firma kontrolünden çıkıp milli olarak inisiyatif ele almış olacağız. Bunun teknik kabiliyetlerinin ötesinde, psikolojik etkisini de çok değerli buluyoruz. Bu sayede Savunma Sanayimiz teknolojik yatırım olarak da büyük bir kazanım elde edecek, bu da bizi diğer denizaltı inşa eden ülkelere göre çok daha güçlü konuma getirecektir. Bunun ilk uygulaması ve müteakiben elde edilecek kazanımlar Preveze sınıfı denizaltılara yapılacak yarı ömür modernizasyonu sonrasında daha net olarak görülebilecektir. Bu kapsamda Milli Üretim Suatı Entegre Atış Kontrol Sistemi MÜREN, Milli Seyir Füzesi GEZGİN ve Milli Torpido AKYA çalışmaları son hızla devam etmektedir.

Bu projeler ile yakın gelecekte sahip olmayı planladığımız Milli Denizaltı (MİLDEN) projesi için de büyük kazanımlar elde edilecektir. Bugün ülkemiz, uzun yıllardan gelen gelen gemi inşa ile ilgili bilgi ve tecrübeye sahip Deniz Kuvvetleri, denizaltı inşa kabiliyeti itibarıyla Türkiye'de tek, dünyada ise denizaltı inşa edebilen 16 ülke tersanesi arasında bulunan Gölcük Tersanesi Komutanlığı, elde ettiği bilgi birikimi ve 134 yıllık geçmişe sahip Denizaltı Filosu ile konusunda uzman savunma sanayisindeki üreticileri de kullanarak Milli Denizaltı platform sistemlerinin tasarımı, üretim ve inşasına Ar-Ge/Ür-Ge ola-

rak destek verebilme imkan ve kabiliyetine haizdir. Bu nedenle; MILGEM'de olduğu gibi MILDEN'de de kullanılması öngörülen sistem/cihazların üretilmesi/geliştirilmesi için bugün olduğu gibi gelecekte de savunma sanayi vakıflarının ve üniversitelerin katkısı oldukça önemlidir."

'NÜKLEER DENİZALTIMIZ NEDEN OLMASIN'

Amiral Çekiç, Türkiye'nin ileride nükleer bir denizaltıya da sahip olması gerektiğini kaydederek, şunları söylüyor:

"Yaklaşık 2 milyar avroluk bu yeni tip denizaltı projesinin yalnızca belli bir kısmını millileşme konusunda maddi bir kazanç olarak görmemek gerekir. Bu gibi projelerden edindiğimiz bilgi ve kabiliyetlerin yanında ARMERKOM, TÜBİTAK, HAVELSAN, ASELSAN, STM, MILSOFT, AYESAŞ ve KOÇ Bilgi ve Savunma vb. kurum ve firmaların da birlikte ve işbirliği içinde çalışması, ayrıca büyük bir kazançtır.

"Bunun yanında mevcut ve öngörülebilir güvenlik durumlarına bağlı olarak, Türk Deniz Kuvvetlerinin de çevre denizlerimizdeki tehditlere karşı caydırıcılığını, risklerle mücadele kapasitesini ve yöntemini artırması gerekmektedir. Türk Deniz Kuvvetlerinin büyük projelerini bugünü değil gelecekte sahip olmayı düşündüğü hareketi ihtiyaçlarına bağlı olarak 20-40 yıllık periyodu analiz ederek belirlediği, kaynak kullanımını da ön planda tutarak devreye soktuğu hiçbir zaman unutulmamalıdır. Öte yandan çevre denizlerimiz ve ötesindeki güvenlik ortamı, dış politika ve denizcilik hedeflerimiz için açık denizlerde hareket yeteneğinin artırılmasını dikte etmektedir. Bu nedenle üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizin, ulusal ve uluslararası sularla hak ve menfaatlerini azami seviyede koruyup kollayabilecek donanmaya sahip olması kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Bu kapsamda; güçlü ve sürdürülebilir bir donanma için milli ve yerli gemi, silah ve sistemlere sahip olunması milli bir hedef ve önceliklidir. Türkiye sahip olduğu bilgi birikimi, imkan ve kabiliyetleri ile büyük bir ilkedir. Kuvvet yapımızın geliştirilmesine yönelik bu gayretler; 'milli güce dayalı etkin bir deniz gücüne sahip olmak, bu kuvveti dünya denizlerinde Türkiye'nin alaka ve menfaatlerine uygun olacak şekilde kullanmak' vizyonu çerçevesinde sürdürülmektedir. Mavi Vatanımızda ve faaliyet gösterdiğimiz açık denizlerde de bu iddiamızı sürdürmemiz gerekir. Yapılan analizler sonrası sahip olunması düşünülen denizaltı tipleri, görev yapacak denizlere göre farklılık gösterebilir. Örneğin Ege ve Doğu Akdeniz'de görev yapacak bir denizaltının tipik klasik bir denizaltı olması gerekirken, daha açık denizlerde görev yapacak denizaltının uzun menzilli sistem ve silahlarla sahip olması ve teknolojik ihtiyaçlarının şimdiden belirlenmesi gerekmektedir. Büyük olmak için büyük düşünmeliyiz. Bu kapsamda ileride nükleer denizaltı kabiliyetine de mutlaka erişmeliyiz."

Tasarıma Türk dokunuşu

TASARIMI Almanya'ya ait yeni tip denizaltıların (Tip 214) Yunanistan'a satılan versiyonlarında çeşitli denge sorunları yaşanmıştı. Bu sorunlara rağmen Yunanistan'a 100 milyon dolar rüşvet vererek denizaltıları satan Almanlar, gemiye çeşitli ağırlıklar ekleyerek ağırlık merkezini değiştirmiş, skandal ortaya çıkınca da Yunanistan'da iki yetkilî gözaltına alınmıştı. Aynı sorunların Türk denizaltılarında olup olmayacağına yönelik sorumuza ise Amiral Çekiç, şu yanıtı veriyor:

"Yunanistan'ın yaşadığı sorunların Türk denizaltılarında yaşanmayacağını değerlendiriyorum. Çünkü denizaltıların inşasına başlanmadan önce, ana kontraktör olan Alman firmasındaki mühendislerin itirazlarına rağmen, Türk mühendislerin öngörü ve çözümleriyle, gemi boyu ve ağırlık merkezi, dolayısıyla deplasmanı değiştirildi. Böylece aslında Türkiye'ye özgü bir tasarımı ortaya çıkmış oldu. Onun için bu gemilerin modeli Tip-214 TN (Turkish Navy) olarak geçiyor."

"Yunanistan'ın yaşadığı sorunların Türk denizaltılarında yaşanmayacağını değerlendiriyorum. Çünkü denizaltıların inşasına başlanmadan önce, ana kontraktör olan Alman firmasındaki mühendislerin itirazlarına rağmen, Türk mühendislerin öngörü ve çözümleriyle, gemi boyu ve ağırlık merkezi, dolayısıyla deplasmanı değiştirildi. Böylece aslında Türkiye'ye özgü bir tasarımı ortaya çıkmış oldu. Onun için bu gemilerin modeli Tip-214 TN (Turkish Navy) olarak geçiyor."

"Daha sonra tasarlanıp geliştirilen Milli Komuta Kontrol Sistemi ADVENT ise ilk olarak Ada sınıfı (MILGEM) su üstü ge-

'Tam bağımsızlığı hedefliyoruz'

Savunma Sanayi Başkanı İsmail Demir, Milli Komuta Kontrol sistemiyile ilgili şunları söyledi:

"Komuta Kontrol Sistemi'nin tüm yazılım kaynak kodunun konfigürasyon yönetimi, sistem entegrasyon ve testi, HAVELSAN sorumluluğunda gerçekleştiriliyor. HAVELSAN, bu entegrasyon sürecinde önemli kabiliyetler kazandı. Örneğin STM'nin ana yüklenicisi olduğu, Pakistan'ın Agosta sınıfı denizaltılarının modernizasyon projesinde HAVELSAN, kendi savaş yönetim sistemi olan SEDA ile yer alıyor. Bütün bunları yerli ve milli denizaltı hedefimizde çok önemli kabiliyet kazanımları olarak görüyoruz.

Her alanda olduğu gibi, savunma sanayisinin en zor teknolojilerinden biri olan denizaltılarda da tam bağımsızlığı hedefliyoruz. İçinde bulunduğumuz koşul ve şartlar ne olursa olsun, bu hedeften hiçbir şekilde şaşmayacağız. Şu anda bütün dünyanın uğraştığı yeni koronavirüs hastalığı Covid-19 ile mücadele ederken bile bütün güvenlik tedbirlerini en üst seviyede uygulayarak bu çalışmalarımızı sürdürüyoruz."

Hafter milisleri sivil yerleşimleri bombalıyor

LIBYA'nın başkenti Trablus'un güneyindeki sivil halkın yaşadığı bölgelerin, darbeci asker Hafter'e bağlı silahlı milisler tarafından bombalanmaya devam edildiği bildirildi.

Ulusal Mutabakat Hükümetine (UMH) bağlı güçlerin yürüttüğü Öfke Volkanı Operasyonu'nun basın merkezinden sosyal medyada yapılan açıklamada, Hafter milislerinin,

Trablus'un güneyinde insan yoğunluğu olan sivil mahalleleri aralıksız bombalamayı sürdürdüğü kaydedildi.

Başkent'in güneyindeki Ayn Zara bölgesine düzenlenen saldırı sonucu Nijer'den 4 yabancı işçinin yaralandığı, bunlardan ikisinin durumunun kritik olduğu belirtildi.

Yeni tip koronavirüsle (Covid-19) mücadeleye yoğunlaşmak ama-

cıyla ilan edilen ateşkesi 21 Mart'ta kabul ettiğini bildiren Hafter tarafı, askeri operasyonlarına devam etti.

Bunun üzerine ülkenin meşru yönetimi UMH'nin askeri birlikleri, 25 Mart'tan itibaren "sivililerin hayatını korumak için" savunma pozisyonundan saldırı pozisyonuna geçtiklerini ve "Barış Fırtınası Operasyonu"nu başlattıklarını açıklamıştı.

Yargıtay üyesi: FETÖ'cülerin hainliği bilindiğinden de eski!

AYDINLIK / ANKARA

YARGITAY üyesi İsa Çelik, 1965 yılında Ermeni patriğine mektup yazarak sözde Ermeni soykırımını tanıyan FETÖ elebaşı Fetullah Gülen'e tepki göstererek, "Bunların hainliği bilindiğinden de eski" dedi.

FETÖ elebaşı Fetullah Gülen, 1965 yılında Kırklareli vaizi sıfatıyla Ermeni patriğine bir mektup yazmış. Söz konusu mektupta Gülen, 1915 olaylarını 'soykırım' olarak niteliyor ve şöyle diyor: "1915 yılında Ermenilere yapılan büyük soykırımı lanetle yad etmeden geçemeyeceğim. Öldürülen ve katledilen insanlar içerisinde ne kadar büyük insanların olduğunu derin bir hassasiyetle okuyor, onları saygıyla anıyorum."

Yargıtay üyesi İsa Çelik, FETÖ elebaşı Fetullah Gülen'in bu mektubuna Twitter sayfası üzerinden sert tepki gösterdi. Çelik paylaşımında, şu ifadelerle yer verdi: "Bunların hainliği bilindiğinden de eski veya kesin genlerinde bir sorun var; Yıl 1965... Kırklareli vaizi hangi yetki ile veya nereden icap etmişse Ermeni Patriğine mektup yazma ve sözde ermeni soykırımını kabul etme ihtiyacı hissetmiş."

Teröristlerden sözde anma etkinliği

TERÖR örgütü YPG/PKK'ya bağlı, Ermeni kökenlilerin de aralarında olduğu teröristlerden oluşan grubun, Suriye'nin kuzeyinde bulunan Tel Tamir kırsalındaki köyde sözde Ermeni soykırımını anma etkinliği düzenlediği öğrenildi. YPG/PKK, geçen sene, 1915 yılı olaylarına dair Ermeni iddialarının yıl dönümünde, aralarında Ermeni kökenlilerin de olduğu sözde tabur kurduğunu ilan etmişti. Kuruluşunda yaklaşık 90 teröristin yer aldığı sözde taburun Suriye'nin kuzeyinde YPG/PKK'nın işgalindeki bölgelerde konuşlanacağı belirtilmişti. Kuruluş toplantılarını ASALA'da faaliyet yürüten Levon Ekmekçyan, Monte Melkonyan ile Osmanlı dönemindeki Ermeni çetecilerden Ke-vork Çavus, Andranik Ozanyan ile TKP/ML TIK-KO kurucusu İbrahim Kaypakaya ve Abdullah Öcalan'ın fotoğraflarının olduğu bir odada yapan teröristlerin, terör örgütünün düzenlediği saldırılara katıldıkları belirlenmişti. Yerel kaynaklar, söz konusu grubun Suriye'nin kuzeyinde bulunan Tel Tamir kırsalındaki köyde sözde Ermeni soykırımını anma etkinliği düzenlediğini ifade etti.

'Katalog evlilik' gerekçeli kararda

GAZİANTEP 9. Ağır Ceza Mahkemesince, "silahlı terör örgütüne üye olmak" suçundan eski savcı M.G'nin 7 yıl 6 ay, karısı eski hakim H.G'nin 8 yıl 1 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldığı kararın gerekçesinin yazımı tamamlandı.

İddianame, sanık savunmaları, tanık beyanları ve delillerin yer aldığı gerekçeli kararda, örgütün yargı yapılanması, hakim-savcı sınavına yönelik oluşturulan ve soruların verildiği "çalışma evleri" ve "staj evleri" ne ilişkin tespitler de yer aldı.

Sanıkların örgüt tarafından verilen emir ve talimatlara koşulsuz uymaya hazır olduklarının anlaşıldığı ifade edilen kararda, şu tespitler yer aldı: "Sanık M.G. ve H.G'nin evliliklerini örgütün gelen talimat gereğince yaptıkları ve sanıkların örgütün gelen talimatlar gereğince evlilik gibi hayatta çok önemli bir yeri olan bağ kurmayı bile göze aldıkları, bu nedenle örgüte kendilerini teslim ettikleri anlaşılmıştır. Sanıkların talimat ile evlilik gerçekleştirilmesi, örgütte bağlarını koparmadıkları, örgütün hiyerarşisine tabi oldukları ve verilen emir ve talimatlara uydukları kanaati mahkememizde oluşmuştur."

Sanıkların cep telefonlarına ilişkin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan gelen rapor incelendiğinde, telefon görüşmelerinde kullanılan baz istasyonu bilgileri ile ByLock programına erişim için kullanılan baz istasyonu adres bilgilerinin uyduğu ifade edilen kararda, sanıkların HTS erişimlerinin, görev yeri ve ikamet adres bilgileriyle uyumlu olduğu ve yakın yerlerden baz sinyali alındığı kaydedildi.

Kararda, sanıkların inkara ilişkin savunmalarının suç ve cezadan kurtulmaya yönelik olduğu ve bu nedenle savunmalarına itibar edilmediği belirtildi.

YAYINCILAR, ESER SAHİPLERİ, KİTAPÇILAR TEK SES:

Desteye ihtiyacımız var

Uluslararası Yayıncılar Birliği ve dünyanın önde gelen yayıncılık kuruluşları ortak bir bildiri yayınladılar. Bildiride kitap endüstrisinin tehlike altında olduğu ve hükümetlerin yardım etmesi gerektiği vurgulandı

TÜRKİYE Yayıncılar Birliğinin üyesi olduğu Uluslararası Yayıncılar Birliği (IPA), Dünya Kitap Günü'nde uluslararası destek çağrısı yaptı.

Federasyon, Avrupalı ve Uluslararası Kitapçılar Federasyonu (EIBF), Uluslararası Eser Sahipleri Forumu (IAF), Uluslararası Çoğaltım Hakları Kuruluşları Federasyonu (IFRRO) ve Uluslararası Bilimsel Teknik ve Medikal Yayıncılar Birliği (STM) ile ortaklaşa bir bildiri yayınladı.

Bildiride, koronavirüs sebebiyle dünyada yaşanan kriz, salgının yayıncılık sektörü üzerindeki etkisi ve kitapların toplumların gelişimindeki önemi vurgulanırken hükümetlere de destek çağrısında bulunuldu.

Türkiye Yayıncılar Birliği tarafından ortak bildirinin Türkçe metni kamuoyuyla paylaşılırken dayanışma ve destek çağrısı yinelenildi.

EIBF, IAF, IFRRO, IPA ve STM yetkilileri tarafından 23 Nisan Dünya Kitap

Günü'nde imzalanan bildiride, tüm dünyadaki hükümetler, kendi yayıncılık sektörlerini ve bu sektörleri çevreleyen değer zincirlerini sürdürmek için ekonomik teşvik paketleri uygulayarak kitapların, öğrenme çözümlerinin, profesyonel ve akademik içeriğin önemini takdir etmeye, desteklemeye ve kutlamaya davet edildi.

KİTAP LİSTELERİ HATIRLATILDI

Kitapların toplumdaki hayati rolünün vurgulandığı metinde, "Kitaplar aracılığıyla öğreniriz, başka kültürlerle tanışırız, hayal kurarız. Birbirimizi anlarız. Kitaplar aracılığıyla empati yapmayı öğreniriz. Kitaplar, bilimsel araştırma için, çocuklarımızı eğitmek için ve hayat boyu öğrenmede gereklidir. Kitaplar, daha iyi insanlar olmamızda bize yardım ederler." ifadesine yer verildi.

Kitapların eser sahiplerine, yayıncılara, kitapçılara ve telif hakkı kuruluşlarına ihtiyaç duyduğuna, toplum için hayati olan bu

zincirin mutlak bir tehdit altında olduğuna dikkat çekilen bildiride, insanların zor zamanlarda kitaplara başvurdıkları, tüm dünyada gazete ve blogların da izolasyon-dayken okumak için kitap listeleri oluşturdukları anımsatıldı.

Dünyanın pek çok ülkesinde ebeveynlerin eğitimci rolü üstlendikleri, öğretmenlerin derslerini öğrencilerine ulaştırmak için yeni yöntemler bulmaya çalıştığı belirtilen bildiride, "Genel bir kitleye yönelik kitaplar olsun, çocuk kitapları olsun, eğitim kaynakları veya bilimsel araştırma olsun, eser sahipleri, yayıncılar, dağıtımçılar, kitapçılar ve toplu hak yönetimi kuruluşları, gerektiği yerde hızla uyum sağlayarak ve toplum içinde sorumlu bir rol oynayarak karşılık verdiler." denildi.

GELECEK SAĞLAMANNIN YOLLARINI BULMALIYIZ

Salgın nedeniyle alınan tedbirlerin kitap sektörünü de ekonomik olarak olumsuz etkilediği belirtilen ortak bildiride, şu ifadelerle yer verildi:

"Eser sahipleri, yayıncılar, editörler, tasarımcılar, dağıtımçılar, kitapçılar ve toplu hak yönetiminde çalışanlar için bir gelecek sağlamanın yollarını bulmalıyız ki bu salgını yendiğimizde kitap endüstrisi kendisini toparlayabilsin. Yeni kitapların olmadığı bir dünya hüznü ve yoksullaşmış bir yer olurdu. Bu krizi atlatmak için çok çalışıyoruz fakat hayatta kalmak için yardıma ihtiyacımız var. Bunu birlikte atlatmamız için hükümetlerin bize yardım etmesi gerekiyor."

Restorasyon koronaya rağmen sürececek

NOTRE Dame Katadrel'i'nin restorasyonu, koronavirüs süreci sona ermeden yürütülecek. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, katedralin 2024'te yeniden açılacağını sözünü vermişti. Macron, bu nedenle, restorasyon sürecinin 4 yıl içinde bitirilmesini talep ediyor. Bazı uzmanlar ise bunun pek mümkün olmadığını söylüyor.

Katedralin restorasyonu, salgından dolayı, lojistik, konaklama, inşaat elbisesi, maske, eldiven ve hidroalkolik jel gibi malzeme sıkıntısı sorunlarıyla karşı karşıya kalmıştı. Şantiyenin devam etmesi için, gerekli koşulları düzenlemek amacıyla, yapının restorasyonunun şefi ve baş mimarı Philippe Villeneuve, bugün yetkili bazı kişilerle bir araya gelecek ve 4 Mayıs'tan itibaren 170 çalışandan 50 çalışanın yeniden başlaması için gerekli adımları atacak.

Katedral içindeki onarımı sürdürmek için güvenlik önlemleri iki katına çıkarılacak. Şantiye, sosyal mesafenin sağlanması için bariyerler kurulacak. Soyunma odaları, duş kabinlerinin ve yeme-içme masalarının masafesi yeniden düzenlenecek.

ÇATISININ ÜÇTE İKİSİ TAHRİP OLMUŞTU

Yangın, 15 Nisan 2019'da başlamıştı. Yaklaşık 500 itfaiyeci, yangının, çatıdaki iki katedral çanının yer aldığı çan kulesine yayılmasını önlemek için 15 saat boyunca mücadele etmişti. Yangın ertesi gün sabah saat 9.30'da söndürülmüştü. Notre Dame'ın çatısının üçte ikisi tahrip olmuştu. Yangın sırasında, Notre Dame Katedrali'nin çatı ve kulesinde 400 ton kurşun yangında erimiş ve toz olarak etrafa yayılmıştı. Restorasyon süreci, koronavirüs pandemisi nedeniyle askıya alınmadan önce, işçilerin, kurşundan korunmasını için yazın yine durdurulmuştu. Sonbaharda da rüzgar nedeniyle yeniden onarım süreci durdurulmuştu.

tısının üçte ikisi tahrip olmuştu. Yangın sırasında, Notre Dame Katedrali'nin çatı ve kulesinde 400 ton kurşun yangında erimiş ve toz olarak etrafa yayılmıştı. Restorasyon süreci, koronavirüs pandemisi nedeniyle askıya alınmadan önce, işçilerin, kurşundan korunmasını için yazın yine durdurulmuştu. Sonbaharda da rüzgar nedeniyle yeniden onarım süreci durdurulmuştu.

YÜKLEM

Seyyit
NEZİR

uvercinka.cem@gmail.com

Kargalar ve İnsanlar

ASTSUBAY Sami Başkaya, çarpıcı ve bir o kadar da derslerle dolu meslek yaşamı boyunca biriktirdiği anılar yıllar önce Prangalı Düşler kitabında yayımlandı. İkinci kitabını yazadursun, geçen gün kargalara ve insanlara dair paylaştığı bir anıyla sosyal medya adeta yıldı. Şu an yüzlerce insanın ifade bırakıp yorumladığı paylaşımına kendisiyle aynı dönemde Malazgirt'te birlikte görev yaptığı arkadaşları Ali Çakmak, Mustafa Kemal Yazıcı, Ünal Yamaç, Mehmet Aylık, Levent Tekçe, İlhan Karadavut, İsa Aydın, Mustafa Çağman, Hamdi Kiren, Adil Ermiş de katılarak olayı doğruladılar.

Metindeki olayı doğa'nın intikamı olarak gören yorumlara katılmadığını belirtmeliyim: Doğa, kendini her şeyin sahibi ve dünyanın patronu sayan bir avuç oligarşik zorba gibi katil ruhlu mu ki intikam alsın? İnsanlar, türdeşlerini temiz çıkarmak adına, tam da mafyokrasinin ağzıyla, niye doğayı suçlar anlamıyorum. Gerçeği 12'de yakalayan bu harika yazıyı okuyalım da yorumları bir sonraya bırakalım.

KARGALARIN ÖCÜ, KORONA'NIN GÜCÜ

1998 yılında Malazgirt'e tayin oldum. İzin bittikten sonra katıldığım 108. Topçu Alayı'nın konuşlandığı yerde o kadar çok kavak ağacı var ki, yüzlerce... Bir de her birinde onlarca karga yuvası... Tabiri caizse yer gök karga... Sabah akşam öylece ötüp duruyorlar. Sesleri de rahatsız edecek kadar yüksek... Ama yapacak bir şey yok, yaratılmışın öyle...

Bir süre sonra Alay'da görevli bazı subay ve astsubaylar, yapmanın etmeyin desek de, kargaları rahatsız etmeye başladı. Yuvalarını taşıyor, ağaçları sallayarak yavruları yuvadan düşürüyorlar. Karga yuvası çer çöpten; hafif bir sarsıntı yetiyor.

Sonunda kargalar rahatsız oldu. Direnmeye başladılar. Kargalar sosyal hayvanlar; birlikte yaşıyorlar. Halıyla birbirlerine de sahip çıkıyorlar. Kendilerini taşıyan, yuvalarını bozan kişileri bellemişler. Derken bir gün, en iyi savunma taarruzdur, diyerek hücumla geçtiler. Herkese değil, kendilerine zarar verenlere saldırmıyorlardı. Belledikleri kişiyi gördüklerinde, koloni halinde üzerine pike yapıyorlar. Yakalasalar parça parça edeceklere, o kadar öfkeli... En çok da, ordonat bölük komutanı bir yüzbaşı vardı, onu takip ediyor, binadan çıkışını bekliyorlardı. Yüzbaşı sonunda rahat yürüyemez oldu, taa kapının dibine kadar gelen araca palas pandiras biniyor, yakayı öyle kurtarıyordu.

LASTİK DUMANIYLA SALDIRI

Mücadele epeyi sürdü. Kargalar bayağı direndi ama insanoğlunun zulmüne dayanmak ne mümkün... Sabahın köründe pompalı tüfeklerle kargalara ateş etmeler, ağaçların arasında lastik yapıp dumanla zehirlemeler dahil bilinen ne kadar kalışlık varsa yapıldı.

Kargalar köklerinin kurutulacağını duymuşayarak belli ki göçmüşler: Bir sabah kalktığımda tek bir karga bile kalmamıştı.

Karga düşmanları, büyük zaferi şenlikle kutladılar. Öyle ya, kargaları yenmek hakikaten büyük bir başarıydı! Amaaa... Sonra ne oldu?

Ertesi yıl, Alay'ı boydan boya yılanlar, fareler bastı. İnsanlar evlerine gidemez, çocuklarını evde bırakamaz oldu. Çünkü eşik beşik nere varsa her yer yılanların istilasına uğramıştı. Yılanlar sütü çok seviyor diye, sırf eve girmemesi için kapıların önüne kap kap süt koyan mı ararsın, zift kokusundan rahatsız oluyormuş diyerek evin dışını ziftle boyayan mı ararsın... Yetmedi; millet, evi ocağı kapattı, üçer beşer orduvinde kalmaya başladı. Hatta baktılar olacak gibi değil, bazı arkadaşlar eşyasını yükleyip memleketi gönderdi. Üçevler dediğimiz lojmanların tamamı boşaltıldı.

DOĞA'NIN GENLERİYLE OYNAMAK

Kargaların gazabı, bizimkilere azap oldu. Vaktiyle hiç düşünmediler: Neden sadece o bölgede o kadar çok karga var? Etrafta yuva yapacakları o kadar çok alan varken niye burası? Şimdi bu korona illeti var ya, yeni türemedi; zaten vardı ve bir yerlerde yaşıyordu. Dünyanın dengelerini bozmakta çok mahir olan insanoğlu, bilerek ya da bilmeyerek, virüslerin yaşam alanı neresiyse, tahminimce onu yok etti ki, onlar da yeni yaşam alanı bulmak için tüm dünyaya göç başlattı, her tarafa kendine yeni yurt arayışına geçti. Derken, kendini doğanın savunma yetisinden yoksun bırakan, ne oldum delisi insanoğluna musallat oldu, yuva kurdu. Kediye köpeğe, çiçeğe böceğe ve bebeğe dokunmuyorsa alınacak mesaj bence budur. Dileylemiz tez zamanda insandan daha verimli bir yaşam alanına kavuşsunlar da bu beladan kurtulalım; yoksa hakikaten işimiz zor. Doğa'nın genleriyle oynayıp dengelerini bozmayın. Bedeli çok ağır... Uzmanlar diyor ki, bu daha başlangıcı! İnsan; insan olalı çatmadığı belalara çatıyor.

Ankara Caz'ın çevrimiçi programı açıklandı

24'üncü Uluslararası Ankara Caz Festivali'nin çevrimiçi programı açıklandı. Caz Derneğinden yapılan yazılı açıklamaya göre, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında Ankara Caz Festivali, dünyanın ilk 'çevrimiçi caz festivali' olarak düzenlenecek. YouTube'daki Jazz Society of Turkey-Caz Derneği kanalından sanatseverlerle buluşacak festival 30 Nisan'da başlayacak ve 9 Mayıs'ta sona erecek.

Festivalin ilk günü olan 30 Nisan'da Hava Kuvvetleri Komutanlığı Cazın Kartalları Orkestrası konser verecek. 1 Mayıs Cuma günü Rustam Rahmedov Trio ile Cem Öner Türk dinleyicilerle buluşacak. Aynı gün müzisyen ve sunucu Ayhan Sıçimoğlu, "Latin Müzik Üzerine" konulu söyleşide müzikseverlerle sohbet edecek. Caz vokali ve caz piyanisti Ruben Hein, söz yazarı ve solist Aimee Allen gibi alanında ünlü caz sanatçıları da YouTube'da sanatseverlere seçkin eserler sunacak. Müzikseverler festivalin detaylarına "http://www.ankaracazfestivali.com.tr/program" adresinden erişebilecek.

Ödüllü
filmler
evlere
geliyor

ANTAKYA Film Festivali yönetimi, koronavirüs salgını sürecinde, festivalde ödül alan filmleri belirli bir süre için çevrimiçi erişime açıyor. Festival, "Online Film Şenliği" başlığı altında programda yer alan filmlerin linklerini paylaşacak. Etkinlik, 1 Haziran'a kadar sürecektir ve her hafta farklı filmler gösterilecektir.

Tel Aviv'de Netanyahu protestosu

İSRAİL'in başkenti Tel Aviv'de yaklaşık bin kişi, Covid-19 kriziyle mücadelede tüm yönetimin Netanyahu'nun elinde toplanmasına tepki için toplandı.

Yediot Aharonot gazetesinin internet sitesinden verilen habere göre, yeni tip koronavirüse (Covid-19) rağmen Tel Aviv'in Rabin Meydanı'nda toplanan göstericiler, hakkında 3 ayrı yolsuzluk davası olan Başbakan Binyamin Netanyahu'yu protesto etti.

Protestoya ilişkin verilen bilgiye, göstericilerin, Covid-19 kriziyle mücadelede tüm yönetimin Netanyahu'nun elinde toplanmasına karşı oldukları kaydedildi.

Geçen ay kurulduğu belirtilen Kara Bayraklar adlı protestocu halk hareketinin de gösterilere katıldığı belirtildi.

Göstericiler, Covid-19 salgını nedeniyle sosyal mesafe kuralına uyarak 2 metre aralıklarla meydanı doldurdu.

Iran bölgesel renk uygulamasına geçiyor

İRAN'da koronavirüsle mücadele kapsamında sosyal sınırlamaların uygulanmasıyla ilgili "beyaz", "sarı" ve "kırmızı" bölge uygulamasına geçilecek.

Iran devlet televizyonuna göre, Cumhurbaşkanı Ruhani, başkan Tahran'da düzenlenen ve başkanlık ettiği "Koronavirüs ile Ulusal Mücadele Kurulu Toplantısı"nda ülkedeki salgınla ilgili değerlendirmelerde bulundu.

Ruhani, "Covid-19'la mücadelede getirilen sınırlamalar bölgesel riske göre değerlendirilecek. Mesela eğer bir bölgede iki hafta üst üste yeni vaka görülmez, koronavirüs nedeniyle ölüm olmaz ise Sağlık Bakanlığı o bölgeyi beyaz bölge ilan edebilecek. Diğer bölgeleri de sarı veya kırmızı olarak sınıflandıracak" dedi.

BEYAZ BÖLGEDE İBADETHANELER AÇILABİLİR

Ülkede bir süredir kapalı olan ibadethanelerin durumunun bu çerçevede ele alındığını dile getiren Ruhani, beyaz ilan edilen bölgelerde sosyal mesafeye uyulması kaydıyla ibadethanelerin açılabilirliğini belirtti.

İran'da dün itibarıyla koronavirüs kaynaklı can kaybı 5 bin 650'ye, vaka sayısı ise 89 bin 328'e ulaştı.

Arjantin'de karantina 10 Mayıs'a uzatıldı

ARJANTİN'de yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını ile mücadele için 20 Mart'ta ilan edilen karantina üçüncü defa uzatıldı.

Arjantin Devlet Başkanı Alberto Fernandez, başkanlık konutu Olivos'ta düzenlediği basın toplantısında, önce 12 Nisan ardından da 26 Nisan'a kadar uzatılan önleyici ve zorunlu sosyal izolasyonun, 10 Mayıs'a kadar devam edeceğini açıkladı.

Fernandez, sağlık alanında yapılan güçlendirmeleri aktararak, "İyi bir gelişme gösterdik ve bazı hedefleri yerine getirebildik ancak bu, sorunu tamamen çözdüğümüz anlamına gelmiyor" diye konuştu.

Karantinanın hafifletilmesine ilişkin Fernandez, "Gerekli önlemleri almak ve toplu taşıma araçlarını kullanmamak şartıyla, çocuklar bir kişinin eşliğinde olmak üzere herkes, evlerinin 500 metre civarında 1 saat yürümeye çıkabilir. Bu, bisiklet sürmek veya spor yapmak için değil çünkü fiziksel aktivitenin virüs bulaşmasını kolaylaştırdığı belirtiliyor" şeklinde konuştu.

'VİRÜS BULAŞACAĞINA FABRİKA AÇILMASIN'

Fernandez, karantinanın tamamen kaldırılması için iki etabın daha bulunduğu dikkati çekerek, "Ekonominin açılması ve işe geri dönmek için dürüstçe endişelenen birçok kişinin olduğunu biliyorum. Ben, virüs bulaşmış çalışanların olmasındansa bir fabrikanın açılmamasını tercih ediyorum" ifadelerini kullandı.

Arjantin Devlet Başkanı, ülke çapında eğitime ara verilmesine, sosyal, kültürel, dini, sportif ve kültürel faaliyetlerin düzenlenmesine devam edileceğini belirtti.

Ülkede, Covid-19 sebebiyle 186 kişi hayatını kaybetti ve şu ana kadar 3 bin 780 kişide virüs tespit edildi.

Korona günleri İsrail'in Filistin'deki işgal faaliyetlerini yavaşlatmadı. İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Musevi uluslararası toplumu, koronaya ve işgale karşı savaşılan Filistin halkı ile dayanışmaya çağırdı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İSRAİL rejimi, ABD ile duyurdukları Yüzyılın Anlaşması işgal planı doğrultusunda Filistin topraklarındaki ilhak girişimlerini artırdı. Koronavirüs salgını ise İsrail devletinin işgal faaliyetlerini önlemek bir yana daha da hızlandırdı. İsrail rejimi Filistin topraklarını ilhak etmek ve Yahudi yerleşim birimleri inşaatlarını genişletmek için yeni tip koronavirüs salgınına fırsat olarak kullanıyor.

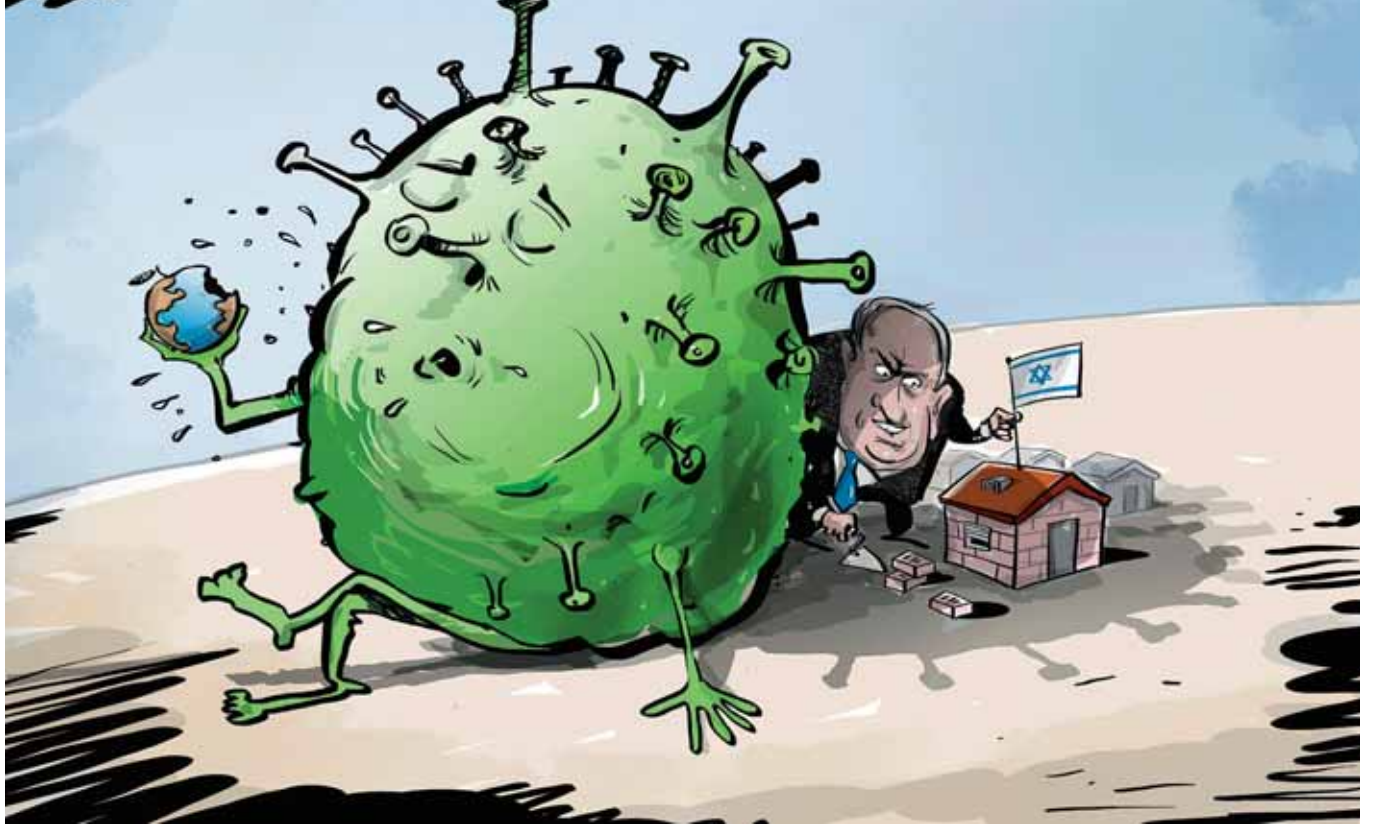
Konu ile ilgili açıklama yapan İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Abbas Musevi, İsrail'in uluslararası yasaları çiğnediğini belirterek şu ifadeleri kullandı:

"Siyonistlerin son dönemde Yahudi yerleşim birimleri inşa projelerini artırması ve 1948 yılında Batı Şeria'da işgal ettikleri toprakların bir kısmını ilhak etmesi, uluslararası yasaların çiğnenmesi anlamına geliyor ve bu yüz kıztartıcı Yüzyılın Anlaşması projesinin uygulanması doğrultusunda atılan bir adımdır" dedi.

'ULUSLARARASI HUKUKA AYKIRI'

İsrail devletinin ilhak faaliyetlerinin Trump'ın açıkladığı Yüzyılın Anlaşması planının uygulanması doğrultusunda atılan adımlar olduğuna dikkati çeken Musevi, bu adımları şiddetle kınadığını belirtti.

Bu tür hareketlerin uluslararası yasalara aykırı ve bölge barış ve güvenliğine bir

tehdit niteliğinde olduğunun altını çizen Musevi, BM ve diğer uluslararası kurumları sorumluluklarını yerine getirmeye çağırdı.

İŞGAL VE AMBARGO VİRÜSÜ

Kudüs'ü işgal eden İsrail rejiminin koronala günleri kötüye kullandığını ifade eden Musevi, "Mazlum Filistin halkı korona ile birlikte işgal, kuşatma ve ambargo virüsleri ile de mücadele etmektedir" diye konuştu.

Uluslararası kurum ve örgütler ile diğer ülkeleri Filistin halkına yardıma çağıran Sözcü, uluslararası

topluma 'mazlum Filistin halkının bir kez daha kendi yurtlarından edilmelerine izin verilmemesi' çağrısında bulundu.

KUDÜS BAŞKENTLİĞİNDE BAĞIMSIZ FİLİSTİN

Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü, Filistin toprağının Filistin halkına ait olduğunu dile getirerek, "Siyonist Rejim, gaspçı ve işgalci bir rejimdir. Filistin krizinin tek çözüm yolu, bu toprakların ana yerleşimcileri arasında referandum yapılmasından ve Kudüs başkentliğinde bağımsız Filistin devletinin kurulmasından geçiyor" diye ekledi.

İsrail yargısından Filistin vergilerine el koyma kararı

İSRAİL Kamu Yayın Kuruluşunun (KAN) haberine göre, işgal altındaki Doğu Kudüs'te yer alan Kudüs bölge mahkemesi, Filistin yönetimi adına toplanan vergilerden 450 milyon shekel geçici olarak el konulması yönünde talimat verdi.

Filistinliler tarafından düzenlendiği iddia edilen eylemlerde aile bireyleri ölen ya da yaralanan İsraillilerin yakınlarının açtığı 15 dava sonucunda böyle bir kararın alındığı ifade edildi.

Kararın ayrıca İsrail yargı makamlarının, Temmuz 2019'da "İsraillilere karşı düzenlenen eylemlerden Filistin yönetiminin sorumlu olduğu" yönünde aldığı kararın bir uzantısı olduğu aktarıldı.

Merkezi Tel Aviv'de bulunan İsrailli örgüt Shurat Hadin'in de yıllardır bu davalar için çalıştığı ve mahkemeden, ölen ya da yaralanan İsrailliler için tazminat olması bakımından Filistin vergilerinin 1,7 milyar şekeline el ko-

nulmasını talep ettiği belirtiliyor.

FİLİSTİN YÖNETİMİNDEN TEPKİ

Filistin yönetimi ise İsrail'in toplanan vergilerden 128 milyon dolara el koyma kararına tepki gösterdi.

(İsrail ile iletişimden sorumlu) Filistin Sivil İşler Genel Kurulu Başkanı Hüseyin es-Seyh, sosyal medya hesabı Twitter üzerinden yaptığı açıklamada, kararın "korsanlık ve hırsızlık" şeklinde niteledi.

Seyh, atılan bu adımın, daha önce, İsrail'e yapılan anlaşmaları iptal edilmesi ve İsrail'e her türlü koordinasyonun durdurulması yönünde alınan kararların uygulanması fikrine daha da yakınlaştırdığını kaydetti.

İsrail güvenlik kabinesi, 17 Şubat 2019'da Filistin hükümeti adına topladığı vergilerden Filistin yönetiminin tutuklu ve şehit yakınları için ayırdığı yıllık 500 milyon shekel (144 milyon dolar) tutarındaki ödeneği kesme kara-

rı almıştı. İsrail ile Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) arasında 1994'te imzalanan Paris Ekonomi Protokolü gereğince İsrail yönetimi, Filistinliler adına, kontrolü altındaki sınır kapılarının

dan topladığı yıllık 2 milyar doları Filistin hazinesine aktarıyor. Filistin hükümeti ise bu vergilerden İsrail hapisanelerindeki tutuklular ile şehit edilenlerin ailelerine sembolik maaş tahsis ediyordu.

Yemen'in güneyinde BAE-Suud gerilimi

YEMEN'DE Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) tarafından desteklenen Güney Geçiş Konseyi (GGK) ülkenin güneyinde özerklik ilan etti.

Güney Geçiş Konseyi'nin internet sitesinde yapılan yazılı açıklamada, "Yemen'de hükümetin, görevlerini yerine getirmemek konusunda ısrarcı davranmasının ardından güneylilerin onurlu bir hayat için, haklarını koruyan icraatları yerine getirmek zorunda kaldığı" belirtildi.

Açıklamada, yerine getirilen icraatlar arasında, dün gecenin itibaren güneydeki askeri ve güvenlik kuvvetlerine, olağanüstü hal ve özerklik ilanı talimatı verildiği duyuruldu.

Hükümetin, Riyad Anlaşması'nın uygulanması konusunda ağır davrandığı ve bundan kaçtığı öne sürüldü.

Güneydeki Yemen halkına seslenen açıklamada, güneydeki özerk yönetimin icraatlarının uygulanmasına yardımcı olma ve siyasi yönetimin çevresinde toplanma çağrısı yapıldı.

Açıklamada, güney vilayetlerdeki vali, yönetici ve halktan işlerine devam etmeleri istendi.

HÜKÜMET ÖZERKLİK İLANINI REDDETTİ

Suudi destekli Yemen hükümeti, Birleşik Arap Emirlikleri'nin desteklediği ayrılıkçı Güney Geçiş Konseyi'nin ülkenin güneyindeki özerklik ilanını reddederek,

Riyad Anlaşması

BAE'nin desteklediği Güney Geçiş Konseyine bağlı Hizam Emni birlikleri, 10 Ağustos 2019'da geçici başkent Aden'de, daha sonra da doğusundaki Ebeyn ve Şeb-ve kentlerinde kontrolü ele almıştı.

Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da, 5 Kasım 2019'da Yemen hükümeti ile BAE'nin desteklediği GGK arasında, "hükümetin Aden'e dönmesi, siyasi bir hü-

kümet kurulması, tüm askeri teşkilatların savunma ve içişleri bakanlıklarına bağlanmasına başlanması, tarafların ellerinde bulunan esirlerin karşılıklı değişimi" gibi temeller üzerine bir anlaşmaya imza atılmıştı. Atılan imzalara rağmen, özellikle anlaşmanın güvenlik maddeleri uygulamaya konmamıştı. Yemen hükümetiyle GGK arasında Riyad Anlaşması'nın uygulanması amacıyla 20 Nisan'da yeniden bir anlaşma imzalanmıştı

yin idaresi konusundaki ısrarına ilişkin devam eden tartışmalar, geçen ağustostaki silahlı isyanın ardından başka bir şey değildir" ifadesini kullandı.

Hadrami, söz konusu ilanı, hükümetle

konsey arasında, geçen kasımda imzalanan Riyad Anlaşması'ndan tamamen çekilme ve reddetme olarak kabul ettiğini belirtti.

'SİLAHLI İSYAN'

Böyle bir ilan tehlikeli ve felakete sürükleyen sonuçlarına dair sorumluluğun konseyde olduğuna işaret eden Hadrami, "Sözde konsey, Riyad Anlaşması'na göre uygulanması gerekenlerden üzerine düşeni yerine getirmekten ve aklı kullanmaktan geri duruyor. Devlete karşı silahlı isyanı sürdürme ilanı ile başarısızlığını örtmekte ve kaçışta ısrar ediyor" değerlendirmesinde bulundu.

İKİNCİ DEFA

Aden'de geçen hafta cuma ve cumartesi günleri kamu hizmetlerinde yaşanan aksaklıklar ve elektrik kesintileri sebebiyle öfkeli protestolar yapılmıştı.

Geçici başkent Aden'de tüm kontrol Birleşik Arap Emirlikleri'nin desteklediği Güney Geçiş Konseyi'nin elinde bulunuyor. Geçen ağustosta, Suudi Arabistan destekli hükümet kuvvetleri ile konseye bağlı milisler arasında yaşanan çatışmaların sonunda Yemen hükümeti, kentten kovulmak zorunda kalmıştı. Husilerin Sana'dan çıkarttığı Yemen hükümeti, ikinci kez Aden'den çıkmak zorunda kalırken, uzmanlar bu ikinci isyanın planlayıcısının Birleşik Arap Emirlikleri olduğunu söylüyor.

Wuhan'daki tüm hastalar taburcu edildi

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınının ortaya çıktığı söylenen Wuhan kentindeki tüm koronavirüs hastalarının taburcu edildiği duyuruldu. Çin Ulusal Sağlık Komisyonu Sözcüsü Mi Feng, kentteki tıbbi durumun bir an önce yeniden normale döndürüleceğini kaydetti

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ÜLKE basınında yer alan habere göre, Çin Ulusal Sağlık Komisyonu Sözcüsü Mi Feng, yaptığı açıklamada, yeni tip koronavirüs salgınının ortaya çıktığı Hubey eyaletinde yer alan Wuhan kentindeki tüm hastaların taburcu edildiğini açıkladı.

Mi, Wuhan'daki ve Çin'in farklı bölgelerinden gelen doktor ve sağlık çalışanlarının emekleri sayesinde kentte Kovid-19 nedeniyle hastanede tedavi altında olan kimsenin kalmadığını belirtti.

Önümüzdeki günlerde ithal vakaların ve salgının tekrar başlamasının önlenmesi çalışmalarına odaklanılacağına dikkat çeken Çinli sözcü, aynı zamanda halkın te-

davi ihtiyaçlarının karşılanması için kentteki tıbbi durumun bir an önce yeniden normale döndürüleceğini kaydetti.

24 Nisan'da Çin Ulusal Sağlık Komisyonu'nun verdiği bilgiye göre bölgedeki hastanelerde 47 koronavirüs hastası bulunuyordu.

Wuhan'ın yönetim merkezi olduğu Hubey eyaleti, 18 Nisan'da epidemiyolojik düzeyi düşük bölge ilan edilmişti.

SON DURUM

Çin Ulusal Sağlık Komisyonu'nun dün yaptığı yazılı açıklamaya göre, ülkede son 24 saatte 5'i yurt dışı toplam 11 vaka tespit edilirken, ülkede yeni can kaybı olmadı.

Çin ana karasında toplam vaka sayısı

82 bin 827'ye ulaştı. Ülkede bugüne kadar Kovid-19 nedeniyle 4 bin 632 kişi hayatını kaybetti.

SALGIN HAYVAN HASTALIKLARININ ÖNLENMESİ YASASI

Diğer yandan ülkedeki yayın organlarından, Çin'in en üst yasama organında, salgın hayvan hastalıklarının önlenmesi yasasına dair revizyon taslağının görüşülmesine başlandığı duyuruldu.

Çin Ulusal Halk Meclisi Daimi Komitesi'nin dün başlayan olağan oturu-

munda sunulan taslağa göre, hayvan hastalıklarının kontrolüne dair mevcut düzenlemelerin güçlendirilirken, ilgili işletmelerin ve hükümet birimlerinin bu konudaki sorumlulukları artacak.

Taslağın, salgın hastalıkların izlenmesini ve salgın önleme sistemi kurulmasını güçlendireceği de ifade edildi.

Çin'deki mevcut salgın hayvan hastalıklarının önleme yasası 2008'de revize edilmişti. Ulusal Halk Meclisi, yeni bir revizyon yapılmasını 2018 yılındaki yasama planına dâhil etmişti.

ABD'li senatörden Çin'e yaptırım talebi

ABD'de Cumhuriyetçi Senatör Lindsey Graham, Çin'in Wuhan kentindeki laboratuvarlarda inceleme başlatılması ve Çin'den bu konuda işbirliğine gitmesi talebinde bulundu.

Fox News kanalına açıklamalarda bulunan Graham, Çin'in ABD'de koronavirüs nedeniyle hayatını kaybeden en az 53 bin kişiden ve işsiz 26 milyon kişiden sorumlu olduğunu belirterek, Çin eğer şimdiki tutumunu sergilemeye devam ederse, bu ülkeye yönelik yaptırımların uygulanması gerektiğini söyledi.

'AVRUPA BİRLİĞİ BİR ŞEY YAPMIYOR'

Wuhan'daki laboratuvarların incelenmesi için Çin'in müfettişlerle işbirliğine gitmesi gerektiğini ifade eden Graham, Avrupa Birliği'nin Çin konusunda zayıf ol-

duğunu ve hiçbir şey yapmadığını söyledi.

Kendilerinin yapacak bazı şeyleri olduğunu kaydeden Graham, Çin davranışlarını değiştirene ve müfettişlerle işbirliği yapana kadar Çin'den seyahatlerin durdurulması, Çin'den ABD'deki üniversitelerde okumak için gelecek öğrencilere izin verilmemesi, Çinli yetkililerin ABD'ye gelmesinin yasaklanması ve Çinli şirketlerin ABD'de doğrudan yatırım yapmalarına izin verilmemesi gibi yaptırımlar uygulanabileceğini belirtti.

Çin'in ABD ekonomisine verdiği zararın çok büyük olduğuna işaret eden Graham, Çin'in bunun bedelini ödemesi gerektiğini vurguladı.

'SEÇİM KAMPANYASINDA ÇİN'İ SUÇLAYIN'

ABD'de yayımlanan Politico dergisinin internet sitesinde önceki gün çıkan haberde ise, Cumhuriyetçi Parti'nin Ulusal Senatör Komitesi tarafından seçim kampanyasına katılacak tüm adaylara gönderilen bir bildiri yayımlandı.

17 Nisan 2020 tarihli ve 57 sayfadaki oluşan bildiri metninde, Cumhuriyetçi Parti'nin senatör adaylarına Kovid-19 sal-

gını konusunda Çin'i suçlamaları tavsiye edildi.

Metinde, Çin'in salgınla ilgili verileri dünyadan sakladığı iddiasının savunulması ve Demokrat Parti'nin Çin konusundaki yumuşak tutumunun eleştirilmesi gerektiği belirtilirken, Başkan Donald Trump'a yapılan suçlamaların da Çin'e yöneltilmesi önerisinde bulunuldu.

Haberde, Çin konusunun Cumhuriyetçi Parti'nin seçim kampanyasında kullanılacağı temel unsurlardan biri olacağının altı çizildi.

Metnin, Cumhuriyetçi Parti'nin stratejistlerinden Brett O'Donnell'e ait danışmanlık şirketi tarafından hazırlandığı belirtildi.

Brett O'Donnell, daha önce ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'ya da danışmanlık yapmıştı.

Washington DSÖ'ye alternatif arayışında

ABD'de önde gelen Cumhuriyetçi senatörler 24 Nisan'da, BM'nin yeni koronavirüs salgınıyla mücadelede ABD Başkanı Trump'ın 'başarısız olmakla' eleştirildiği Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) bağımsız bir denetim yapılması talebinde bulundular. DSÖ'nün salgınla mücadele konusunda attığı adımların denetlenmesi için bağımsız bir heyet kurulmasını isteyen senatörler, heyetin örgütün performansını değerlendirerek, reform önerileri sunmasını istedi. Eş zamanlı olarak ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo ise, ülkesinin askıya aldığı Dünya Sağlık Örgütü fonlarını yeniden başlatmama ihtimali bulunduğunu söyledi. Pompeo, örgütü eleştirerek köklü bir değişime gidilmesi gerektiğine vurgu yaptı.

POMPEO: YAPISAL DEĞİŞİKLİK LAZIM

Fox News'e konuşan Pompeo, örgütte köklü bir değişiklik yapılması gerekti-

ğini söyledi. Birleşmiş Milletler'e (BM) bağlı örgütü "2007 yılında da reform ettiklerini" söyleyen Dışişleri Bakanı, "BM'de bulunan bu örgütün yetersizlikleriyle ilk kez uğraşmak zorunda kalmıyoruz" diye konuştu. Pompeo, örgütün bir yapısal iyileşmeye ihtiyacı olduğunu vurguladı.

ABD Dışişleri Bakanı, örgütte olası bir yönetim değişikliğinin DSÖ'yle yola devam etmelerinin ön koşullardan biri olup olmayacağı sorusuna ise, "Bu doğru, hatta

daha da fazlası olabilir: Amerikan vergi mükelleflerinin dolarları artık bir daha asla DSÖ'ye gitmeyecebilir. Bundan daha cesur bir değişime ihtiyacımız da olabilir" diye yanıt verdi.

'BAŞKA ÖRGÜTLERE FON AKTARACAĞIZ'

Geçen hafta Reuters'a konuşan üst düzey ABD'li yetkililer, Washington'ın fonlarından sonra başka yardım örgütlerine aktarabileceğini kaydetmişti.

ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID) Başkan Vekili Jonh Barsa da geçen çarşamba günü yaptığı açıklamada, DSÖ'nün gerektiği gibi yönetilip yönetilmediğini değerlendireceklerini ve örgüt dışındaki alternatiflere bakacaklarını söylemişti. Aynı zamanda ABD'nin, Dünya Sağlık Örgütü'nün Kovid-19 için aşı ve ilaç geliştirmek üzere başlattığı küresel inisiyatifte yer almayacağını açıkladığı da biliniyor.

Almanya'da korona protestosu

ALMANYA'nın başkenti Berlin'de yeni tip koronavirüs (Kovid-19) önlemlerini protesto etmek yüzlerce kişi bir araya geldi. Göstericiler, eylem izinsiz olduğu ve sosyal mesafe kuralına uymadıkları gerekçesiyle gözaltına alındı.

Polisin yoğun güvenlik önlemleri aldığı ve çevre yollarını da trafiğe kapattığı gösteride, protestocular ellerinde 'Alman Anayasası' yazan dövizler taşıdı. Protestocular, salgına yönelik kısıtlamaların anayasadaki temel hakları ihlal ettiğini savundu. Hoparlörlerden 1.5 metre sosyal mesafe kuralını hatırlatan ve göstericilere alandan ayrılmasını isteyen polis, kurala ve çağrılara uymayan çok sayıda kişiyi gözaltına aldı.

KDHC Devlet Radyosu: Kim görevinin başında

ABD ve Avrupa basınında çok ağır bir hastalığa yakalandığı, bitkisel hayata geçtiği ve hatta bazı yayın organlarında öldüğü iddia edilen Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (KDHC) lideri Kim Jong-un'un çalışmalarını aktif şekilde sürdürdüğünü ifade edildi. Güney Kore'nin Yonhap ajansının aktardığına göre KDHC Devlet Radyosu, Kim'in çalışmalarına aktif şekilde devam ettiğini duyurdu.

Radyodan yayınlanan haberde "Yoldaş Kim, yeni şehir Samjiyon'un kurulmasına yardım eden tüm çalışanlara ve işçilere tüm kalbıyla teşekkür etti" denildi. Haberde, Kim'in teşekkür mesajını nasıl gönderdiğine dair bilgi verilmedi.

ZYUGANOV'DAN TEBRİK TELGRAFI

Bu arada Kore Merkezi Haber Ajansı (KCNA), Rusya Komünist Partisi Genel Başkanı Gennadiy Zyuganov'un Kim Jong'un Rusya ziyaretinin 1. yıldönümü vesilesiyle KDHC liderine tebrik telgrafı gönderdiğini belirtti.

BATI MEDYASININ DEDİKODULARI

CNN kanalı, Kim Jong-un'un kalp ameliyatı geçirdiğini ve durumunun 'ciddi' olduğunu iddia etmişti. Reuters haber ajansı da KDHC liderinin durumunun kötü olduğunu ve Çin'den doktorların Kim'in durumu ile ilgilenmek üzere yola çıktığını öne sürmüştü.

Rusya: Tedbirler kademeli kaldırılacak

KREMLİN Sözcüsü Dmitry Peskov, Rusya'da yeni tip koronavirüsle mücadele kapsamında uygulamaya koyulan kısıtlayıcı önlemlerin kademeli olarak kaldırılacağını ve buna ilişkin planın henüz hazır olmadığını belirtti. Sputnik TR'nin haberine göre, Rusya'daki koronavirüs tedbirlerinin nasıl kaldırılacağını anlatan Peskov, "Bu durumdan çıkışın kademeli olarak gerçekleştirileceği gözüküyor, bunu kesin bir dille söyleyebiliriz. Ancak bu kademeli planın daha geliştirilmesi gerekiyor" dedi. Peskov, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in ülkedeki Kovid-19 salgını durumu hakkında bu hafta yeni açıklamalar yapmasının beklendiğini söyledi.

SON DURUM

Rusya'da son 24 saatte 6 bin 361 kişiye daha yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tanısı koyuldu, ülkedeki toplam vaka sayısı 80 bin 949'a yükseldi. Ölü sayısı 66 artarak 747'ye yükselirken toplam iyileşen hasta sayısı da 517 artışla 6 bin 767'ye ulaştı.

Bu arada Rusya İnsan Sağlığı ve Tüketiciyi Koruma Kurumu (Rosposhtrebnadzor), bugüne dek Rusya'da 2.8 milyondan fazla Kovid-19 testi yaptığını, 173 binden fazla kişinin de Kovid-19 şüphesiyle gözetime alındığını tutulduğunu açıkladı.

Suudi Arabistan'da sokağa çıkma yasağı kaldırıldı

SUUDİ Arabistan'da koronavirüs tedbirleri kapsamında uygulanan sokağa çıkma kısıtlaması, Mekke ve daha önce karantinaya alınan mahalleler dışında kısmi olarak kaldırıldı.

Suudi Arabistan resmi haber ajansı SPA'nın haberine göre, Kral Selman bin Abdulaziz, dün yerel saatle 09.00-17.00 saatleri arasında sokağa çıkma serbestisi getirilmesini öngören bir kararname yayınladı. Ülke genelinde 13 Mayıs'a kadar uygulanacağı belirtilen karar, daha önce 24 saat sokağa çıkma yasağı getirilen Mekke ve karantina altına alınan mahalleleri kapsamıyor.

Kararnameyle ayrıca 29 Nisan-13 Mayıs arasında alışveriş merkezleri, toptan ve perakende satış mağazalarını da kapsayan bazı ekonomik ve ticari faaliyetlerin yeniden başlamasına izin verildi.

MEKKE'DE DEVAM

Suudi Arabistan genelinde Kovid-19 salgını önlemleri kapsamında ülkenin farklı bölgelerinde, farklı saatlerde sokağa çıkma yasağı uygulanıyor.

Ülkede, 23 Mart'tan itibaren 21 gün süreyle 19.00-06.00 saatlerinde kısmi sokağa çıkma yasağı uygulanması kararı alınmış, 12 Nisan'da yasak süresiz uzatılmıştı.

Suudi Arabistan, 2 Nisan'da ise Kovid-19 tedbirleri kapsamında Mekke ve Medine'de sokağa çıkma yasağını 24 saat uygulama kararı almış, 6 Nisan'da 4 ilde ve 5 büyük kentte sokağa çıkma yasağı ilan etmişti. Ülkede Kovid-19 vaka sayısının 16 bin 299, virüs kaynaklı can kaybının 136'ı olduğu açıklanmıştı.

Kasapoğlu'ndan tesis müjdesi

GENÇLİK ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun talimatıyla, 2020 Tokyo Olimpiyat ve Paralimpik Oyunları'na kota alan milli sporcular, evlerine yakın spor tesislerinde bireysel olarak antrenman yapabilecek. Gençlik ve Spor Bakanlığından yapılan açıklamaya göre, 2020 Tokyo Olimpiyat ve Paralimpik Oyunları'na kota alan milli sporcular, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınına karşı alınan tedbirler kapsamında kapatılan spor tesislerini kullanabilecek.

Bakan Kasapoğlu'nun talimatıyla milli sporcular için kullanıma açılan spor tesislerinde, sporcular istedikleri zaman bireysel olarak antrenman gerçekleştirebilecek. Milli sporcuların evlerine yakın tesislerde antrenman yapabilmeleri için tüm imkanların seferber edilmesine karar veren Bakan Kasapoğlu, sporcuların çalışmalarının da yakından takip edilmesini istedi.

'OLİMPİYATLARIN ERTELENMESİ KAYIP DEĞİL'

Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu, Tokyo Olimpiyat ve Paralimpik Oyunları'nın koronavirüs salgını nedeniyle 2021 yılına ertelenmesini asla kayıp olarak görmediklerini vurguladı. Sporculardan endişeye ve karamsarlığa kapılmamalarını isteyen Bakan Kasapoğlu, şu ifadeleri kullandı: "Sporcularımız, Tokyo için uzun zamandır çok ciddi gayret gösteriyorlar. Buna bizzat şahidim. Bu erteleme sonunda sporcularımızın emekleri zayi olmayacaktır. Hatta, daha çok madalya ve daha üstün performansla bu süreci taçlandırmak için bunu bir ek süre olarak görüyorum. Önümüzdeki yıl daha güçlü bir şekilde ülkemizi, şanlı bayrağımızı ve milletimizi hep birlikte temsil edeceğiz."

Önce Türk bayrağı sonra Fenerbahçe

FENERBAHÇE'nin milli yüzücüsü Emre Sakçı, kendisi için en önemli değerlerin Türk bayrağı ve sarı-lacivertli kulüp olduğunu söyledi. Türkiye'yi ve Fenerbahçe'yi olimpiyatlarda en iyi şekilde temsil etmek için çalıştığını dile getiren Sakçı, "Bayrağım ve kulübüm en önemli değerlerim. Olimpiyatlarda öncelikle bayrağımı temsil edeceğim ama kulübümün de imkanlarıyla orada olacağım. Oradaki hedefim, elimden gelen en iyi performansı sergilemek. En iyisini yaptıktan sonra içim rahat edecek" diye konuştu.

Ailesinin uzun yıllar Fenerbahçe ile temasta olduğunu ve bunun sonucunda sarı-lacivertli formayı giydiğini aktaran genç yüzücü, şöyle devam etti: "Ege Üniversitesinde yüzüyordum ve oradan Fenerbahçe gibi Türkiye'nin en büyük kulübüne geçtim. Eski takımında elimden gelenin en iyisini yapmak için çıkıyordum. Yine öyle ama burada beklenen bir de şampiyonluk var. 'Fenerbahçe'nin yüzücüsüyüm' dediğimde, gurur veren güzel tepkiler alıyorum. Fenerbahçe bir tarih, ulu bir çınar."

'FENERBAHÇE BÜTÜN SPOR KULÜPLERİNE ÖRNEK OLUR'

Sarı-lacivertli kulübün amatör branşlara verdiği öneme dikkat çeken 22 yaşındaki yüzücü, şunları söyledi: "Fenerbahçe sadece ne bir futbol, ne de bir yüzme kulübü. Fenerbahçe bir spor kulübü. Bütün branşlara kattığı çok önemli şeyler var. Bu sporların hepsinde her zaman şampiyonluk için sahneye çıkılıyor. Bizim toplanlarımız hep bu doğrultuda oluyor. Fenerbahçe'nin mottosu şampiyonluktur. Fenerbahçe'nin amatör branşlara verdiği destek ve yaptığı yatırımlar tartışılmaz. Bütün spor kulüplerine örnek olmuş ve onları teşvik etmiştir."

Amatör branşlara olan desteği nedeniyle kulüp başkanı Ali Koç ve yönetimine teşekkür eden Emre Sakçı, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) sürecine ilişkin ise şunları kaydetti: "Hepimiz için zor bir süreç. Aslında hazırlıkız yakalandığımız bir süreç oldu. Bu arada eksiklerimi tamamlamaya çalışıyorum. Evde kendi imkanlarımla antrenmanlarıma devam ediyorum. Su konusunda eksiklerimizi tam olarak kapatma şansımız yok. Çoğu kişinin bu imkanı yok. Kara antrenmanları yaparak, kondisyon antrenmanlarıyla bu eksikimizi kapatmaya çalışıyoruz. Bu dönemi eksiklerimi tamamlama açısından fırsat olarak görüyorum."

KURTULUŞ ALTYAPIDA!

Koronavirüs salgını etkisindeki Türk futbolunun geleceğini masaya yatırdığımız 'Ne yapmalı?' yazı dizimizin üçüncü bölümünde usta gazeteci Serdar Sarıdağ sorularımızı yanıtladı. Sarıdağ, çıkış yolu için altyapının önemine dikkat çekti

SEMİH NİŞANCI

TÜM dünyada olduğu gibi ülkemizde de liglerin gidişatını doğrudan etkileyen yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını, futbolun geleceğine dair birçok soruyu beraberinde getiriyor. Özellikle, ölçsüz harcamalarıyla ciddi bir borç yükü altında bulunan Süper Lig kulüplerinin mevcut gelirlerinin de kesintiye uğraması, yönetimlerin futbol politikalarının değişmesini mecburi kılıyor. "Ne yapmalı?" dosyamızın üçüncü bölümünde söz, Milliyet gazetesi spor yazarı Serdar Sarıdağ'ın.

■ Koronavirüs salgını nedeniyle Süper Lig, mart ayında yarıda kaldı. Ligin tamamlanabileceğini düşünüyor musunuz? Tamamlanırsa en ideal senaryo nasıl olur? Hangi takımı mutlu sona yakın görüyorsunuz?

● Sağlık Bakanlığının son günlerde açıkladığı tablo, futbolun ülkemizde yeniden hayat bulması konusunda bizleri umutlandırıyor. Maçların seyircisiz oynanacağını düşünüyorum. En ideal senaryonun, bazı haftalarda takımların iki maç oynayarak Temmuz sonuna kadar ligin bitirilmesi olduğunu söyleyebilirim. Kovid-19 öncesindeki tahminlerimizin, bu süreçten sonra bir anlamı kalmadı. Kartlar yeniden dağıtılıyor. Sürpriz olursa şaşırmam.

■ Pandemi, futbol ekonomisini temelden sarstı. Dünya çapında futbol için ayrılan bütçeler azalacak mı?

● Pandeminin sadece bu sezona değil önümüzdeki sezonlara da etkisi olacak. Yeniden mali yapılanmaların olacağı çok açık. Bonservis bedelleri ve oyunculara ödenecek paralarda düşüş olmasını bekliyorum. Çünkü önümüzdeki sezonun tamamında

da, seyircisiz futbola tanıklık edebiliriz. Bu da tribün ve kulüp mağazalarından elde edilen gelirin düşmesi demek.

'ÜRETEN FUTBOL ANLAYIŞI UYGULANMALI'

■ 2019'un yaz ayları itibarıyla kulüplerimiz adeta seferberlik ilan etmişti. Bankalar Birliği ile borç anlaşmaları imzalandı, harcamalar kısıtlandı, lisans talimatnamesi ile adeta kuruş hesabı yapıldı. Salgın sonrasında kulüplerimiz borç batağından nasıl kurtulabilir?

● Kısa vadede doğru planlamayla gelecek olan sportif başarılar ve sponsorluk anlaşmaları. Uzun vadede ise üretken futbol anlayışı diyorum. Nedir üretken futbol? Tıpkı tarım ve sanayideki üretim anlayışı gibi... Altyapılardan gelecek oyunculara daha fazla şans vererek, onları dünya fut-

bol piyasasına kazandırabiliriz. Son dönemlerde Avrupa'ya giden gençlerimize baktığımızda, bunun çok da imkansız olmadığını görebiliriz.

■ Kısa vadede, kulüp futbolu bazında, ülkemizin Avrupa futbolunun ortalamasını yakalayabileceğine inanıyor musunuz?

● Bu, kısa vadede çok kolay değil. Çünkü kulüplerimizin üzerinde taşınması zor mali yükler var. Ligimizde şirket olan kulüpler var ama diğerlerinin yönetimleri seçimle geliyor. Yönetim harcamaları üzerinde sorgulayabilmek ve taviz vermeyen bir denetim anlayışı olmalı. Gelirleri doğru kullandığınızda hem futbolun üretim tarafını ayağa kaldırırsınız hem de Avrupa kulvarında rekabet edebilecek dirençli takımlar kurarsınız.

Futbolda üretim devrimi

CENK ÇINAR

KORONAVİRÜSÜN etkileri tüm dünyada hissedilmeye devam ediyor... Salgın sonrasında yeni bir dünya düzeninin kurulacağı ve birtakım alışkanlıklarımızın değişeceği hepimizin malumu. Tabii bu değişimin futbol da nasibini alacak. Sadece Türkiye'de değil, dünyanın büyük kulüplerinde de bu değişimi önümüzdeki sezondan itibaren göreceğiz. Dudak uçuklatan bonservis bedelleriyle yapılan transferlerin bu yaz olmayacağı, daha doğrusu olmayacağı herkes tarafından bilinen bir gerçek. Ülkemize döndüğümüzde ise bırakın yıldız transfer yapmayı, eldeki oyuncuları tutmak bile bana göre bu süreçte başarı olacaktır. Dört büyük kulübümüzün toplam borcunun 11 milyar TL'yi aştığını ve doların 7 TL sınırında olduğunu düşünürsek, mantıksız transfer yapmak tamamen intihar olur.

ALTYAPIYA ÖNEM

Yukarıda yazdığım, 'Ne yapmalıyız' değil 'Neyi yapmamalıyız'ın cevabı oldu. Şimdi de 'Ne yapmalıyız' yazayım; ülkemizde üretim devriminin kaçınılmaz olduğunu bu virüs sayesinde daha iyi anladık. Dışa bağımlılığı azaltmak, kendi ürünlerimizi üretmek, ürettiğimizi dışarı ihraç ederek adımızı tüm dünyada ezberletmek zorundayız... Aslında Türkiye'nin bu hedefini futbola

da uyarlamalıyız. Hedef, taraftarla şirin gözükme için yıldız transferi yapmak değil, altyapıya önem vererek buradan yıldız futbolcular çıkartmak ve onları ülkemizi temsil etmeye yurt dışına göndermek olmalı.

Koronavirüs salgınından sonra bençe kulüplerin eli biraz daha güçlendi. Çünkü yönetimler taraftar baskısından korktuğu için transfer yapmak istiyor. Baskı arttıkça, bir liralık oyuncuya 5 lira veriyor ve böyle böyle borçlar her sene ikiye katlanıyor. Ama artık dünya değişti. Taraftar da bu salgının ardından kulüplerin zor durumda olduğunu farkına vardı. Futbolseverler bu durumu anlayışla karşılayacağı için önümüzdeki sezondan itibaren kulüplerin altyapıya önem vermesine ve taraftar baskısından uzak biçimde, yerli futbolcu üretimine geçeceğine inancım tam.

PLANLANAN TARİH HAZİRAN

Liglerin haziran ayının ikinci haftasında başlayacağı konuşuluyor. Seyircisiz oynanması planlanan maçlarda biz basın mensuplarının maçları takip edip edemeyeceği, Bilim Kurulu'ndan gelecek tavsiye kararından sonra belli olacak. Stadyumda olacak kişilerin teker teker ateşinin ölçüleceği ve öyle içeri alınacağı söylenmekte. Tabii ki insan hayatının yanında futbolun esamesi okunmaz ama umarım bu salgın kısa sürede biter de biz de o çok özlediğimiz futbolumuza bir an

önce kavuşuruz.

FUTBOLCULAR MASKEYLE ÇIKACAK

Almanya ise ligleri Mayıs ayının ortasında açmayı düşünüyor. Kademeli olarak sınırlamaları kaldıran Almanlar, ligleri de bir an önce başlatmak istiyorlar. Bundesliga'nın yeniden başlatılması için şartlar değerlendirilirken, müsabakalarda futbolcuların maske takarak oynaması olasılığının da incelendiği bildirildi.

Alman basınına göre, maçların başlamasına olanak sağlanması için yapılan öneriler arasında, sahada oynayacak futbolcuların ve hakemlerin ağız ve burun bölümünü kapatmaları için tıbbi maske takmaları da var. Maskelerin kayması durumunda ise karşılaşma hemen durdurulacak. Söz konusu haberlere göre, maskelerin değiştirilmesi için her 15 dakikada bir karşılaşmanın kısa süreli olarak durdurulması planlanıyor. Haberlerde ayrıca, oyuncuların normal mücadele dışındaki gol sevinci gibi durumlarda sosyal mesafe kuralına uymalarının isteneceği, buna uyulmaması durumunda oyuncuların hakem tarafından uyarılabilecekleri kaydedildi. Avrupa'da ilk olarak Almanya'da liglerin başlayacağını öngörürsek, bu öngörüler denenebilir, başarılı olursa belki de diğer ligler ve Türkiye'de de bu kurallar işleyebilir.

Tamer Tuna ekibine inanıyor

SÜPER Lig kulüplerinden Antalyaspor'un teknik direktörü Tamer Tuna, Süper Lig'in, haziran ve temmuz aylarında 35 günlük bir süreçte bitirilebileceğini söyledi. Kırmızı-beyazlı kulübün sosyal medya hesabından gerçekleştirilen canlı yayına katılıp futbolseverlerin sorularını yanıtlayan Tuna, Mayıs ayının ilk haftasında takım halinde çalışmalara başlayabileceklerini belirtti.

Ligde iyi bir grafik yakaladıklarını anlatan Tuna, "Kaldığımız yerdeki performansımızla 10 maçlık süreyi de atlatılabiliriz. Kulüpte profesyonel bir ekiple çalışıyorum. Bunun temel kaynağı yönetimdir. Kurumsallığı iyi bilen bir başkanımız var. Ben göreve geldikten sonra da nokta transfer yaptık ve şu anki bulunduğumuz yere geldik" diye konuştu.

EN BÜYÜK HEDEF TÜRKİYE KUPASI

Türkiye Kupası'nda da yan finalde mücadele ettiklerini anımsatan Tuna, "Türkiye Kupası büyük bir hedef. Finale çıkacağımızı düşünüyorum, biliyorum. Buna çok inanıyoruz. Bu yıl inşallah kupaya uzanacağız" değerlendirmesinde bulundu. Tuna, kulübün altyapıya büyük yatırım yaptığını, tesisleşmeye önem verdiğini ve bu sayede gelecekte altyapıdan daha fazla futbola sahip bir Antalyaspor'un olacağını vurguladı.

Antalyaspor taraftarının kendilerine büyük güven duyduğunu ifade eden Tuna, şöyle konuştu: "Antalyaspor'un geleceğine ilişkin hiç endişe etmesinler. Takımları yaşatan, hiç gitmeyecek olan tek unsur taraftardır. Bu konuda bize gösterdikleri enerjinin, verdikleri katkının çok farkındayız. Maçlarda bizlere çok güzel duygular yaşıyorlar. Destekleri bizi motive ediyor. Böyle bir taraftar ile çok büyük mutluluklar yaşamayı istiyorum. Belki büyük seyircisiz olacak ama o ruhu her zaman hissedeceğiz. Antalyaspor'un şampiyon adayı takımlardan olabileceğini biliyorum. O kapasite var. Şampiyonluk yarışına, kupa yarışına girebilecek seviyemiz var."